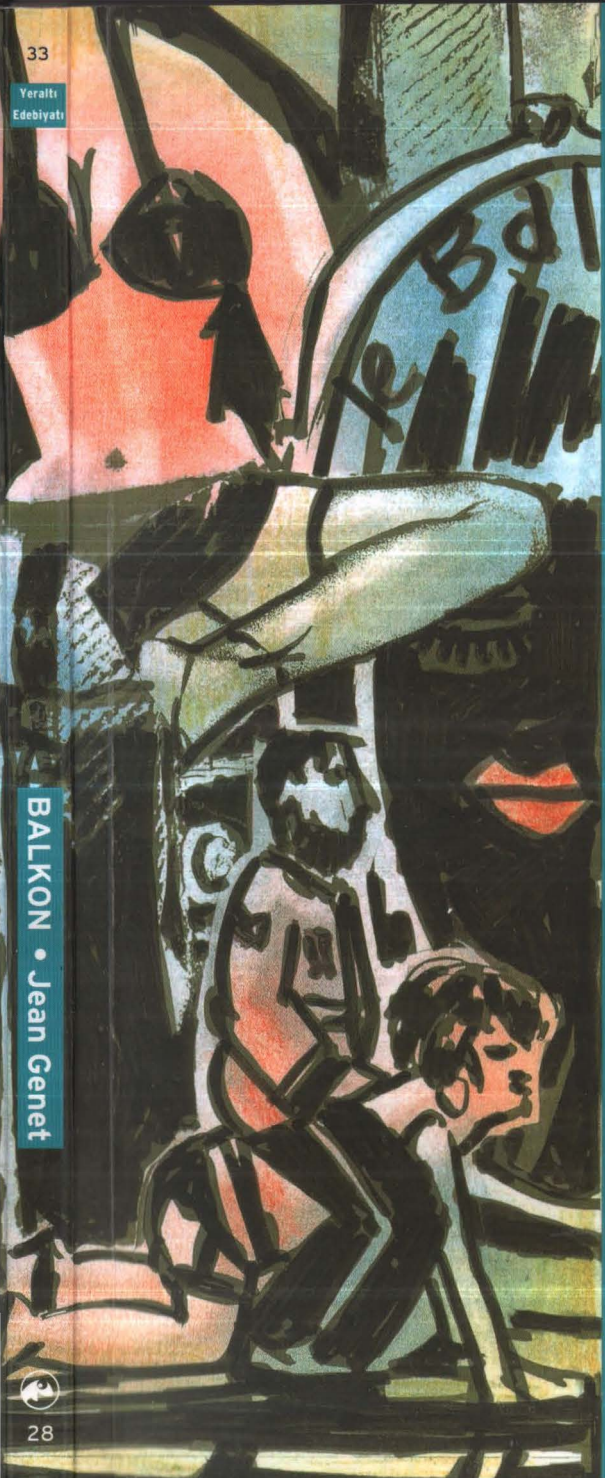

33

Yeraltı Edebiyatı

BALKON • Jean Genet

28

BAL KON

JEAN GENET

AYRINTI

2. BASIM

Asilerin,

kaybedenlerin,

hayalperestlerin,

küfürbazların,

günahkârların,

beyaz zencilerin,

aşağı tırmananların,

yola çıkmaktan çekinmeyenlerin,

uçurumdan atlayanların...

dili, sesi

Yeraltı Edebiyatı...

JEAN GENET: (D. 19 Aralık 1910 – Ö. 15 Nisan 1986) Paris'te doğdu. Evlilikdışı bir çocuk olduğu için annesi tarafından terk edildi, on yaşına değin bir yetimhanede ve Morvan'da bir çiftçi ailesinin yanında kaldı. On yaşındayken girdiği ıslahevinden 1926'da kaçarak Fransız sömürge birliklerine katıldı. Kısa bir süre sonra oradan da kaçtı ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde hırsızlık, kaçakçılık olaylarına karışarak tam bir serseri gibi yaşadı. İşlediği suçlar yüzünden sık sık hapse girdi. 1948'de Fransa'da hırsızlık yüzünden onuncu kez yargılandı ve ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı. Bu arada, 1942'de hapiste yazmış olduğu *Notre-Dame des fleurs* (*Çiçeklerin Meryem Anası*) adlı ilk romanı André Gide, Jean Cocteau ve Jean-Paul Sartre gibi ünlü yazarların dikkatini çekti. Bu yazarların cumhurbaşkanına verdikleri bir dilekçe üzerine bağışlandı.

Romanlarında oldukça şiirsel bir dil kullanan Genet, kendi özyaşamından yola çıkarak, yakından tanıdığı yeraltı dünyasını korkusuzca betimler. Hırsızlar, katiller, kaçakçılar, fahişeler, eşcinsellerle dolu olan bu dünyanın pisliği ve şiddeti, Genet'nin güçlü anlatımıyla şaşırtıcı bir güzellik kazanır. Oyunlarında ise bu özyaşamsal yöntemi bir yana bıraktığı görülür. Oyun kahramanlarının da romanlardaki insanlar gibi toplumdışına itilmiş kimseler olmalarına karşın, onun bu oyunlarda yaşamla ilgili düşüncelerinin özünü dile getirmeye çalıştığı söylenebilir.

Genet bu yapıtlarında yaşamın bir tanımını vermeye çalışır. Ancak ona göre, yaşam yaşanarak kavransa bile, tam anlamıyla açıklanamayacağı için böyle bir tanım olanaksızdır. Her insanın bir kimliği vardır ama insan kendi kimliğini algılayamaz; kendisinin düşsel bir yansısını başka bir insanın gözünde görebilir. Genet'ye göre, insan bu belirsizlikten ve boşluktan kurtulmak için rol yapmaya başlar. Her rol de belli bir işleve verilen bir addan başka bir şey değildir. Böylece eylemlerin yerini işlevler alır, dolayısıyla da gerçek davranışlar törensi davranışlara dönüşür.

Genet'nin, bütün yapıtlarında yerleşik ahlak kurallarına aykırı bir ahlak anlayışının sözcülüğünü ettiği söylenebilir. Özellikle başkalarının insana zorla benimsetmeye kalktıkları yazgıya karşı çıkmakla insanın gerçek kimliğini bulabileceği düşüncesi, onda tutkuyla yinelenen bir inanca dönüşmüştür.

Gerçek bir asi ve anarşist olan Genet, toplumsal disiplin ve siyasi bağlantının her türlüsüne karşı çıktı. Yaşadığı şiddetli ve çoğunlukla da aşağılayıcı nitelikteki erotizm, onu mistik bir alçakgönüllülük kavramına götürdü. Jean-Paul Sartre, *Saint Genet-Comédien et Martyr* (1952; *Aziz Genet-Oyuncu ve Kurban*) adlı yapıtında Genet'nin kendini küçük düşürme ve aşağı görme çabalarını bir azizin çabalarıyla karşılaştırmıştır. Genet'nin yazar olarak adını duyurması bir bakıma, Sartre'ın bu uzun incelemesine dayanır. Sartre bu eleştirel incelemede Genet'yi varoluşçu açıdan ele alarak onun toplumun yerleşik değerlerine karşı çıkışını yalnız ahlak çöküntüsünün değil, aynı zamanda insanlığın durumuyla ilgili öfkesinin bir yansıması olduğunu ileri sürdü.

BAŞLICA YAPITLARI: Roman: *Notre-Dame-des fleurs*, 1944, (*Çiçeklerin Meryem Anası*, Çev. Yaşar Avunç, Ayrıntı Yay., 2000); *Miracle de la rose*, 1946, (*Gülün Mucizesi*, Çev. Hamdi Tuncer, Ayrıntı Yay., 1999); *Pompes funèbres*, 1947, (*Cenaze Töreni*); *Querelle de Brest*, 1947, (*Denizci*, Çev. Hamdi Tuncer, Ayrıntı Yay., 2004); *Journal du voleur*, 1948, (*Hırsızın Günlüğü*, Çev. Yaşar Avunç, Ayrıntı Yayınları, 2012); *Un captif amoureux*, 1986, (*Sevdalı Tutsak*, Çev. Yaşar Avunç, Ayrıntı Yay., 2005. Oyun: *Haute surveillance*, 1947, (*Sıkıgözetim*, Çev. Yıldırım Türker, Ayrıntı Yay., 2007); *Les bonnes*, 1947 (*Hizmetçiler*, Çev. Salâh Birsel, Nisan Yay., 1990); *Le balcon*, 1956, (*Balkon*, Çev. Başar Sabuncu, Ayrıntı Yay., 2014); *Les nègres*, 1958, (*Zenciler*, Çev. Nami Başer, Ayrıntı Yay., 2014); *Les paravaents*, 1961, (*Paravanlar*, Çev. Sosi Dolanoğlu, Remzi Yay., 1990); Düzyazılarından yapılmış bir seçki: *Açık Düşman*, (Çev. Sosi Dolanoğlu, Metis Yay., 1994) ve ayrıca *Giacometti'nin Atölyesi* (*L'Atelier d'Alberto Giacometti*, Çev. Hür Yümer, Metis Yay., 1990).

Ayrıntı Yayınları

Yeraltı Edebiyatı

Balkon

Jean Genet

Ayrıntı: 28
Yeraltı Edebiyatı Dizisi: 33

Balkon
Jean Genet

Kitabın Özgün Adı
Le Balcon/1962

Fransızca'dan Çeviren
Başar Sabuncu

Yayına Hazırlayan
Alev Özgüner

Düzelti
Asaf Taneri

© Éditions Gallimard / 196

Bu kitabın yayım hakları Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak İllüstrasyonu
Asuman Ercan

Kapak Tasarımı
Deniz Çelikoğlu

Kapak Düzeni
Gökçe Alper

Dizgi
Hediye Gümen

Baskı
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No.: 244
Topkapı/İst. Tel.: (0212) 612 31 85
Sertifika No: 12156

Birinci Basım 1990
İkinci Basım 2006
Üçüncü Basım 2014

Baskı Adedi 2000

ISBN 97 -975-539-513-5
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım Tic. San. ve Ltd. Şti.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No.: 3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

Balkon

Jean Genet

Ayrıntı Yayınları

Yeraltı Edebiyatı

YERALTI EDEBİYATI DİZİSİ

TIKANMA
Chuck Palahniuk

HIRSIZIN GÜNLÜĞÜ
Jean Genet

DENİZCİ
Jean Genet

FLAMENKO'NUN İZİNDE
Duende
Jason Webster

ODA HİZMETÇİSİNİN GÜNLÜĞÜ
Octave Mirbeau

GÖRÜNMEZ CANAVARLAR
Chuck Palahniuk

ADSIZ DEVLER
Pascal Bruckner

ANNEM
Georges Bataille

ÇARPIŞMA
J.G. Ballard

MELEKLER
Denis Johnson

FAHİŞE
Nelly Arcan

KAÇAKLAR VE MÜLTECİLER
Chuck Palahniuk

CENNETTE BİR GÜN DAHA
Eddie Little

SEVDALI TUTSAK
Jean Genet

YALANIN ERDEMİ
Joachim Zelter

İSA'NIN OĞLU
Denis Johnson

UYKU
Annelies Verbeke

GÜNCE
Chuck Palahniuk

ARA BÖLGE
William S. Burroughs

BEYAZ ZENCİLER
Ingvar Ambjörnsen

BALKON
Jean Genet

AMERİKA MEKTUPLARI
Joachim Zelter

NİNNİ
Chuck Palahniuk

İŞKENCE BAHÇESİ
Octave Mirbeau

BETTY BLUE
Philippe Djian

SIKIGÖZETİM
Jean Genet

PARAVANLAR
Jean Genet

ERSKİNE'NİN KUTUSU
Kym Lloyd

BROOKLYN'E SON ÇIKIŞ
Hubert Selby Jr.

CENAZE MERASİMİ
Jean Genet

TEKİNSİZ
Chuck Palahniuk

YOLDA
Jack Kerouac

LANETLİLERİN SAÇ STİLİ
Joe Meno

ZEN KAÇIKLARI
Jack Kerouac

YERALTISAKİNLERİ
Jack Kerouac

ÇARPIŞMA PARTİSİ
Chuck Palahniuk

BİR DÜŞ İÇİN AĞIT
Hubert Selby Jr.

SUÇLULUK KİTABI
Kym Lloyd

ÖLÜM PORNOSU
Chuck Palahniuk

BÜYÜK MAYMUNLAR
Will Self

LAZZARO, DIŞARI ÇIK
Andrea G. Pinketts

BİZ RÜYA GÖRÜRKEN
Clemens Meyer

ÇAMUR KRALININ KIZI
Birgitta Trotzig

HÜCRE
Hubert Selby Jr.

VAHŞİ OĞLANLAR
William S. Burroughs

ACI DÜŞLER BULVARI
Cumhur Orancı

KİRLİ, PASLI, BOZUK
Alican Ökmen

YOK EDİCİ
William S. Burroughs

UNUTULMUŞ ADANIN KARARSIZ SEÇMENİ
Arthur Nersesian

DEVRİMİN KIZLARI
Carolyn Cookef

TRAVESTİ
Mircea Cartarescu

KURGUDAN DA GARİP
Chuck Palahniuk

KUZUNUN KUSURU
Andrea Pinketts

BEKLEME DÖNEMİ
Hubert Selby Jr.

NARKOPOLİS
Jeet Thayil

Balkon Nasıl Oynanmalı?

Londra'da, Arts Theatre'da -gördüm- Balkon *kötü oynanmıştı. New York'ta, Berlin'de, Paris'te de kötü oynandı - öyle söylediler. Londra'da yönetmenin amacı kraliyet hanedanını, özellikle de kraliçeyi hırpalamak ve General ile At sahnesiyle bir savaş taşlaması yapmaktı: Dekoru, dikenli teller.*

Lüks bir kerhanede dikenli teller!

New York'ta, yönetmen oyunda devrime ilişkin ne varsa düpedüz yok etmişti.

Berlin: Oyunun ilk yönetmeni olan Prusyalı başçavuş bozuntusu, Bayan Irma'nın salonlarında olup bitenleri görüp

duymasını sağlayan aygıtını, Irma'nın anlattıklarını seyircilere de gösteren bir tür renkli televizyon alıcısına dönüştürmüştü. Kendisinden bir Germen buluşu daha: Herkese 1900 yılının giysileri.

Paris: General, bir amiral ya da bir Enstitü üyesi. Bayan Irma, bu rolü oynayan oyuncu demek istiyorum, perdenin açılışında sahnede bulunmayı reddediyor ve daha ilk sahnelerden başlayarak, önce Carmen'in söz almasında ayak diriyor. Kadın oyuncular kimi sözcüklerin yerine başka sözcükler kullanıyorlar, yönetmen metni buduyor.

Viyana'da, Basel'de neler oldu bilmiyorum, ya da hiç bilmedim.

*

Paris'teki döner sahne bir budalalıktı: Ben tabloların art arda sıralanmasını, dekorların, seyircinin gözü önünde, birbirlerinin içine geçercesine soldan sağa hareket etmesini istiyorum. Niyetimin ne olduğu apaçık belli.

*

İlk dört sahnede hemen her şey abartılı oynandı, ama kimi bölümleri daha doğal oynayarak abartının daha da belirginleşmesi sağlanmalı. Özetle, hiçbir bulanıklık yok, ama iki çelişik tavır var.

Tersine, Bayan Irma ile Carmen arasındaki sahneden başlayarak, oyunun sonuna kadar, hep *bulanık ve kafa karıştırıcı bir anlatım dili tutturulmalı.*

Durumun oyun kahramanlarında yarattığı duygular sahte midir, gerçek midir? Oyunun sonuna doğru, Polis Şefi'nin üç surete yönelik öfkesi sahte midir, gerçek midir? Asiler kerhanenin içinde *midir, dışında mıdır? Belirsizlik sonuna kadar korunmalı.*

*

Özellikle son sahnede, her şey daha önce de söylendiği için seyircinin zaten anladığı ve sıkıldığını varsayarak, ya da daha çabuk yol almak, daha anlaşılır olmak gerekçesiyle, hiçbir

kesinti yapılmaz, hiçbir açıklama kısaltılmazsa, oyunun yazarı hoşnut kalır.

*

Kadın oyuncular kerhane, yarak, taşak gibisinden sözcükler yerine daha usturuplu sözcükler kullanmaya kalkışmamalılar. Oyunumda rol almayı kabul etmeyebilirler, yerlerine erkekleri koyarız. Yoksa, dilime uysunlar. Sözcükleri tersinden söylemelerine katlanabilirim. Örnek olarak: Rakya, şakta, mekdüz vs.

*

Irma ile Carmen arasında var olduğu düşünülen rekabeti görünür kılmaya çalışmalı. Demek istediğim: Kerhaneyi ve oyunu kim yönetiyor? Carmen mi, Irma mı?

*

Üç ana sureti yüksek ayaklıklar üzerinde oynatmayı düşündüm. Düşüp kafalarını kırmadan, etek kuyruklarına, dantellerine ayakları dolanmadan oyuncular bunlarla nasıl yürürler? Öğrensinler.

*

Söylemeye bile gerek yok, Irma'nın oyunun başlangıcındaki giysisi son derece süssüz olmalı. Yas tuttuğu bile sanılabilir. Carmen'le olan sahnesinde takıp takıştıracak, Balkon sahnesinde birkaç madalya ile Kraliçe'nin giysisine dönüşecek uzun elbiseyi orada kuşanacaktır.

*

Paris'te yapılanın tersine, üç suret (Piskopos, Yargıç, General) oyunun sahnelendiği ülkede alışılagelmiş üniformalar ya da giysiler giymeliler. Fransa'da, perukalı bir yargıç değil, bizim ağır ceza mahkemesi yargıçlarını çağrıştıran bir yargıç; bir lord, amiral bozuntusu değil, kepi yıldızlar ya da meşe yapraklarıyla donatılmış bir general olmalıydı. Giysiler abartılı olsun, ama tanınmaz değil.

*

Yalnızca kusurları sayıp dökmeyelim. Londra'daki yönetmenin bir buluşu ilginçti: At'ı oynayan kadın oyuncu, söylevlerinden biri boyunca elinde bir kömür parçası, aşkla General'e bıyık çiziyordu.

Son tablodaki fotoğrafçılar oyunun sahnelendiği dönemin ya da ülkenin en uyanık gençleri gibi giyinmeli, onlar gibi davranmalı. Fransa'da, 1966'da, siyah deri montlar ve blucin'ler giyinmeliydiler.

Devrimcinin tipini önce tasarlamak, sonra da resmini çizmek ya da maskının kalıbını çıkarmak gerekir; çünkü Lyon'lu Protestanlar arasında bile bu rolü oynayabilecek kadar uzun suratlı, yeterince hüzünlü ve yeterince acımasız suratlı birini göremiyorum. Hareketsiz maskeler de uygun düşebilir. Ama artık bu sahnede hiçbir kısaltma yapılmasın.

*

Baş başa kaldıklarında, Irma ile Polis Şefi arasında geçmişten kalma bir sevecenlik sezilmeli. Nedenini bilmiyorum.

*

Bütün bu yazdıklarım, elbette, akıllı bir yönetmene yönelik değil. O ne yapması gerektiğini bilir. Ya ötekiler?

*

Bir şey daha: Bu oyun, şunun ya da bunun taşlaması olarak oynanmamalı. Suret ile yansımanın yüceltilmesidir bu oyun, dolayısıyla öyle oynanmalı. Taşlama ya da değil, anlamı ancak öylece anlaşılır.

Balkon

Uyarı

Bir deneyimin, bir eylemin kurmaca temsili, o deneyim ya da eylemi gerçek düzlemde ve kendi içimizde gerçekleştirmekten genellikle alıkoyar bizi.

Bir kargaşanın –ya da kötülüğün– sahne üzerinde çözülmesi, sorunun bütünüyle yok edildiğini varsaydırır; çünkü günümüzde geçerli tiyatronun kurallarına göre, tiyatro gösterisi gerçek bir olgunun temsil edilmesinden başka bir şey değildir. Başka bir konuya geçelim öyleyse ve çözüme ulaşmaya çalışan –ve ulaşan– kahramanın yanında yer almış olmanın kıvancıyla böbürlenelim.

Uzlaşmacı bir bilincin seyircilere aralıksız fısıldadığı budur işte. Oysa, ortaya konulan hiçbir sorun sanallık içinde çözüme ulaştırılmamalıdır, hele de tiyatroya özgü çözümün yerleşik bir toplumsal düzene tez elden ulaşmak istediği düşünülürse... Tam tersine, varsın kötülük gümbür gümbür patlasın sahne üzerinde, bizi çırılçıplak göstersin, olabildiğince şaşkına çevirsin; bize çözümü kendimizde aramaktan başka çıkış yolu tanımasın.

Sanatçının –ya da ozanın– işlevi, kötülük sorunlarına kestirme çözümler üretmek değildir. Lanetlenmeyi kabullensinler. Olsa olsa ruhlarını yitirirler, bir ruhları varsa; bundan da bir zarar gelmez. Karşılığında, yapıt seyircinin dilediğince, elinden geldiğince tepki gösterdiği etkin bir patlamaya dönüşür. Çünkü bir sanat yapıtında, "iyi"nin görünür kılınması, kötülüğü yücelten şarkının kendine özgü keskin diliyle sağlanabilir ancak.

Günümüzde kimi ozanlar pek ilginç bir davranışı benimsediler: Halka, özgürlüğe, devrime, daha bilmem nelere şarkılar düzer oldular. Şarkılarla yüceltilen bu kavramlarsa, yüksele yüksele, soyut bir gökyüzüne kakılmış sönük, şekilsiz takımyıldızlara dönüştüler. Gerçeklik olmaktan çıktıkları için, dokunulmaz oldular. Öylesine muhteşem bir uzaklığa itildiler ki, bilmem nasıl sokulmalı onlara, nasıl sevmeli, onları nasıl yaşamalı? Şiirin geçmişe özleme dönüştüğü, şarkının kendi gerekçesini yok ettiği bir söylemin yapıtaşları olarak kimi zaman pek şatafatlı düzülmüş bu övgülerle, ozanlarımız yaşatmak istediklerini, katletmekteler.

Pek iyi anlatamadım galiba?

Oyun Kişileri:

PİSKOPOS
YARGIÇ
CELLAT / ARTHUR
GENERAL
POLİS ŞEFİ
İHTİYAR
ROGER
ADAM
ASİLERDEN BİRİ
ELÇİ
BİRİNCİ FOTOĞRAFÇI
İKİNCİ FOTOĞRAFÇI
ÜÇÜNCÜ FOTOĞRAFÇI
DİLENCİ / KÖLE
IRMA / KRALİÇE
KADIN
HIRSIZ KADIN
KIZ
CARMEN
CHANTAL

Birinci Tablo

DEKOR

Tavanda, bütün tablolarda yerinde kalacak bir avize.

Kan kırmızı saten kaplı üç paravanadan oluşan dekor, kiliselerde ayin eşyalarının korunduğu bölümü çağrıştırır.

Sahne gerisindeki paravanada bir kapı girişi açılmıştır.

Kapının üzerinde, göz aldatıcı biçimde çizilmiş kocaman bir İspanyol haçı.

Sağ yandaki, çerçevesi oymalı, yaldızlı ayna -oda mantıklı biçimde düzenlenmiş olsaydı- seyirci salonunun ilk sıralarında yer alacak dağınık bir yatağın görüntüsünü yansıtır.

Bir masa, üzerinde bir ibrik.

Sarı bir koltuk.

Koltuğun üzerinde siyah bir pantolon, bir gömlek, bir ceket.

Tören başlığı ile altın sırmalı cüppesini kuşanmış Piskopos koltukta oturmaktadır.

Doğal insan boyutlarından belirgin olarak daha iridir.

Bu rolü üstlenen oyuncu, ayaklarında tragedya oyuncularının yaklaşık yarım metre yüksekliğindeki kothornosları ile oynayacaktır.

Cüppeyi taşıyan omuzları da alabildiğine genişletildiğinden, perdenin açılışında, bir korkuluk gibi ölçüsüzce kocaman ve kaskatı görünür.

Yüzü abartılı biçimde boyalıdır.

Yanında, dantel sabahlıklı, aşırı boyalı, gençten bir kadın bir havluya ellerini silmekte. (Kıçını siler demedim.)

Ayakta, kırk yaşlarında, esmer, sert yüzlü bir kadın: Irma. Üzerinde, bedenine tam oturmuş siyah bir tayyör. Başında, çene altında sıkıca bağlanmış bir şapka.*

PİSKOPOS, *sahnenin ortasındaki koltuğa oturmuş, boğuk, ama tutkulu bir sesle:* Bir din adamını din adamı kılan ne engin hoşgörüsüdür aslında ne de dokunaklı konuşması; hiç sapmadan aklın yolunda yürümek olmalı din adamının belirleyici özelliği. Merhamet yıkıma sürükler bizi. Kendimizi iyiliklerimizin efendisi sanırken, bir de bakarız ki serinkanlı bir gevşekliğin kölesi oluvermişiz. Akılcılıktan da öte, başka bir şey gerekli sanki... (*Duraksar.*) Acımasızlık belki. Acımasızlık aracılığıyla acımasızlığı aşarak, yokluğa doğru kıvrak ve kesintisiz bir yolculuk. Ölüme doğru. Tanrı... derseniz? (*Gülümseyerek.*) Ne soracağınızı kestirebiliyorum. (*Başlığına.*) Ey benim piskopos başlığım, gözlerim son kez kapandığında, gözkapaklarımın ardından göreceğim son şey bil ki sen olacaksın, sırmalı muhteşem başlığım benim... sizleri göreceğim, güzelim nakışlar, cüppeler, danteller...

* Hayır. Uzun yas giysisi ile krep şapkayı yeğlerim, ama tülsüz.

IRMA, *kabaca:* Söz dediğin ağızdan çıkar. Madem bu oyuna soyundunuz...

Kapının çok yakınında durmaktadır. Bütün tablo boyunca yerinden pek az kımıldar.

PİSKOPOS, *çok yumuşak bir hareketle Irma'yı uzaklaştırarak:* ... ve zarlar da atıldığına göre...

IRMA: Öyle. İki bin dedimse, iki bin demektir, mesele çıkarmayalım. Yoksa tepem atar. Müşterilerimle dalaşmak hiç âdetim değildir oysa... Ama, bugünlük eliniz dardaysa?..

PİSKOPOS, *başlığı fırlatıp atar, soğuk:* Teşekkür ederim.

IRMA: Kırıp dökmeyin her şeyi. Daha çok iş görür bunlar (*Kadın'a.*) Yerine kaldır şunu.*

Kadın, başlığı masanın üzerine, ibriğin yanına koyar.

PİSKOPOS, *derince iç geçirdikten sonra:* Bu evin kuşatılacağını söylediler. Asiler ırmağı aşmışlar bile...

IRMA, *kaygılı:* Dört yanımız kan deryası... Başpiskoposluğun duvarını izleyin. Oradan balıkhane sokağına sapıp...

Görünmeyen bir kadının acılı çığlığı duyulur ansızın.

(Sinirli.) Sessiz olmalarını öğütlemiştim oysa hepsine. Neyse ki temkini elden bırakmayıp bütün perdeleri astarlatmışım. (*Ansızın sevimli, şakacı bir tavır takınır.*) Eee, bu akşam neler kotardık bakalım? Kutsama mı? Dua mı? Ayin mi? Aralıksız tapınma mı yoksa?

PİSKOPOS, *ciddi:* Bunların lafını etmenin sırası değil şimdi. Konuyu kapatalım. Geri dönmeyi düşünüyorum şimdi yalnızca... Sokaklar kan gölü dediniz...

KADIN, *sözünü keserek:* Önce dualar ettik hanımefendi. Sonra ben günah çıkarttım...

IRMA: Eee, sonra?

---

* Ama: "Ye şunu" cümlesi de hoşuma gidiyor. Bu durumda, Kadın'ın ısırıklar alacağı baharatlı çörekten bir başlık gerekir. [Fransızcada, "yerine kaldır şunu" anlamına gelen *range ça* ile "ye şunu" anlamına gelen *mange ça* arasında yazılış ve söyleniş açısından tek harflik bir fark var. (y.h.n.)]

PİSKOPOS: Kesin, yeter!

KADIN: Hepsi bu kadar işte. En sonunda da günahlarımın bağışlanma faslı.

IRMA: Kimsecikler izleyemeyecek mi bu töreni? Bir kerecik olsun?

PİSKOPOS, *korkarak:* Yoo, olmaz. Böyle şeyler gizli kalmalı ve öyle kalacak. Tam ben üstümdekileri çıkarırken, bundan söz etmek bile yakışıksız. Kimsecikler bilmemeli, evet. Bütün kapılar kapatılmalı, sıkı sıkı. Örülmeli, bağlanmalı, iliklenmeli, dikilmeli...

IRMA: Her neyse, gelelim...

PİSKOPOS: Dikilmeli, dedim, Bayan Irma.

IRMA, *sinirli:* Anlaşıldı, ama bazı sorularımın karşılığını da almak zorundayım... Mesleki açıdan yani. İki bin demiştim.

PİSKOPOS, *ansızın, uykudan uyanırcasına, sesi netleşir, berraklaşır. Biraz da sinirlidir:* Taş attık da, kolumuz mu yoruldu? Önü sonu altı günahçık, en sevdiklerimden de değil üstelik.

KADIN: Altı, ama hepsi de okkalı. Uydurana kadar göbeğim çatladı.

PİSKOPOS, *kaygılı:* Nasıl yani, düzmece miydi yoksa hepsi?

KADIN: Hepsi de sahici! O günahları işlerken ne eziyetler çektim, ondan söz ediyorum göbeğim çatladı diye. Doğru yoldan çıkabilmek için katedilecek, aşılacak ne engeller var bilseniz.

PİSKOPOS: Tahmin edebiliyorum yavrum. Dünyanın düzeni öylesine çığrından çıkmış, öylesine gevşemiş ki, artık her şey mubah sayılıyor. Ama günahların düzmeceyse, çekinmeden söyleyebilirsin şimdi.

IRMA: Sakın ha! Söylesin de, bir daha gelişinizde olmadık isteklerle kafamızı ütüleyesiniz değil mi? Hayır efendim, hepsi de sahiciydi. (*Kadın'a.*) Bağcıklarını çöz. Ayakkabılarını çıkar. Ama dikkat et giydirirken üşütmesin. *(Piskopos'a.)* Sıcak bir şey içer miydiniz?

PİSKOPOS: Yoo, hiç vaktim yok. Gitmeliyim bir an önce. *(Hülyalı.)* Evet, altı günahçık, ama hepsi de okkalı.

IRMA: Hadi bakalım, gelin de çıkartalım şu üzerinizdekileri!

PİSKOPOS, *neredeyse dizüstü, yalvarır gibi:* Yoo, daha çıkartmayın n'olur.

IRMA: Süreniz çoktan doldu. Elinizi çabuk tutun, hadi.

Konuşurken, bir yandan da Piskopos'u soyarlar. Daha doğrusu, cüppeyi, üstlüğü, ayin atkısını tutan kordonları çözer, iğneleri çıkarırlar.

PİSKOPOS, *Kadın'a:* O günahları sahiden işledin değil mi?

KADIN: Evet.

PİSKOPOS: Davranışların gerçek miydi? Hepsi?

KADIN: Evet.

PİSKOPOS: Bana sokulduğunda, içindeki ateşin yalazlarıydı değil mi, yüzünü ışıl ışıl ışıtan?

KADIN: Evet.

PİSKOPOS: Kutsal yüzüklü elim alnını okşayarak günahlarını bağışlarken...

KADIN: Evet.

PİSKOPOS: Ya bakışım, o güzel gözlerinin derinliklerinde gezinirken?..

KADIN: Evet.

IRMA: Peki, hiç değilse efendimiz, pişmanlık geçmedi mi o güzel gözlerinden?

PİSKOPOS, *ayağa kalkarak:* Dörtnala hem de. Ama o gözlerde pişmanlık izleri mi arıyordum ben? Kötülüğe doymak bilmez bir tutkuydu gördüğüm. Tepeden tırnağa yıkayarak, kötülük bir anda kutsadı onu. Koca koca gözleri sonsuz bir boşluğa açıldı... Bir ölüm solgunluğu, evet Bayan Irma, bir ölüm solgunluğu can verdi yüzüne. Düzmece de olsa, tekmil günahlarınızı bağışlayabilmek değil mi kutsal makamımızın sebeb-i hikmeti?

KADIN, *ansızın işveli:* Ya sahiden işlemişsem o günahları?

PİSKOPOS, *değişir, daha az oynayarak:* Saçmalama! Onca şeyi yapmış olamazsın ya?

IRMA, *Piskopos'a:* Hiç kulak asmayın ona. Günahlarını da fazla dert etmeye değmez. Zaten burada...

PİSKOPOS, *sözünü keserek:* Biliyorum. Kötülük etme olanağı yok burada. Kötülüğün tam ortasında yaşıyorsunuz çünkü; vicdan azaplarından büsbütün uzak. Nasıl kötülük edebilirsiniz ki? Rolden role girmesiyle ayırt edilir şeytan. Oyuncuların en büyüğüdür o. İşte bu yüzden, kilise tiyatroculari lanetlemiştir.

KADIN: Gerçekle yüz yüze gelmekten ürküyorsunuz değil mi?

PİSKOPOS: Gerçekse eğer, cürüm kapsamına girer senin işlediğin günahlar; ben de güç durumda kalırım doğrusu.

KADIN: Ee, polise ihbar mı edersiniz o zaman?

Irma adamı soymayı sürdürür. Ama cüppe hâlâ sırtındadır.

IRMA, *Piskopos'a*: Yeter. Bu sorunlarla kafasını karıştırmayın artık kızcağızın.

Yine onlar! Gidip susturayım şunları.

Aynı ürkütücü çığlık duyulur yeniden.

PİSKOPOS: Şu çığlık hiç de oyun çığlığı gibi gelmedi bana.

IRMA, *tedirgin:* Bilmiyorum, kim bilir?.. Kaldı ki ne önemi var?

PİSKOPOS, *yavaşça aynaya yaklaşır, karşısında dikilir:* Söyle ayna, anlat bana. Kötülükle masumiyeti ayırt etmeye mi geliyorum ben buraya? *(Irma'ya usulca.)* Çıkın. Yalnız bırakın beni!

IRMA: Geciktiniz zaten. Dönüşünüz tehlikeli olabilir.

PİSKOPOS, *yalvararak:* Yalnızca bir dakikacık.

IRMA: İki saat yirmi dakikadır buradasınız. Sürenizi yirmi dakika aştınız yani...

PİSKOPOS, *ansızın öfkeli:* Beni yalnız bırakın dedim. Kapının ardından dinleyin isterseniz, bunu hep yaparsınız biliyorum; ama işim bitmeden içeri girmeyin.

İki kadın bıkkın bir tavırla iç geçirerek çıkarlar. Piskopos yalnız kalır. Kendini yatıştırmaya çabaladıktan sonra, aynanın karşısında, üstlüğünü okşar.

Söyle ayna, cevap ver bana. Kötülükle masumiyeti keşfetmeye mi geliyorum ben buraya? Kimim ben, senin altın yaldızlı yüzeyinde? Tanrı huzurunda yemin ederim, başpiskoposluk tahtına göz dikmedim hiç mi hiç. O makama ulaştıran basamakları -kimi zaman erdem, kimi zaman kötülükle- bir bir tırmanmaya çabalamak, başpiskoposluğun öz saygınlığına uzak düşürürdü çünkü beni. Demek istediğim... *(Piskopos, mantıklı bir düşünceyi izlercesine, titizlikle seçmektedir sözcüklerini.)* Başpiskopos olabilmek için, başpiskopos olmaya değil, beni o makama ulaştırabilecek olanı yapmaya çabalamalıydım hep. Başpiskopos olunca da, başpiskopos olabilmek için -kendimce başpiskopos olabilmek için yani- başpiskopos olduğumu bir an bile unutmamam gerekir; o görevin gereğini ancak böyle yerine getirebilirim.

Üstlüğünün eteğini tutup öper.

Ah danteller, istekle soluk soluğa kabarmış nice göğüsleri, saçları, yüzleri örtmek için miniminnacık ellerin işlediği danteller... Dallarla, çiçeklerle beziyorsunuz beni!.. Konuya dönelim. Ama zurnanın zırt dediği yer de işte burası. *(Güler.)* Of, Latince konuşuyorum ben! Bir makam, bir makamdır yalnızca; bir varoluş biçimi değildir. Oysa bir varoluş biçimi olmalı başpiskoposluk; bir yükümlülük, bir yük. Başlık, danteller, altın sırmalı kumaşlar, incik boncuk, diz çöküşler... İçine edeyim böyle makamın!

Makineli tüfek takırtıları.

IRMA, *kapı aralığından başını uzatır:* Bitti mi?

PİSKOPOS: Tanrı aşkına rahat bırakın beni. Çekip gidin! Kendimi sorguluyorum.

Irma kapıyı çeker.

Makamımın ayrıcalıklarından kaynaklanmıyor benliğimi ışıtan saygınlık ve görkem. Kişisel değerlerimden de kaynaklanmıyor, maalesef. Çok daha esrarengiz bir kaynaktan fışkırıyor, evet: Başpiskoposluk, öz benliğimin önüne geçmiş sanki. Sana şunu söylemiş miydim ayna, bir Meksika puro kutusu gibi süslü, yaldızlı görüntü, söylemiş miydim sana? Başpiskopos olmak istiyorsam, yalnızlık içinde istiyorum, o da yalnızca görünüşte... Ve bütün mevki ve makamları yerle bir etmek için, kepazelik çıkarıp senin kafanı ezmek istiyorum... kaltak, orospu, fahişe, sürtük!

IRMA, *girer:* Hadi bakalım. Yolcu yolunda gerek.

PİSKOPOS: Ne diyorsunuz siz, daha bitirmedim ki.

İki kadın da içeri girmişlerdir.

IRMA: Biliyorsunuz ki keyfimden hır çıkarıyor değilim sizinle. Ama yitirecek bir dakikanız yok. Söyledim, yine söylüyorum... geç saatte sokağa çıkmak tehlikeli.

Uzaktan uzağa makineli tüfek takırtıları.

PİSKOPOS, *acı bir tavırla:* Güvenliğim pek umurunuzdaydı sanki! İş bitti mi, dünya umurunuzda olmaz.

IRMA, *Kadın'a:* Ne dediğine bakma, soy şunu.

Kothornoslarını çıkardığı için şimdi olağan, en sıradan bir oyuncu boyutuna inen Piskopos'a

Kazık gibi durmayın öyle, yardımcı olun biraz.

PİSKOPOS, *salaklaşmış:* Kazık gibi mi? Kazık gibiyim, öyle mi? Törensel bir bükülmezlik, demeliydiniz. Mutlak kımıltısızlık...

IRMA, *Kadın'a:* Ceketini ver şuna...

PİSKOPOS, *yere yığılmış piskopos giysilerine bakarak:* Nakışlar, danteller, kendime dönüyorum sizlerle, topraklarımı ele geçiriyorum yeniden. Kovulduğum o çok eski kaleyi fethediyorum bir kez daha. İntihara olanak tanıyan bir alana kavuşuyorum sonunda. Beni ancak ben yargılayabilirim bundan böyle. İşte buradayım, ölümümle yüz yüze.

IRMA: Pek iyi, pek hoş da... bir an önce yolu tutmaya bakın artık. Arabanızı yolun girişinde, ana kapının yanında bırakmıştınız...

Piskopos, gündelik giysilerinin üzerine yaldızlı cüppeyi kuşanıverir çabucak.

PİSKOPOS, *Irma'ya:* Polis şefi olacak o âciz herif bizi ayaktakımına yem olmaktan koruyamıyor değil mi? (*Aynaya döner, tumturaklı.*) Nakışlar! Danteller! Başlığım! Altın sırmalı cüppem, hele hele sen!.. Sensin beni koruyan şu dünyadan. Bacaklarım nerde, hani nerde kollarım? Hareli, kaygan kıvrımlarının altında ne yapıyor ellerim? Pırpır etmekten öte bir işe yaramaz olmuş, kırık kanatlar misali... Melek kanadı değil, keklik kanadı belki. Cüppem, zırhım, senin sıcacık loşluğunda olgunlaşıyor iç huzurlarının en tatlısı, en aydınlığı. Tekmil dünyayı sarıp sarmalayacak şefkatimi işte o kaskatı kabuğun korumasında damıttım ben. Kimi zaman bir hançer gibi çıkardı elim kıvrımlarının arasından kutsamak için. Asıp kesmek için mi yoksa? Bir kaplumbağa kafası gibi iki yana ayırırdı eteklerimi. Kaplumbağa mı, temkinli bir engerek mi? Girerdi yeniden çıktığı yarığa. Düşler kurardı elim, sığınağında. Nakışlar, altın sırmalı cüppe...

Sahne soldan sağa, sanki kulise gömülür gibi yer değiştirir. Bir sonraki dekor görünür.

İkinci Tablo

DEKOR

Aynı avize. Üç kahverengi paravana. Çıplak duvarlar.

Sağda, ilk sahnedeki dağınık yatağı yansıtan aynı ayna.

Zincire vurulmuş gibi görünen, bilekleri bağlı genç ve güzel bir kadın.

Muslin giysisi paramparça, göğüsleri ortada.

Kadının karşısında boylu boyunca dikilen Cellat: Belden yukarısı çıplak, adaleli, dev gibi bir adam. Kırbacının sapını arkadan kemerine geçirdiğinden, ilk bakışta kuyruklu gibi görünür.

Cüppesinin altında saklı yüksek kothornoslar ile, ayağa kalktığında olağandan çok daha uzun boylu görünecek olan yüzü

makyajlı Yargıç, usul usul gerileyen kadına doğru yüzükoyun sürünmekte.

HIRSIZ KADIN, *ayağını uzatarak:* Daha değil! Yala bakayım! Hadi, önce ayaklarımı yala!

Yargıç biraz daha sürünmeye çabalar, sonra doğrulur; yavaşça ve zorlukla, ama mutlu görünerek, bir tabureye oturur.

Hırsız Kadın'ın (Daha önce betimlenen şu kadın.) tavrı ansızın değişiverir; eser köpürürken, korkuyla büzülüp kalır.

YARGIÇ, *sert:* Çünkü bir hırsızsın sen!.. ve suçüstü yakalandın. Kim yakaladı seni? Polis... Unuttun mu ki cin gibi kurnaz, kaya gibi sağlam, çelik bilekli polis teşkilatım soluk alıp vermenizi bile izlemekte. Gözleri fıldır fıldır her an, her yerde, sizi gözlemekte. Hepinizi! Derdest edilip, soluğu adliyede almak er geç hepinizin kaderi... Ne itirazın olabilir ki? Suçüstü yakalanmışsın... Kim bilir eteğinin altında... (*Cellat'a.*) Yokla bakayım şunun eteğinin altını. Kangurunun kesesine benzer o gizli cebini bir kurcala bakalım. *(Hırsız Kadın'a.)* Eline ne geçerse aşırıp içine tıkıştırdığın o zulayı hani. Ne kötüyü iyiden ayırt edebilecek bir melekeye sahipsin, ne de gözün doymak bilir. Üstelik de salağın tekisin... *(Cellat'a.)* Eee, neler buldun şu meşhur zulasında, haa? Nelerle şişirmiş şu koca göbeğini?

CELLAT: Çeşit çeşit parfüm buldum yargıç bey. Bir fener, bir tüp böcek ilacı, birkaç portakal, çifter çifter çoraplar, denizkestaneleri, bir havlu, bir de boyun atkısı... (*Yargıç'a.*) Anlamadınız galiba? Bir boyun atkısı, dedim.

YARGIÇ, *yerinden sıçrayarak:* Boyun atkısı mı? Haaaaah, işte buuu! Ne yapacaktın bu atkıyı, haa? Ne yapacaktın, söyle! Kimi boğacaktın? Cevap ver. Kimi?.. Hırsız mısın sen, yoksa katil mi? (*Tatlılıkla, yalvarırcasına.*) Hadi söyle yavrum, yalvarırım. Ben bir hırsızım... de.

HIRSIZ KADIN: Ben bir hırsızım yargıç bey.

CELLAT: Olmaz!

HIRSIZ KADIN, *şaşkınlıkla Cellat'a bakar*: Ne olmaz?

CELLAT: Sonra, daha sonra.

HIRSIZ KADIN: Haa?

CELLAT: İtirafın sırası gelmedi daha. İnkâr et.

HIRSIZ KADIN: İnkâr edeyim de, yine kırbaçlayasın değil mi?

YARGIÇ, *tatlılıkla*: Elbette yavrucuğum, kırbaçlanasın diye. Suçunu itiraf edip nedamet getirmezden önce, inkâr etmen gerekiyor elbette. O güzelim gözlerinden ılık yaşlar boşandığını görmeliyim önce. Sırılsıklam olmalısın gözyaşlarıyla. Ah! O gözyaşlarının gücü!.. Nerde benim yasa kitabım?

Cüppesinin altından bir kitap bulup çıkarır.

HIRSIZ KADIN: Az önce ağladım ya...

YARGIÇ, *okur gibi:* Kırbaç altında ama. Pişmanlık gözyaşları oysa benim istediğim. Seni ıslak çayırlar gibi sırılsıklam gördüğümde ancak, tatmin olurum ben.

HIRSIZ KADIN: Demesi kolay. Demin ağlayayım diye öylesine yırtındım ki...

YARGIÇ, *okumaksızın, yarı tumturaklı, nerdeyse samimi bir tavırla:* Çok gençsin. Yeni mi düştün bu hayata? (*Kaygılı.*) Reşit değil misin yoksa?

HIRSIZ KADIN: Yoo hayır, reşidim.

YARGIÇ: Yargıç bey diye hitap edeceksin bana. Buraya ne zaman geldin?

CELLAT: Önceki gün yargıç bey.

YARGIÇ, *yeniden okuyarak, tumturaklı konuşmasına döner:* Bırak, kendisi cevaplasın. Kulağıma hoş geliyor o titrek, kararsız konuşması... Dinle, benim örnek bir yargıç olmamı istiyorsan, sen de örnek bir hırsız olmalısın yavrum. Sen sahte bir hırsız olursan, ben de sahte bir yargıç olurum. Anlaşıldı mı?

HIRSIZ KADIN: Anlaşıldı yargıç bey.

YARGIÇ, *okumayı sürdürerek:* Pekâlâ. Her şey yolunda gitti şimdiye değin. Vurduğu yerden ses getirdi celladım... O da

kendi mesleğini icra ediyor, değil mi ya? Sen, o, bir de ben... sıkı sıkıya bağlıyız birbirimize. O kırbaçlamasaydı mesela, onu kırbaçlamaktan nasıl alıkoyabilirdim ben? Demek ki, o kırbaçlamalı ki, ben müdahale edebileyim ve yaptırım gücümü kanıtlayabileyim böylece. Sana düşense, inkâr etmek ki, o seni kırbaçlasın.

Bir gürültü duyulur; bitişik odada yere bir şey düşmüş gibi.

(Doğal bir tavırla.) Neydi o? Bütün kapılar kapalı mı sıkı sıkıya? Bizi bir gören duyan yok, değil mi?

CELLAT: Yok, yok... gönlünüzü ferah tutun. Kapıyı sürgülemiştim.

(*Dipteki kapıya asılı koca kilidi denetler.*)

Koridor da geçişe kapalı.

YARGIÇ, *doğal bir tavırla:* Emin misin?

CELLAT: Hiç kuşkunuz olmasın. (*Elini cebine sokar.*) Bir cigara yakabilir miyim?

YARGIÇ, *doğal bir tavırla:* Tütün kokusu ilham verir bana, yak.

Az önceki gürültü yinelenir.

Ne oldu yine? Nedir bu? Hiç rahat huzur yok mu yahu?.. (*Kalkar.)* Neler olup bitiyor burada?

CELLAT, *kupkuru bir sesle:* Hiiç. Bir şey devrildi herhalde. Sinirlenmeye bahane arar gibisiniz.

YARGIÇ, *doğal bir tavırla:* Olabilir, ama sinirli olmak uyanık tutuyor beni; her şeyden bilgim oluyor böylece.

Kalkar, bitişik odanın duvarına sokulur.

Bakabilir miyim?

CELLAT: Şöyle bir göz atın yeter, geç oldu.

Cellat omuz silker; Hırsız Kadın'la birbirlerine göz kırparlar sonra.

YARGIÇ, *baktıktan sonra:* Işıklı. Işıl ışıl... ama bomboş.

CELLAT, *omuz silkerek:* Boş!

YARGIÇ, *daha samimi bir tavırla:* Tedirgin görüyorum seni. Yeni bir olay mı oldu?

CELLAT: Bu öğleden sonra, tam buraya gelmenizden önce, önemli üç bölge asilerin eline geçmiş. Birçok yerde yangın çıkarmışlar, tek bir itfaiyeci kılını kıpırdatmamış. Yandı, kül oldu her şey. Saray...

YARGIÇ: Polis şefi ne halt ediyor peki? Her zaman olduğu gibi kıçının üstünde oturuyor, değil mi?

HIRSIZ KADIN: Dört saattir hiçbir haber alamadık kendisinden. Asilerden yakayı kurtarabilirse, canını buraya atar mutlaka. Eli kulağındadır belki, kim bilir.

YARGIÇ, *otururken, Hırsız Kadın'a:* Royade Köprüsü'nden karşıya geçmeye umut bağladıysa, avcunu yalar. Havaya uçurdular dün gece.

HIRSIZ KADIN: Evet ya... Taa burdan duyduk patlamayı.

YARGIÇ, *yeniden tumturaklı bir tavırla, yasa kitabından okur:* Neyse. Devam edelim. Demek, dürüst insanların uykusundan yararlanarak, bir saniyelik bir uykuyu fırsat bilerek, çalıp çırpıyor, soyup soğana çeviriyorsun onları...

HIRSIZ KADIN: Yoo, hiç öyle bir şey yapar mıyım yargıç bey? Asla...

CELLAT: Hacamat edeyim mi sırtını?

HIRSIZ KADIN, *çığlık çığlığa:* Arthur!

CELLAT: N'oluyorsun be? Benimle konuşma. Yargıç beye cevap ver. Bana da cellat bey diye hitap edeceksin, anlaşıldı mı?

HIRSIZ KADIN: Anlaşıldı cellat bey.

YARGIÇ, *okuyarak:* Devam ediyorum. Hırsızlık yaptın mı?

HIRSIZ KADIN: Evet. Yaptım yargıç bey.

YARGIÇ, *okuyarak:* Peki. Şimdi hemen ve doğru olarak cevap ver: Başka neler çaldın?

HIRSIZ KADIN: Ekmek çaldım, aç kalmıştım çünkü.

YARGIÇ, *doğrulur, kitabı elinden bırakır:* Yüce bir makam benimkisi! Bütün bu suçları yargılamak bana düştü. Beni dünya ile barıştırıyorsun, güzelim. Yargıç, ne demek? Demek ki tüm davranışlarını ben yargılayacağım! Terazi benim elimde artık. Bir elmadır dünya, ikiye bölüyorum bu elmayı:

Bir yanda iyiler, öte yanda kötüler. Kötülerden olmayı kabullendiğin için teşekkür borçluyum sana. (*Seyircilere dönerek.*) Bakın... Ne elimde saklı bir şey var, ne yenimde. Gözlerinizin önünde bir çırpıda ayıklayıvereceğim elmanın çürüklerini. Ama acı veren bir görev bu. Ağzımdan çıkan her yargı, bir şeyler alıp götürdü yaşamımdan. Böyle böyle öldüm ben. Şaşmaz, yanılmaz bir özgürlük alanı şimdi benim mekânım. Cehennemlerin kralı olarak da, kendim gibi ölüler, şimdi yargımla tarttığım. Bu kadıncağız da bencileyin bir ölü.

HIRSIZ KADIN: Beni korkutuyorsunuz yargıç bey.

YARGIÇ, *çok tumturaklı bir biçimde:* Sus. Cehenneme düşmeyi göze alanları paylaştırıyorum şimdi. Harlı alevlerle, can sıkıcı çirişotu tarlaları arasında. Sen, hırsız, kancık köpek, Minos konuşuyor seninle, Minos'tur suçlarını teraziye vuran. (*Cellat'a.*) Kerberos!

CELLAT, *köpek taklidi yaparak:* Hav hav!

YARGIÇ: Yakışıklısın! Yeni bir kurban görmek daha da güzelleştiriyor seni. (*Cellat'ın dudaklarını aralar.*) Dişlerini göster... Korkunç. Bembeyaz.

Ansızın tedirgin görünür.

(Hırsız Kadın'a.) Yalandan uydurmadın, sahiden yaptın değil mi o hırsızlıkları?

CELLAT: Hiç kuşkunuz olmasın. Yapmamayı aklından geçirmesine kalmaz, sürüm sürüm süründürürüm yerlerde.

YARGIÇ: Nerdeyse mutlu hissediyorum kendimi. Devam et. Neler çaldın?

Ansızın makineli tüfek takırtıları duyulur.

Aman be! Hiç rahat huzur yok mu burda?

HIRSIZ KADIN: Dedim ya size, kuzey mahallelerine de sıçramış isyan.

CELLAT: Kapa çeneni!

YARGIÇ, *öfkeli:* Cevap verecek misin, vermeyecek misin? Başka neler çaldın? Nerde? Ne zaman? Nasıl? Ne kadar? Neden? Kimin için?.. Cevap ver.

HIRSIZ KADIN: Çoğunlukla, hizmetçiler dışardayken, servis merdiveninden tırmanıp girerdim evlere... Çekmeceleri boşaltır, çocukların kumbaralarını kırardım. (*Söyleyeceği kelimeleri aradığı besbelli.)* Bir keresinde hanım hanımcık bir kadın kılığına bürünmüştüm. Bit pazarından alınma bir tayyör, tepesinden kirazlar sarkan siyah bir hasır şapka, hem de tüllü, bir de topuklu siyah iskarpinler... Aynen o kılıkta girdim içeri.

YARGIÇ, *aceleyle*: Nereye? Haaa? Nereye? Nereye? Nereye?.. Nereye girdin? Ha? Ha? Ha? Ha?

Art arda sıralanan "Ha"lar korkutucu bir etki yaratmalıdır.

HIRSIZ KADIN: Hatırlamıyorum, kusura bakmayın.

CELLAT: Basayım mı kırbacı?

YARGIÇ: Daha değil. (*Kadına.*) Nereye girmiştin haa? Söyle bana, nereye? Ha? Ha? Ha? Ha?

HIRSIZ KADIN, *iyice afallamış:* Yemin ederim hatırlamıyorum.

CELLAT: Bineyim mi tepesine yargıç bey? Bineyim mi tepesine?

YARGIÇ, *Cellat'a sokularak:* Yaa, zevk alabilmen bana bağlı. Dayak atmaya bayılıyorsun değil mi? Sana hak veriyorum cellat. Harekete geçmesi ağzımdan çıkacak tek bir söze bağlı muhteşem et parçası, kas yığını! (*Kendi yansımasını görür gibi bakar Cellat'a.*) Benliğimi yücelten ayna! Dokunabildiğim tek görüntü, seviyorum seni. Onun sırtında ateşten yarıklar açmaya benim ne gücüm yeter, ne ustalığım. Hoş bana ne gerek onca güç, onca ustalık? (*Cellat'a dokunur.)* Sen varsın ya; omuzlarımın taşıyamayacağı kadar ağır, yanım sıra kendi başına yürüyen muhteşem kolum, sen varsın! Koca kas kütlesi kolum, sensiz ben bir hiç olurdum... *(Hırsız Kadına.)* Sensiz de yavrum. Tamamlayıcı parçalarımsınız benim ikiniz, eksiksiz. Ah ne güzelim bir üçlü bizimkisi. Ama senin hem ona hem bana göre bir ayrıcalığın var; önceliğin verdiği bir ayrıcalık. Benim yargıç olarak varoluşum, senin hırsız olarak varoluşunun bir uzantısı.

Sakın ola aklından geçireyim deme!.. Ama sen ne olduğunu, kim olduğunu yani, yadsıyacak olsan, benim varoluşum da sona erer o anda... yiter, yok olurum. Ölürüm. Bir hiç olurum. Demek ki neymiş? İyiliğin kaynağı... Eee? İnkâr etmeyeceksin değil mi? Hırsızın teki olduğunu inkâra kalkışmayacaksın herhalde? Büyük bir kötülük işlemiş olursun yoksa. Kötülükten de öte, cinayet! Varoluşumu elimden almak olur bu! (*Yalvararak.*) Yavrum, sevgilim, inkâr etmeyeceksin değil mi?

HIRSIZ KADIN, *cilveli:* Bilmem.

YARGIÇ: Ne? Neler zırvalıyorsun sen? Bana karşı mı geliyorsun? Söyle, nerde neler çalmıştın başka?

HIRSIZ KADIN, *ayağa kalkarken, kupkuru bir sesle:* Söylemeyeceğim.

YARGIÇ: Zalimlik etme! Söyle, nerde?

HIRSIZ KADIN: Bana sen diye hitap etmeyin lütfen.

YARGIÇ: Küçükhanım... Hanımefendi. Rica ederim... (*Diz çöker.*) Yalvarırım. Yargıç olmayı beklerken, bırakmayın beni böyle yarı yolda. Yargıçlar olmasa ne olurdu halimiz, ama ya bir de hırsızlar olmasa?

HIRSIZ KADIN, *alaycı*: Ne olurmuş hırsızlar olmasa?

YARGIÇ: Felaket olurdu. Ama siz bana böyle bir oyun oynamazsınız değil mi? Hırsızlar yokmuş gibi?.. Şimdi iyi dinle beni: Kimliğini gizle gizleyebildiğin kadar, sinirlerim dayanamaz olsun; sen inadına inkâr ettikçe ben kan ter içinde ter ter tepineyim, avaz avaz bağırayım, ağlayayım salya sümük, sabırsızlıkla kişneyeyim, yerlerde sürüneyim... Sürüneyim istiyorsun değil mi?

CELLAT, *Yargıç'a:* Sürünün!

YARGIÇ: Şeref duyarım!

CELLAT, *tehditkâr:* Sürünün!..

Yargıç yüzükoyun yatarak, Hırsız Kadın'a doğru yavaşça sürünmeye koyulur. O ilerledikçe, Kadın gerilemektedir.

Aferin. Devam edin.

YARGIÇ, *Hırsız Kadın'a:* Beni şu yargıç kimliğimle süründürmekte haklısın kaltak, ama bir de inkâr etmekte ayak direseydin bütün bütüne, canice bir suç işlemiş olurdun alçak orospu.

HIRSIZ KADIN, *yukarıdan alarak:* Bana hanımefendi diye hitap edin lütfen, ne isteyeceksiniz de kibarca isteyin.

YARGIÇ: İstediğimi yapacak mısın peki?

HIRSIZ KADIN, *işveli:* Hırsızlık etmem pahalıya patlar size.

YARGIÇ: Öderim. Bedeli neyse, öderim hanımefendi. Yoksa, kötüyü iyiden ayırt etme yetkimi yitirirsem, sorarım size, neye varır benim halim?

HIRSIZ KADIN: Doğrusu ben de pek merak ediyorum bunu.

YARGIÇ, *alabildiğine üzgün:* Minos olacaktım az önce. Hav hav havlıyordu Kerberos'um. (*Cellat'a.*) Hatırlıyorsun ya?.. (*Cellat, kırbacını şaklatarak Yargıç'ın sözünü keser.)* Nasıl da kıyıcıydın, hain! Evet! Acımasızlıkta ben de senden aşağı kalmazdım. Lanetlenmişlerle dolduracaktım cehennemi, hapishanelere tıkacaktım tekmil suçluları. Hapishaneler! Hapishaneler! Zindanlar, hücreler, dünyanın tekmil uğursuzluklarının kavşağı, sınırları içinde kötülüğe olanak tanımayan o kutsanmış yerler... Kötülüğün kucağında kötülük yapılamaz. Cezalandırmak değil zaten benim istediğim, yalnızca yargılamak...

Doğrulmaya kalkışır.

CELLAT: Sürünün! Sürünün!.. Ama elinizi çabuk tutun, gidip giyinmeliyim.

YARGIÇ, *Hırsız Kadın'a:* Hanımefendi! Lütfedip kabullenin hanımefendi. Pabuçlarınızı yalamaya razıyım, ama n'olur bir hırsız olduğunuzu söyleyin bana...

HIRSIZ KADIN, *avaz avaz:* Dur bakalım hele! Yala! Yala hadi! Ayaklarımı yala önce!

Bir önceki tablonun sonundaki gibi, sahne soldan sağa kayarak kulise gömülür. Uzaktan makineli tüfek takırtıları.

Üçüncü Tablo

DEKOR

Önceki tablolardaki gibi düzenlenmiş üç paravana, ama bu kez koyu yeşil renkte. Aynı avize. Dağınık yatağı yansıtan aynı ayna. Koltuğun üzerinde, halk oyunu dansçılarının kısa plili etekleriyle kullandıkları türden bir oyuncak at. Odada, çekingen halli bir adam: General. Ceketini, sonra melon şapkası ile eldivenlerini çıkartır. Yanı başında, Irma.

GENERAL, *şapkayı, ceketi, eldivenleri gösterir:* Bunlar ortada kalmasın.

IRMA: Katlar, paketler...

GENERAL: Kaldırın gözümün önünden.

IRMA: Dertop eder, yakarız hatta.

GENERAL: Yaa, ne güzel olur! Günbatımında ateşe verilen kentler misali.

IRMA: Sahi, bir şeyler gördünüz mü buraya gelirken?

GENERAL: Bilseniz ne tehlikeler atlattım. Halk barajları havaya uçurmuş, birçok mahalle sular altında. Hele cephaneliğin hali... tekmil barutlar sırılsıklam, silahlar pas içinde. Dolambaçlı bir yoldan gelebildim buraya, boğulanlardan birinin cesedine filan toslamayayım diye.

IRMA: Ne düşündüğünüzü sormaya kalkışmayacağım. Her koyun kendi bacağından asılır ve ben politika yapmam.

GENERAL: İyi, bu konuyu kapatalım öyleyse. Zaten benim şimdi asıl derdim, bu evden nasıl çıkıp gideceğim. Vakit geç olacak çıktığımda...

IRMA: Geç dediniz de...

GENERAL: Doğru.

Cebini yoklar, kâğıt paralar çıkarır, sayar, bir bölümünü Irma'ya verir. Irma paraları elinde tutar.

Gece karanlığında kim vurduya gitmekten korkuyorum. Yanıma birini veremeyeceksiniz anlaşılan?

IRMA: Maalesef. Arthur meşgul.

Uzun bir sessizlik.

GENERAL, *ansızın sabırsızlıkla:* Eee... nerde kaldı bu kız?

IRMA: Ne halt ediyor bilmem. Geldiğinizde her şey hazır olsun diye tembihlemiştim oysa sıkı sıkıya. Ama bakın atınız yerli yerinde... Neyse, zili çalayım da...

GENERAL: Bırakın ben yapayım. (*Bir düğmeye basarak zili çalar.*) Severim zil çalmayı! Buyurgan bir yanı var bu işin. Hele hücum borusu çalmak yok mu!

IRMA: Her şey sırasıyla generalim. Ah, affedersiniz, rütbeniz ağzımdan kaçıverdi... Az sonra, gönlünüzce...

GENERAL: Şişşt! Sözünü etmek yok.

IRMA: Nasıl da güçlü, coşkulu, taşkın bir delikanlılığa sahipsiniz generalim!

GENERAL: Ya mahmuzlarım? Mahmuzlarım hazır mı? Mahmuz takılsın demiştim çizmelerime. Çizmelerim de koyu kırmızı renkte değil mi?

IRMA: Elbette. Koyu kırmızıya boyandı, cilalandı.

GENERAL: Pekâlâ, ama cilası çamurla yoğrulmalıydı.

IRMA: Hem de çamura birazcık kan damlatıldı. Madalyalarınız da hazır.

GENERAL: Hakiki madalyalar mı?

IRMA: Hakiki.

Bir kadının uzun çığlığı duyulur ansızın.

GENERAL: Ne oluyor?

Sağ duvara yaklaşıp gözetlemek üzere eğilir, ama Irma hemen engeller.

IRMA: Hiç. Kimileri ölçüyü kaçırıyor zaman zaman.

GENERAL: Biri çığlık attı. Bir kadın çığlığıydı bu. Yardım istiyor olmasın sakın. Kanım fırıl fırıl dönüyor damarlarımda... Yerimde duramaz oldum.

IRMA, *buz gibi*: Burda şamata istemem, kendinize gelin. Üstelik de şu anda sivilsiniz.

GENERAL: Haklısınız.

Yeniden kadın çığlığı.

Yine de insan tedirgin oluyor doğrusu. Sonrasında da rahatımızı kaçırmasa bari.

IRMA: Nerde kaldı bu kız?

Irma zili çalmaya giderken, dipteki kapıdan, kızıl saçları darmadağın genç ve güzel bir kadın girer. Göğsü neredeyse çıplaktır. Yalnızca siyah bir korsesi, siyah çoraplar ve çok yüksek ökçeli ayakkabılar vardır üzerinde. Elinde, tam takım bir general üniforması ile iki ucu sivri bir general şapkası, bir çift çizme ve bir kılıç taşımaktadır.

GENERAL, *sertçe:* Hele şükür gelebildiniz! Ama yarım saat gecikmeyle. Yarım saatten az bir zamanda, bir savaş kaybedilebilir oysa.

IRMA: Kaybı telafi edecektir generalim. Bilirim ben onu.

GENERAL: *çizmeleri inceleyerek:* Eee, kan nerde hani? Kan görmüyorum ben.

IRMA: Kurudu. Unutmayın ki eski savaşlarınızdan kalmaydı o kan... Peki. Şimdi sizi baş başa bırakayım. Bir eksiğiniz kaldı mı?

GENERAL, *sağa sola bakınarak:* Şeyi unuttunuz...

IRMA: Hay Allah! Unutuyordum gerçekten de.

Koluna asılı peçeteleri sandalyenin üzerine bıraktıktan sonra, çıkar. General kapıya gider, kapatır, kilitler. Ama daha kapanır kapanmaz, kapıya vurulduğu duyulur. Kız gidip açar. Kapının biraz gerisinde Cellat görünür, ter içinde, bir havluyla kurulanmaktadır.

CELLAT: Bayan Irma burda değil mi?

KIZ, *kuru bir sesle:* Gül bahçesinde. *(Düzeltir.)* Şeyde, kilisenin cenaze odasında.

Kapıyı kapatır.

GENERAL, *sinirli:* Başka rahatsız eden olmaz umarım. Sen neden geciktin, ne fışkı karıştırıyordun, söyle? Arpanı vermediler mi yoksa? Sırıtıyorsun öyle mi? Gülücükler yapıyorsun binicine. Hemen tanıyıverdin değil mi onun sevecen, ama kararlı elini? *(Onu pohpohlar.)* Gururlu küheylanım benim! Güzeller güzeli kısrağım, az yol tepmedik seninle dörtnala!

KIZ: Yolun sonuna da varamadık daha! Çevik bacaklarımın sağlam nallı toynakları iz bıraksın istiyorum dünyanın dört bir yanında. Pantolonunuzu, pabuçlarınızı çıkarıverin de, giydireyim sizi.

GENERAL, *kamçısını kaparak:* Peki, ama önce diz çök önümde! Dize gel, hadi! Hadi bakayım, bük dizlerini...

Kız şaha kalkar gibi yapar önce, keyifle kişner, sonra bir sirk atı gibi diz çöker General'in önünde.

Aferin! Aferin güvercinim! Dersini unutmamışsın. Şimdi de bir yandan bana yardımcı olurken, bir yandan da sorularıma cevap vereceksin. Cici bir tayın, efendisinin soyunmasına yardım ederken, her sorulana anında cevap yetiştirmesi de kuraldandır çünkü. Pabuçlarımın bağcıklarını çöz bakalım önce.

İzleyen sahne boyunca, Kız önce General'in soyunmasına, sonra da general üniformasını kuşanmasına yardım eder. Bütünüyle giyinip kuşandığında, bir tiyatro hilesi ile devasa boyutlara ulaşmıştır General: Ayaklarında görünmez kothornoslar, genişletilmiş omuzlar, yüzünde aşırı makyaj.

KIZ: Sol ayağınızdaki şişlik geçmedi mi hâlâ?

GENERAL: Hayır geçmedi. İlk adımı o ayakla atarız hep. O ayak çeker asıl yükü. Şahlandığında, sen de önce sol toynağını vurursun yere.

KIZ: N'apar mışım? N'apar mışım?.. Düğmelerinizi çözün.

GENERAL: At mısın sen, yoksa kara cahilin teki mi? Atsan eğer, şahlanırsın elbet. Yardım et bana. Çek. O kadar da kuvvetli çekme, yük beygiri değilsin sen.

KIZ: Ne gerekiyorsa, onu yapıyorum ben.

GENERAL: İsyana mı yelteniyorsun, daha şimdiden? Hele bir hazırlanayım da, dur hele. Gemi ağzına geçirdiğim gibi...

KIZ: Yoo, bakın ona katlanamam işte.

GENERAL: Bir generale, atı akıl öğretmeye kalkışsın, olur şey değil! Gör bak nasıl vuracağım gemini, dizginlerin, eyerini, kolanlarını... ve çizmelerimle miğferimi kuşanıp, kamçıyı sağrına bastığım gibi, ileri!

KIZ: Gem vurulmak korkunç bir şey. Dudaklarım yırtılıyor, dişetlerim kanıyor. Kan tükürüyorum sonra günlerce.

GENERAL: Kan tükür, ateş osur! Ama dörtnala ne koşudur o! Çavdar tarlalarında, yoncalar arasında, çayırlarda, dağlarda, tozlu yollarda, yatmış ya da ayakta, gündoğumundan günbatımına ve günbatımından...

KIZ: Gömleğinizi düzeltin. Çekin askıları da omzunuza. Öyle azımsanacak işlerden değil, muzaffer bir komutanı toprağa verilmeden önce giydirip kuşatmak. Kılıcı getireyim mi?

GENERAL: Yok, masanın üzerinde kalsın. Lafayette'in kılıcı gibi, iyice görünür bir yerde. Ama şu giysileri ortadan kaldır hemen. Ne bileyim, tıkıştır işte bir yerlere.

Kız, giysileri dertop edip, bir koltuğun arkasına saklar.

Üniformanın ceketine gelince... güzel. Say bakalım, bütün madalyalar tamam mı?

KIZ, *saydıktan sonra, çabucak:* Hepsi tamamdır generalim.

GENERAL: Eee... ya savaş? Savaş nerde peki?

KIZ, *çok tatlılıkla:* Yaklaşıyor, generalim. Bir elma bahçesindeyiz şimdi, vakit akşam. Hava şerbet gibi tatlı. Savaş öncelerinin o gergin sessizliği, bir de güvercinlerin iniltileri, sarıp sarmalamış tekmil dünyayı. Bir yumrucuk düşmüş otların arasına, bir çam kozalağı. Soluklarını tutuverir derken tekmil nesneler. Savaş başlamıştır. Hava...

GENERAL: Sonra, ansızın...

KIZ: Çayırın kıyısındayız. Çifteler atıp kişnemekten güç alıkoyuyorum kendimi. Usulca sıkıyorsun karnımı, baldırların ılık ılık. Ölüm...

GENERAL: Sonra, ansızın...

KIZ: Dikkat kesilmiş ölüm. Bir parmağı dudaklarında, sessiz olmaya çağıran odur. Son bir iyilik nuru ortalığı aydınlatır. Ama benim varlığımın sen bile farkında değilsindir artık...

GENERAL: Sonra, ansızın...

KIZ: Ceketinizi de kendiniz ilikleyiverin artık generalim. Gölün yüzeyi çarşaf gibi kıpırtısızdı. Sancakları dalgalandırmak için, sanki emir beklemekteydi rüzgâr...

GENERAL: Sonra, ansızın...

KIZ: Ansızın? Haaaa?.. N'olmuş sonra ansızın? (*Söyleyeceği sözü aranır gibidir.)* Haa, evet, sonra ansızın kıvılcımlar fışkırdı çatışan silahlardan. Ah biçare dullar! Kilometrelerce kara tül dokumaları gerekti yasa bürünsün diye sancaklar. Yas peçelerinin ardında, yine de kupkuruydu eşlerin, anaların gözleri. Bombalanmış çan kulelerinden aşağı yuvarlanıyordu çanlar gümbür gümbür. Bir sokağın köşesini döndüm, mavi bir bez parçası ürküttü beni! Şaha kalktım, senin ağır, ama yumuşacık elin yatıştırdı beni, titremez oldum. Rahvan yürüyüşümü tutturdum yeniden. Nasıl da seviyordum seni, kahramanım benim!

GENERAL: Ya ölüler?.. Ölen yok muydu?

KIZ: Sancağı öperek can veriyordu askerler. Yalnızca zaferler ve iyiliklerle yoğrulmuştun sense. Hatırlar mısın, bir akşam...

GENERAL: Öylesine yumuşamıştım ki, kar olup askerlerimin üzerine yağdım. Kefenlerin en sevecenine sarıp sarmaladım onları. Lapa lapa kar olup yağdıydım... Berezina'da.

KIZ: Kelleler uçuyordu her şarapnel patlamasıyla. Ölümün işi başından aşkındı. Birinden ötekine koşuyordu çevik adımlarla, burda bir yara açıyor, şurda bir gözü söndürüyor, orda bir kol koparıyor, bir damarı yarıyor, bir yüzü kavuruyor, her haykırışı, her şarkıyı susturayım derken güçten düşüyordu giderek. Sonunda tükendi, yorgunluktan ölmek üzere senin omzuna yaslandı ölüm usulca, uyuyakaldı oracıkta.

GENERAL, *keyiften kendinden geçmiş:* Dur, dur, sırası gelmedi daha, ama şimdiden seziyorum ki, sonu muhteşem. Kılıç kayışım nerde? Harika!

Aynada kendini seyreder.

General Wagram! Savaş alanları ile geçit törenlerinin efendisi en katıksız haliyle işte karşınızda. Ne askerlerim var önümde ardımda, ne de başka bir şey. Neysem, öyle görünüyorum yalnızca. Savaşlardan sağ çıkabildimse eğer, onca felakete göğüs gerebildimse ölüme boyun eğmeden, tekmil

rütbeleri bir bir elde edebildimse canımdan olmadan, ölümün yanı başındaki şu ana ulaşmak uğrunaydı onca çaba.

Ansızın susar, aklına geliveren bir düşünceden tedirgin olmuş gibidir.

Söylesene güvercinim?..

KIZ: Buyrun efendim?

GENERAL: Polis şefinden bir haber yok mu? (*Kız olumsuz anlamda başını sallar.)* Yok ha? Hâlâ bir haber yok, öyle mi? Neyi tuttuysa, elinde kaldı anlaşılan. Biz de burada vakit yitiriyoruz yok yere.

KIZ, *buyurgan:* Kim demiş! Kaldı ki, bizim ne üstümüze vazife! Siz devam edin hadi. Diyordunuz ki, ölümün yanı başındaki şu ana ulaşmak uğruna... Eeee, sonra?

GENERAL, *duraksayarak:* Ölümün yanı başında... aynalardaki yansımamı ebediyete emanet ederek, hiçliğe dönüşeceğim bu ana ulaşmak uğruna... Haklısın. Tara bakayım yeleni. Bir güzel kaşağılan. Bakımlı, tımarlı olmalı benim kısrağım. Az sonra, borular çalındığında, ebedi şana şerefe ve ölüme doğru yol alacağım senin sırtında... Ölümüm yakın. Mezara inmek de denebilir bu son yolculuğa....

KIZ: Aman generalim, siz dünden beri ölüsünüz zaten.

GENERAL: Biliyorum... ama mezara görkemli ve gösterişli bir iniş bu en umulmadık merdivenlerden...

KIZ: Ölü bir generalsiniz, ama ağzınız iyi laf yapıyor doğrusu.

GENERAL: Ölüyüm de ondan, behey geveze kısrak. Böylesine güzel bir sesle konuşan ben değilim, benim aslım. Geçmişte olduğumun suretinden öte bir şey değilim artık ben. Şimdi sıra sende. Eğ başını, gözlerini yum, çünkü mutlak yalnızlık içinde general olmak benim muradım. Kendim için değil, suretim adına istiyorum bunu. Suretim de kendi sureti adına... Böylece yinelenir gider sonsuza değin. Eşitler, hep bir arada olacağız bundan böyle. Hazır mısın güvercinim?

Kız başını sallar.

Hadi öyleyse. Doru giysilerini kuşan, güzel İspanyol küheylanım benim!

General, oyuncak atı kızın başının üzerine geçirir. Kamçısını şaklatır.

Selaaaam... dur! *(Aynadaki görüntüsünü selamlar.)* Elveda generalim!

Sonra bir koltuğa atar kendini, uzanır, ayakları sandalyeye dayalı, ölü gibi kaskatı, izleyicileri selamlar. Kız, sandalyenin önünde, yürüyen bir atın hareketlerini taklit eder.

KIZ, *tumturaklı ve üzgün:* Geçit töreni başladı... Şehirden geçiyoruz... Nehir boyunca ilerliyoruz şimdi. Yüreğim acı dolu. Gökyüzü kapkara. Halk savaş meydanında can veren kahramanın ardından gözyaşı döküyor.

GENERAL, *irkilerek:* Güvercinim!

KIZ, *gözyaşları içinde döner:* Emredin generalim?

GENERAL: Ayakta öldüğümü eklemeyi de unutma.

Eski duruşunu alır yeniden.

KIZ: Kahramanım ayakta öldü! Geçit töreni sürüyor. Önümde emir subayların yürümekteler uygun adım... Onların ardından ben geliyorum, ben güvercin, senin savaş atın... Askeri bando bir cenaze marşı çalıyor...

Kız, olduğu yerde sayarak, Chopin'in Cenaze Marşı*'nın ezgisini mırıldanır; görünmez bir orkestra bakır üflemelilerle sürdürür marşı.*

Uzaktan uzağa makineli tüfek takırtıları.

Yönetmen, Kız'ın omuzlarındaki dizginleri, General'in uzandığı tekerlekli koltuğa tutturmayı becerebildiyse, Kız'ın koltuğu çekmesiyle, bütün bu takım taklavat sahneden götürülebilir.

Dördüncü Tablo

DEKOR

Görünür üç panosu, orta yerde hareketsiz duran hırpani giyimli, ama saçları özenle taranmış ufak tefek bir ihtiyarı yansıtan aynalardan oluşan bir oda.

İhtiyar'ın yanında, kayıtsız tavırlı, kızıl saçlı çok güzel bir kız. Deri korsajlı, deri çizmeli. Baldırları çıplak ve güzel. Üzerinde kürk ceket. Öylece bekler. İhtiyar da. Ama o sabırsız ve sinirli görünürken; Kız bütünüyle kıpırtısız.

İhtiyar delik eldivenlerini çıkarır titreyerek. Cebinden beyaz bir mendil çıkarır, terini siler. Gözlüğünü gözünden çıkarır, kılıfına yerleştirir, kılıfı cebine koyar.

Ellerini mendiline kurular.

İhtiyar'ın bütün hareketleri üç aynaya da yansır. (Demek ki, aynalardaki yansımaları oynayacak üç oyuncu gerekli.)

Derken, dipteki kapıya üç kez vurulduğu duyulur.

Kızıl saçlı Kız kapıya sokulur. "Efendim" diye sorar.

Kapı azıcık aralanır; keçeleşmiş, pis bir peruka ile bir kırbaç tutan Irma'nın eli uzanır içeri.

Kız uzatılanları alır. Kapı kapanır.

İhtiyar'ın yüzü aydınlanır.

Kız'ın tavrı alabildiğine kibirli ve acımasızdır. Kaba bir hareketle, perukayı İhtiyar'ın kafasına geçirir.

İhtiyar, yapma çiçeklerden küçük bir demet çıkarır cebinden. Demeti Kız'a sunacakmış gibi tutarken, Kız, bir kırbaç darbesiyle çiçekleri düşürüverir.

İhtiyar'ın yüzü tatlılıkla aydınlanır.

Makineli tüfek takırtıları duyulur, iyice yakın bir mesafeden.

İhtiyar perukasını okşar.

İHTİYAR: Bitli mi bari?

KIZ, *terslenerek:* Bitli.

Beşinci Tablo

DEKOR

Irma'nın odası. İlk üç tablodaki aynalarda yansıması görünen odanın ta kendisi. İnce bir zevkle döşenmiştir. Aynı avize. Sahne yüksekliğinden yerlere kadar inen dantel perdeler. Üç koltuk.

Solda, Irma'nın odalarda neler olup bittiğini gözetlemesini sağlayan aygıtın bulunduğu bir girinti.

Sağda bir kapı. Solda bir kapı.

Irma, tuvalet masasına oturmuş, hesap yapmakta.

Yanı başında bir kız: Carmen.

Makineli tüfek takırtıları.

CARMEN, *sayarak:* Piskopos'tan iki bin... İki bin de Yargıç'tan... (*Başını kaldırır.*) Yok, hanımefendi. Polis şefimiz gelmedi henüz.

IRMA, *sıkıntılı:* Gelir er geç, gelebilirse tabii... Gelir de, öfkeden kudurmuş halde gelir. Oysa...

CARMEN: Dediğiniz gibi, bir dünya kurabilmek için her türlüsüne ihtiyaç var. Ama n'apalım ki bir polis şefimiz yok. (*Yeniden sayar.*) General'den iki bin, tayfadan iki bin... bitliden üç bin...

IRMA: Sizi uyarmıştım Carmen, böyle konuşmanızdan hoşlanmıyorum. Misafirlerimize saygılı davranılacak. Mi-safir! Müşteri sözcüğünü bile ağzıma almıyorum ben. (*Ben sözcüğünün üstüne basar.*) Sense, kalkmış...

Gıcır gıcır binliklerden oluşan para destesini avucuna vurur, sıkılmış gibi.

CARMEN, *sert bir hareketle dönerek, Irma'ya diker gözlerini:* Size göre hava hoş tabii. Gelsin mangırlar, gitsin kibarlık numaraları!

IRMA, *alttan almayı yeğler:* Ah şu bakışın yok mu? Haksızlık etme. Bir süredir, nedense, hep öfken burnunda. Olup bitenler sinirlerimizi yıprattı, ama er geç ortalık yatışır. Gün doğar er geç. Bizim Georges...

CARMEN, *az önceki tavrıyla:* Aman, ona kaldıysak...

IRMA: Sayın polis şefimize dil uzatma Carmen. O olmasa, şimdi kim bilir ne haldeydik? Biz dedim, evet. Senin kaderin de benimkine bağlı çünkü. Bir de ona. (*Uzun bir suskunluktan sonra.*) Şu hüzünlü halin kaygılandırıyor beni. (*Bilgiççe.*) Değiştin sen Carmen. Daha ayaklanma başlamazdan önce...

CARMEN: Artık evinizde yapacak pek bir işim kalmadı da ondan Bayan Irma.

IRMA, *şaşkın:* Niye?.. Sana emanet etmedim mi, hesap kitap nem varsa? Yazıhaneme yerleştin ve apansız önüne seriliverdi bütün yaşamım. Bütün sırlarıma ortaksın, bu da mı yetmiyor sana?

CARMEN: Güveninize teşekkür borçluyum elbette, ama... aynı şey değil ne de olsa.

IRMA: "Şey"in eksikliğini çekiyorsun öyle mi? (*Carmen suskun.)* Amaan Carmen, o sözümona karlarla kaplı kayanın tepesine çıkıp da, sarı kâğıttan çiçeklerle bezeli bir gül ağacının yanında dururken... Haa, bir elimiz değdiğinde, bodruma indirelim o takım taklavatı... Evet, mucizelerden medet uman kimi zavallılar, seni o surette görür görmez düşüp bayılıveriyor diye pek mi ciddiye alıyordun kendini? Hıı, söylesene?

Kısa bir sessizlik.

CARMEN: İşimiz bittiğinde konuşmamıza izin vermiyorsunuz ki Bayan Irma. Bizim gerçek duygularımızı nerden bileceksiniz? Uzaktan, bir patroniçe olarak izliyorsunuz her şeyi. Oysa, bir kez olsun bir başkasının kılığına bürünseniz de, günah çıkaran biçarenin, General'in kısrağının ya da samanlıkta basılan köylü kadının yerine koyabilseydiniz kendinizi...

IRMA, *iyice şaşalamış:* Ben mi?

CARMEN: Pembe önlüklü hizmetçinin ya da jandarma tarafından kızlığı bozulmuş soylu hanımın ya da... Dahasını saymayayım, ama hepsinin insan ruhunda iyi kötü bir iz bıraktığını bilirdiniz o zaman; bu izleri silmek için de az çok işi alaya almak gerektiğini. Ama aramızda söyleşmemize bile izniniz yok. Bir gülümsemeden, bir şakadan bile korkuyorsunuz.

IRMA, *çok sert:* Sululuğa asla göz yummam. Bir kahkaha, hatta bir gülümseme bile her şeyin içine edebilir. Gülümseme olan yerde, kuşku da vardır mutlaka. Müşterilerim ağırbaşlı törenler düzenlensin istiyorlar. İnleyip, iç çekmek için. Evim ciddi bir müessesedir. Hem, kâğıt oynamanıza izin veriyorum ya.

CARMEN: Hüzünlü olmamız sizi şaşırtmasın öyleyse. (*Bir an susar.)* Neyse, kızımı düşünüyorum asıl ben, içim cız ediyor düşününce de...

Bir zil sesi duyulunca, Irma kalkar, sol tarafa yerleştirilmiş, bakacı, kulaklığı, bir

sürü kolu olan garip aygıtın başına gider. Kollardan birini indirdikten sonra, konuşurken, bir yandan da gözünü bakaca dayayıp bakar.

IRMA, *Carmen'e bakmadan:* Sana ne zaman azıcık özel bir şey soracak olsam, suratın değişiyor ve hemen kızı dayıyorsun burnuma. Şu durumda bile onu görmeye gitmek mi istiyorsun peki? Burayla, sütannesinin köyü arasında kan gövdeyi götürüyor, salak. Benim korktuğum..

Zil yeniden çalınır. Irma kolu kaldırır, bir başkasını indirir.

yolda Georges'un başına bir iş gelmiş olmasın sakın. Kendini korumayı bilir gerçi, koca bir polis şefi. Hem de ne hinoğlu hindir bizim Jojo!

Göğsünden saatini çıkarıp bakar.

Gecikti ama. (*Kaygılı gibidir.)* Belki de çıkmaya cesaret edemedi. Kurnaz olduğu kadar da ödlektir.

CARMEN: Sırf buraya gelmek için, o beyler kendilerini korkusuzca ateşin ortasına atarken, ben kızımı görmek uğruna...

IRMA: Korkusuzca mı dedin? Korktukça tahrik olur onlar. Burun delikleri kabarır, o ateş duvarının ardından sefahatin kokusunu alırlar. Neyse, biz hesaplarımıza bakalım.

CARMEN, *kısa bir suskunluğun ardından:* Tayfa ile gelgeç viziteleri de katarsak, otuz iki bin ediyor.

IRMA: Varoşlarda ne kadar çok insan öldürülürse, erkekler o kadar çok akıyor salonlarıma...

CARMEN: Erkekler mi?

IRMA, *bir an sustuktan sonra:* Kimisi. Aynalarımla avizelerimin çağrısına kapılan hep aynı erkekler. Ötekiler içinse, kahramanlık tutuyor kadının yerini.

CARMEN, *acı bir biçimde:* Kadın mı?

IRMA: Nasıl adlandıracağım peki sizleri, kocaman kızlarım, kısır yavrularım diye mi? Kimsecikler döllemiyor sizi, tamam. Ama burada değil de başka yerde olaydınız, daha mı iyiydi?

CARMEN, *hayranlıkla ve nerdeyse yaltaklanarak:* Sizin de kendinize göre keyifleriniz yok değil Bayan Irma.

IRMA: Bu kaskatı rolü oynamak yüreğimi karartmıyor sanma. Ama neyse ki mücevherlerim var. Hoş onlar da tehlikede ya. (*Hülyalı.*) Benim keyiflerim varsa... senin de pespembe hayallerin yok mu?

CARMEN: Hayaller yetmiyor artık Bayan Irma. Kızım seviyor beni.

IRMA, *ders verircesine:* Kucağında oyuncaklar, armağanlarla onu görmeye gelen, uzaklardaki prensessin sen. Cennet katına yakıştırıyordur seni. (*Kahkahalarla güler.)* Bir kişi için de olsa, kerhanem, şu cehennem yani, cennetten sayılsın! Çok matrak doğrusu... Senin ufaklığa göre, burası cennet! (*Güler.)* Büyüyünce, fahişe mi yapacaksın onu.

CARMEN: Bayan Irma!

IRMA: Doğru. Senin o gizli umuthanene, duygusal, değerli ve pespembe kerhanene hiç ilişmemeliyim, öyle değil mi? Acımasız biri mi sanıyorsun beni? Bu ayaklanma benim sinirlerimi de altüst etti. Ne korkular çekiyorum, nasıl çaresiz kalıyorum... Ama sen farkında değilsin. Asilerin asıl hedefi krallık sarayını ele geçirmek değil de, sanki benim evimi talan etmekmiş gibi geliyor bana. Korkuyorum Carmen. Neler yapmadım korkuyu yenmek için, dua bile ettim. (*Güçlükle gülümser.)* Hani şu senin mucizelerinden medet umanlar gibi. Kırmıyorum ya seni?

CARMEN, *kararlı:* Haftada iki kez, her salı ve her cuma günleri, bankacının birine Lourdes'daki Bakire Meryem tasvirini canlandırmak zorunda kaldım. Siz kasanıza giren paraya baktınız yalnızca, bir de kerhanem işlevini görüyor diye böbürlendiniz. Bense...

IRMA, *şaşkın:* İsteyerek kabul etmedin mi? İçerlemiş miydin yoksa?

CARMEN: Mutluydum.

IRMA: Eee? Neden yakınıyorsun öyleyse?

CARMEN: Bankacının üzerinde yarattığım etkiyi fark ettim, derken, vecit içinde nasıl terlediğini gördüm, nasıl hırıl hırıl hırıldadığını duydum...

IRMA: Yetti, kes artık! Nicedir ayağı kesildi zaten. Nedenini merak etmiyor değilim doğrusu. Belki can korkusundan, belki de karısı durumu çaktı da ondan. *(Bir an susar.)* Geberip gitti belki de. Her neyse, sen benim hesaplarımla ilgilen.

CARMEN: Hesaplarınızı tutmak, o mucizeyi canlandırmanın yerini tutamaz asla. Lourdes'daki kadar sahiciydi her şey. Bundan böyle, kendimi kızıma adamak istiyorum Bayan Irma. Onun bulunduğu bahçe sahici...

IRMA: Şu ara kızına kavuşamayacağına göre, sabret, bir zaman sonra gönlünde kurulur o bahçe.

CARMEN: Susun!

IRMA, *acımasızca:* Cesetler yığılı şehrin her köşesinde. Bütün yollar tutulmuş. Köylüler de katılıyorlarmış ayaklanmaya. Nedenine kimsenin aklı ermiyor. Salgın mı yoksa? Evet, bulaşıcı bir hastalık bu ayaklanma denen. Hem ölümcül hem de kutsal bir yanı var tıpkı onun gibi. Giderek her yerle, herkesle bağlarımız kopacak besbelli. Din adamlarının, ordunun, yargıçların, benim, kerhane patronu mama Irma'nın kanına susamış bu isyancılar. Sana gelince, sen de karnın deşilerek öldürüleceksin, pek erdemli bir isyancı da çıkıp kızını evlat edinecek. Hepimizin yazgısı aynı. *(Ürperir.)*

Ansızın zil çalınır. Irma aygıta koşar, seyredip dinler az önceki gibi.

24 numara, Çöl Salonu. Bakalım bir terslik mi var?

Dikkat kesilerek seyreder. Uzun bir sessizlik.

CARMEN, *Irma'nın tuvalet masasına yerleşerek, hesapları incelemeye girişmiştir yeniden. Hiç başını kaldırmadan:* Sömürgelerde mi?

IRMA, *gözünü aygıttan ayırmadan:* Evet. Çöllerde can veren kahraman paralı asker mavrası. Ama bizim geri zekâlı

Rachel de, oyuncak okuyla tam kulağından vurmuş adamı. Yüzünü gözünü parçalayacakmış az kalsın. Hoş, bir bedeviye hedef olup da, bir avuç kum yığını üstünde, hem de hazır ol durumda can vermek nerden akla gelir, o da başka!

Susar. Dikkatle izler.

Hah, Rachel yarasına pansuman yapıyor şimdi, adam da pek mutlu görünüyor doğrusu. (*Yakın ilgiyle.*) Bak hele, böylesi hoşuna gitti sanki. Ola ki senaryoyu değiştirip, bugünden sonra bir askeri hastanede ölmek ister, yatağının başında bir hemşire... Yeni bir üniforma edinmemiz gerekecek anlaşılan. Al sana bir masraf kapısı daha. (*Ansızın tedirgin olur.*) Yok, hiç hoşuma gitmedi bu. Rachel'in hali de giderek tedirgin ediyor beni. Chantal'in ettiği oyunu sakın ola bir de o oynamasın bana. (*Carmen'e döner.*) Söz açılmışken, Chantal'den bir haber yok mu?

CARMEN: Hiç haber yok.

IRMA, *yeniden aygıta döner:* Bu alet bozuk! Ne anlatıyor Rachel'e? Bir şeyler anlatıyor, Rachel de dinliyor... anlar gibi. Beni asıl korkutan, adamın da anlaması.

Yeniden zil çalar. Başka bir kolu indirip, seyreder.

Telaşa gerek yok. Tesisatçıymış zili çalan, işini bitirmiş, gidiyor.

CARMEN: Hangi tesisatçı?

IRMA: Sahicisi.

CARMEN: Sahici olan hangisi?

IRMA: Muslukları tamir eden elbette.

CARMEN: Öteki sahte mi peki?

IRMA, *omuz silker, ilk kolu indirir yeniden:* Hah, tam tahmin ettiğim gibi: Kulağından akıveren o birkaç damla kan ilham vermiş anlaşılan. Şimdi kendini şımarttırıyor. Yarın sabah elçilikteki işine koşar, çakı gibi.

CARMEN: Adam evli, değil mi?

IRMA: İlke olarak, misafirlerimin özel yaşamlarından asla söz etmem. Dünyanın dört bucağına nam saldı "Büyük Balkon"; seçkin olduğu kadar da, namuslu bir yanılsamalar evi olarak.

CARMEN: Namuslu mu?

IRMA: Sır sızmaz buradan dışarı. Gevezenin tekisindir, ama sordun diye söylüyorum: Misafirlerimin hemen hepsi evlidir.

Sessizlik.

CARMEN, *düşünceli:* Karılarıyla birlikteyken, hiç anımsıyorlar mı acaba yaşadıkları o küçücük, o zavallı âlemleri, bir kerhane köşesinde...

IRMA, *uyararak:* Carmen!

CARMEN: Affedersiniz... bu yanılsamalar evinde. Burada yaşadıklarını canlı tutuyorlar mı dersiniz, kafalarının gizli saklı bir köşeciğinde?

IRMA: Belki de yavrum. Olabilir. Bir 14 Temmuz şenliğinden bir sonrakine artakalan bayram feneri misali, ya da, göz açıp kapayana değin hayalden gerçeğe dönüştürüp içinde dinlenebilecekleri görünmez bir şatonun, görünmez bir penceresindeki, görünmez bir ışık gibi. (*Makineli tüfek takırtıları.)* Duydun mu? Yaklaşıyorlar. Kanıma susamış hepsi.

CARMEN, *düşüncesini sürdürerek:* Sahici bir ev, çok hoş bir yer olsa gerek?

IRMA, *giderek artan bir korkuyla:* Böyle giderse, Georges yetişemeden, evimi çembere almış olurlar korkarım... Şunu da aklımızın bir köşesine yazalım, paçayı kurtarabilirsek eğer, duvarlar yeterince yalıtılmamış, pencereler de çok ses geçirdiği içindir... Sokakta ne olup bitse, duyuyoruz. Öyleyse, evde olup bitenler de sokaktan duyuluyor olmalı.

CARMEN, *hep düşünceli:* Kim bilir ne hoştur, sahici bir ev içi.

IRMA: Ne bileyim ben? Bak Carmen, kızlarım böyle abuk sabuk düşüncelere kapıldılar mı, kerhanenin sonu geldi demektir. Anlaşıldı, şu Bakire Meryem temsilini pek özlemiş-

sin sen. Bakarız çaresine. Gerçi Réginee söz vermiştim, ama olsun, şimdi sana öneriyorum. Kabul edersen tabii. Dün, telefonla, bir Azize Thérèse sipariş ettilerdi... (*Susar.*) Anlıyorum, Meryem Ana'dan Azize Thérèse'e düşmek, attan inip eşeğe binmek oluyor, ama yine de hiç yoktan iyidir... (*Susar.*) Ne dersin? Adam bankacıymış. Temiz pak biri. Öyle müşkülpesent de değil. Senin olsun. Bu arada asilerin başı ezilebilirse tabii.

CARMEN: Giysimi, tülümü, gül ağacımı severdim.

IRMA: "Azize Thérèse"de de gül ağacı var. Hele bir düşün.

Sessizlik.

CARMEN: Sahici aksesuar olarak ne kullanacağım peki?

IRMA: Yüzük. Adam her şeyi düşünmüş. Evlilik yüzüğü. Bilirsin ya, Tanrıyla evliliğinin işareti olarak, her rahibe bir alyans taşır parmağında.

Carmen şaşırdığını gösteren bir hareket yapar.

Evet. Yüzüğü görünce, anlayacak ki sahici bir rahibedir karşısındaki.

CARMEN: Ya sahte aksesuar?

IRMA: Her zamanki gibi, kaba kumaştan bir eteğin altında siyah dantel. Kabul ediyorsun, değil mi? Tam onun aradığı yumuşaklığa sahipsin, hoşnut kalacaktır senden.

CARMEN: Ne kadar iyisiniz, müşteriniz hoşnut kalsın diye her şeyi düşünüyorsunuz.

IRMA: Seni düşünüyorum ben.

CARMEN: Yoo, içtenlikle söyledim, çok iyisiniz Bayan Irma. Eviniz de sahici bir avuntu yuvası. Başkaları için yasak oyunlar düzenliyorsunuz, ama sizin ayaklarınız yere basıyor sımsıkı. Kanıtı derseniz, tomarla parayı cebe indirmeniz. Misafirlerinize gelince... düşlerinden uyandıklarında, bayağı sarsılsalar gerek. Biter bitmez, al yeni baştan.

IRMA: Ne mutlu bana.

CARMEN: Al baştan. Hep aynı serüven. Aynı serüvenin yolcusu olmaktan da pek hoşnut hepsi.

IRMA: Hiçbir şey anlamıyorsun. Sonrasında zihinleri açılıyor, gözlerinden okuyorum bunu. Matematiğe akılları erer oluyor mesela ansızın. Daha bir tutkuyla sarılıyorlar evlat ve yurt sevgisine. Tıpkı senin gibi.

CARMEN, *çalım satarak:* Yüksek rütbeli bir subayın kızı olarak...

IRMA: Biliyorum. Her kerhaneye bir subay kızı lazım. Ama general, piskopos, yargıç da lazım hayatta...

CARMEN: Hangilerinden söz ediyorsunuz siz?

IRMA: Sahicilerinden.

CARMEN: Hangileri sahici peki? Bize gelip gidenler mi?

IRMA: Ötekiler. Gerçeğin ve gündelik hayatın çamuruna saplanmaya mahkûm olanlar, geçit törenlerinde uygun adım yürüyenler. Buradaki oyunlarımız, canlandırmalarımız saflıklarını korurlar oysa, keyif âlemlerimize gündelik yaşamın pisliği bulaşmaz.

CARMEN: Benim aradığım keyifse...

IRMA, *sözünü keserek:* Onların keyfini boş vermek, bilmez miyim!

CARMEN: Bunu başıma kakıyorsanız...

IRMA: Senin keyfini boş vermek de, onların keyfi. Çocuklarını da sevmez değiller. Ama her şey olup bittikten sonra.

Daha öncekiler gibi, zil çalar yeniden. Hep aygıtın yanı başında oturan Irma döner, gözünü bakaca dayar, kulaklığı kulağına yaklaştırır. Carmen hesaplarıyla ilgilenmeye girişir yeniden.

CARMEN, *başını kaldırmadan:* Sayın polis şefi mi?

IRMA, *gördüklerini betimleyerek:* Hayır. Gelen, şu garson. Bağırıp çağıracak yine... hadi buyurun, Élyane kendisine o beyaz önlüğü verdi diye küplere bindi işte.

CARMEN: Pembe önlük istiyor diye uyarmıştım oysa sizi.

IRMA: Yarın dükkânları bir dolaş bakalım, açıklarsa tabii. Demiryolu memuruna da bir toz süpürgesi alırsın. Yeşil bir süpürge.

CARMEN: Élyane bahşişi yere düşürmeyi unutmasa bari. Doyasıya bağırıp çağırmak istiyor bizimki, bardaklar da leş gibi kirli olmalıymış.

IRMA: Hepsinin istediği aynı: Her şey olabildiğince sahici olmalı... ama belli belirsiz bir eksiklik yine de ele vermeliymiş sahteciliği. (*Farklı bir tavırla.)* Müesseseme yanılsamalar evi adını ben verdim Carmen, ama buranın yalnızca yöneticisiyim, kapıyı her çalan kendi senaryosunu oynar. Odayı kiralayıp, aksesuarlarla oyuncuları ayarlamak kalıyor bana kala kala. Evimin ayaklarını yerden kesmeyi başardım... Ne demek istediğimi anlıyor musun, kızım? Uzun zaman önce ilk ivmeyi verdim, kendi kanatlarıyla uçuyor artık. İpin ucunu koyuverdim. Uçuyor. Yükseldikçe beni de yükseltiyor göklere. İşte böyle sevgilim... Sevgilim dememi yadırgama, malum, her mamanın sermayelerinden birine gizliden bir eğilimi vardır.

CARMEN: Bunun farkındayım efendim. Ben de, kimi zaman...

Baygın bir bakış atar Bayan Irma'ya.

IRMA, *ayağa kalkıp, Carmen'e bakar:* Kafam allak bullak Carmen. (*Uzunca bir sessizlik.)* Kaldığımız yerden devam edelim. Bak sevgilim, yüreğimin en kuytu köşesinde de olsa, kendimi adlı adınca bir "kerhaneci" olarak adlandırdığımda, sahiden yerden kesiliyor, göklere yükseliyor bu ev. "Kerhanecinin tekisin sen, mama karı, muhabbet tellalı" dediğimde kendi kendime gizlice, inan sevgilim, (*ansızın duygulu.*) kanatlanıveriyor her şey: Avizeler, aynalar, halılar, piyanolar, heykeller ve salonlar, dillere destan salonlarım: Kır manzaralı Samanlık Salonu, kan ve gözyaşı lekeli İşkence Salonu, zambak desenli kadifelerle kaplı Taht Salonu, Aynalar Salonu, Tören Salonu, parfümlü Fıskıyeler Salonu, Umumi Hela Salonu, Amphitrite Salonu, Ay Işığı Salonu... kanatlanıp uçuyorlar birbiri ardın-

dan. Ay! Pislik ve sefaletin yüceltildiği Dilenciler ve Berduşlar Salonu'nu unutuyordum az kalsın. Nerde kalmıştık? Salonlar, kızlar... (*Cayar.)* Ve... Nasıl unuturum? Hepsinden görkemlisi, hepsinden göz alıcısı, tamamlandığında evimi taçlandıracak Cenaze Salonu: Ölü küllerini saklayan mermer kavanozlarla çepeçevre donatılmış, törenler düzenlenecek Ölüm Salonum, Mezar!.. Anıtmezar Salonu. Diyeceğim: Salonlar, kızlar, kristaller, danteller, balkon, uçuşuyorlar dört bir yana, yükseklere çekip alıyorlar beni de!

Uzun bir sessizlik. İki kadın, karşılıklı, ayakta, kımıldamadan dururlar.

CARMEN: Ne güzel konuşuyorsunuz.

IRMA, *alçakgönüllü:* Eee, hayat okulunda az dirsek çürütmedim.

CARMEN: Bilmez miyim? Topçu albayı babamın da tek emeli...

IRMA, *sertçe düzeltir:* Süvari albayı değil miydi tatlım?

CARMEN: Haklısınız, özür dilerim. Süvari albayının tek emeli benim ciddi bir eğitim almamdı. Ama nerde?.. Siz, hayatta başarı kazanmanın yolunu bulmuşsunuz oysa. Cafcaflı oyunlardan oluşan bir tiyatro âlemi yaratmışsınız güzelliğinizin çekim alanında; tantanasıyla sarıp sarmalıyor, gerçek dünyadan gizliyor sizi. Sizin orospuluğunuza da bu şatafat yakışırdı doğrusu. Ya ben, yalnızca kendimin sahibi ve kendim olmakla yetinmeliydim öyle mi? Hayır efendim, erkeklerin ahlâksızlığı ve zavallılığından yararlanarak, ben de görkemli bir çağ yaşadım. Siz, buradan, kulaklık kulağınızda, gözünüzü bakaca dayamış, kartondan bir yılanla pembe kâğıttan güllerin üzerinde dimdik, hem buyurgan hem yufka yürekli, hem anaç hem de dişi halimde seyrediyordunuz beni. Apansız gözüne göründüğümde, ayaklarıma kapanan bankacının nasıl düşüp bayılıverdiğine de tanık oldunuz, ama ne yazık ki sırtı dönüktü size, ne onun esrik bakışını görebildiniz ne de benim yüreğimin çırpınışını duydunuz. Bense, mavi tülüm, mavi giysim, mavi önlüğüm, mavi gözlerimle...

IRMA: Gözlerin kahverengi senin!

CARMEN: Maviydi, o gün. Gökten inmiş Meryem Ana'nın ta kendisiydim onun için. Öylece bir İspanyolun karşısına çıksam, duaya dururdu o an. Gönlündeki renkle bir tutup, övgülerle yücelterek beni yatağa götürdüğünde, bir mavilikti içine girdiği. Gökten inme olanağım kalmadı artık.

IRMA: Azize Thérèse'i önerdim ya sana.

CARMEN: Hazırlıklı değilim Bayan Irma. Önceden bilmek gerekir müşterinin neler isteyebileceğini. Her şey iyice ayarlandı mı ki?

IRMA: Bak, bir orospu... affedersin. Madem böyle, erkek erkeğe konuşalım... Bir orospu, her durumla baş edebilmeli.

CARMEN: Orospularınızdan biriyim Bayan Irma, hem de en iyilerinden biri, övünmek gibi olmasın. Kimi zaman, bir gecede...

IRMA: Marifetlerini bilmez değilim. Ama senin, şu orospu sözcüğünü yineleyerek, kendini yüceltmenle, benim deyişim epey farklı. Sen... nasıl söyleyeyim?.. (*Uygun sözcüğü arar ve bulur.*) süs niyetine takınıyorsun o nitelemeyi. Bense, aynı sözcükle mesleki bir görevi tanımlıyorum. Mesleğini yüceltmek, mesleğinle onurlanmak senin elbette hakkın, sevgilim. Madem bir tek o var elinde, yücelt ki, o da seni yüceltsin. (*Sevecen.*) Bu yolda hiçbir yardımı esirgemem senden. Sen kızlarımın arasındaki en lekesiz pırlanta değilsin yalnızca, gönlümde de apayrı bir yerin var. Yanımdan ayrılma Carmen... Her yan çatırdarken beni bırakıp gitmezsin değil mi? Sokaklarda kol gezen ölüm, her şeyin sonu, sahici ölüm, geldi kapıma dayandı...

Makineli tüfek takırtıları.

Duyuyor musun?

CARMEN: Ordumuz yiğitçe savaşıyor.

IRMA: Ama asiler onlardan da yiğit. Bizse, Başpiskoposluk'un iki adım ötesinde, katedralin gölgesine sığınmış bekliyoruz. Kelleme ödül konmuş falan değil, o kadar da abartmayayım,

ama zaman zaman kodamanlara ziyafetler çektiğimi bilmeyen mi var? Hedef durumundayım yani. Üstelik de evde erkek yok.

CARMEN: Bay Arthur burada ya.

IRMA: Dalga mı geçiyorsun sen benimle? Buranın aksesuarı sayılır o, erkek değil. Zaten işi biter bitmez, Georges'u aramaya göndereceğim onu.

CARMEN: Diyelim kötünün kötüsü geldi başımıza...

IRMA: Asiler üstün gelirse mi yani? İşim bitiktir benim. Hayal gücünden yoksun amele takımı. Harama uçkur çözmez, iffet düşkünü...

CARMEN: Azıcık can sıkıntısı çeksinler, yeter. Sefahate hemen alışıverirler.

IRMA: Yanılıyorsun. Can sıkıntısı nedir bilmez bu herifler. Hedef tahtasında olan benim. Siz sermayelerin durumu farklı. Milli marşı söyledi diye bakire mertebesine yükseltilen bir fahişe eksik olmaz her ihtilalde. Bu seferki sen mi olacaksın yoksa? Öteki orospular da, azize suretinde, su yetiştirirler can çekişenlere. Sonra da... nikâhlarına alırlar sizi. Evlenmek hoşuna giderdi, değil mi?

CARMEN: Portakal çiçekleriyle, tüllü duvaklı...

IRMA: Aferin sana orospu! Evlenmek, kılık değiştirmek anlamına geliyor demek sence. Sevgilim, sen bal gibi bizim dünyamızdansın. Yok canım, ben de seni evli olarak düşünemiyorum doğrusu. Kaldı ki bunların aklı fikri bizi yok etmekte. Güzel bir ölümümüz olacak Carmen. Korkunç ve görkemli. Zor kullanarak girecekler salonlarıma, kristalleri paramparça edip, nakışlı kumaşları yırtıp, boğazlayıverecekler hepimizi.

CARMEN: Acırlar ola ki...

IRMA: Ne gezer! Öfkelerini kutsal saydıkça, daha da azgınlaşıyorlar. Kimi bir miğfer geçirmiş başına, kimi çizmeli, kimi pejmürde ve kasketli... önce gebertip, sonra da yakıp kül edecekler bizi. Sonumuz müthiş güzel olacak Carmen. Daha ne isteriz diyeceğine, çekip gitmekten söz ediyorsun...

CARMEN: Ama Bayan Irma...

IRMA: Ev ateşe verildi verilecek, gül nerdeyse hançerlenecek, ama senin aklın fikrin sıvışmakta!

CARMEN: Gideyim istedimse, pekâlâ biliyorsunuz nedenini.

IRMA: Kızın öldü...

CARMEN: Bayan Irma!

IRMA: Ölü ya da değil, kızın öldü. Papatyalar ve boncuktan çelenklerle donatılmış bir mezar getir gözünün önüne, bir bahçenin kuytusunda... Her dem o mezarın yanı başında olabileceğin gönlündeki bahçeye dön bak bir de...

CARMEN: Ah kızımı bir görebilsem...

IRMA, *sözünün akışını hiç kesmeden:* kızının ölümsüz görüntüsü baş köşeye kurulmuş. Sense, sırtında Azize Thérèse'in ateşten gömleği, gönül tahtında taşıyorsun o bahçeyi. Ne o? Kararsız gibisin hâlâ? Ölümlerden en imrenilesi ölümü sunuyorum sana ve sen duraksıyorsun ha? Korkuyor musun yoksa?

CARMEN: Size bağlılığımı bilmez değilsiniz.

IRMA: Rakamların gizini öğretirim sana. O güzelim rakamları özene bezene yazarız, birlikte, geceler boyu.

CARMEN, *usulca:* Savaş yakıp yıkıyor önüne ne çıkarsa. Dediğiniz gibi, çapulcu alayı bunlar.

IRMA, *yengin:* Çapulcu alayı! Bizim de askeri alaylarımız var ama, tümenlerimiz, kolordularımız, ordularımız, gemilerimiz, paralı askerlerimiz, borazancılarımız, flamalarımız, bayraklarımız, sancaklarımız... ve rakamlarımız var, bizi felakete sürükleyen! Ölüme belki de? Nerde, nasıl, ne zaman bilmem, ama ölüm kaçınılmaz!.. (*Hüzünlü.*) Georges dizginleri elden kaçırmamışsa henüz, çapulcuları yarıp geçerek imdadımıza koşarsa o başka. (*Derin derin iç geçirir.*) Hadi, giydir beni. Ama dur önce şu Rachel'e bir göz atayım.

Zil çalar yine, az önceki gibi. Irma gözünü bakaca dayar.

Bu aygıtla onları görebildiğim gibi, soluklarını bile duyabiliyorum. (*Sessizce izler.*) Hazreti İsa tekmil takım taklavatını

toparlamış, gidiyor. Kendisini çarmıha neden ille de bavulunda getirdiği o iplerle bağlatmak ister, hiç aklım ermez oldum olası. Kutsanmış ipler bunlar belki de. Kendi evinde nereye tıkıştırıyor acaba? Her neyse, bakalım Rachel ne âlemde. (*Başka bir kol indir.)* Hah, bitirmişler neyse. Çene çalıyorlar. Okları, yayı, sargı bezlerini, beyaz kepi yerlerine kaldırıyorlar bir yandan. Yok, yok... Birbirlerine bakışlarını beğenmiyorum hiç, gözleri çakmak çakmak. *(Carmen'e döner.)* Sürekliliğin tehlikesi de bu işte. Müşteriler kızlarıma kaş göz edip, laf şakası, ardından el şakası diyerek, arkadaşça gülümsediler mi hapı yuttuğumuzun resmidir. Hele bir de aşk meşk karışırsa işe, büsbütün felaket. (*Kolu indirir, kulaklığı yerine yerleştirir.)* Arthur'ün işi bitmiştir herhalde. Birazdan gelir... Hadi, giydir beni.

CARMEN: Ne giyeceksiniz?

IRMA: Krem rengi sabahlığımı.

Carmen dolabı açarak sabahlığı çıkarırken; Irma, tayyörünün düğmelerini çözmeye girişir.

Söylesene Carmen'ciğim, Chantal hakkında...

CARMEN: Efendim?

IRMA: Evet. Ne biliyorsun Chantal hakkında?

CARMEN: Kızların ağzını aradım tek tek. Rosine, Élyane, Florence, Marlyse kısa birer rapor hazırladılar. Size vereceğim. Ama onlardan da dişe dokunur bir bilgi alamadım doğrusu. Chantal'i göz hapsinde tutmayı çok önceden akıl etmeliymişiz. Olan olduktan sonra, çok güç. Taraflar belirginleşince, yan tutma olanağı doğuyor herkese. Barış içindeyken, her şey daha bulanıktı oysa. Kime ihanet ettiğin belli değildi. İhanet edip etmediğin bile belirsiz. Chantal'in başına ne geldi, bilen yok. Hayatta mı, değil mi o bile bilinmiyor.

IRMA: Ne o, tedirgin misin yoksa?

CARMEN: Asla. Kerhanede çalışmak, dünyayı yadsımaktır. Buradayım, burada kalacağım. Aynalarınız, buyruklarınız, bir

de tutkulardan kurulu benim dünyam. Hangi mücevherlerinizi takacaksınız?

IRMA: Pırlantalarımı. Yaşamımda sahici olan tek şey mücevherlerim. Ötesi hep sahte. Kimileri için bahçeler içindeki kızları ne ise, benim için de mücevherlerim o. İhanet eden kim peki? Tam bilemez oldun anlaşılan?

CARMEN: Kızlar benden kuşkulanıyorlar. Rapor tutup size iletiyorum, siz polise ulaştırıyorsunuz, polis denetliyor... Benim başka bir bildiğim yok.

IRMA: Temkinlisin bayağı. Bir mendil versene bana.

CARMEN, *dantel bir mendil getirir:* Erkeklerin önünde sonunda uçkurlarını çözdükleri bu evden bakınca, yaşam öylesine uzak, öylesine anlaşılmaz geliyor ki bana, bir sinema filmi ya da İsa Peygamber'in ağılda dünyaya gelmesi kadar gerçekdışı. Adamın biri, bana, "Yarın cephaneliği ele geçireceğiz" diyecek kadar kendinden geçtiğinde, müstehcen bir duvar karalaması okumuş gibi oluyorum. Kimi duvarlara çiziktirilen müstehcenlikler kadar çılgın, o ölçüde... abartılı geliyor bana bu davranışı. Yoo, hayır, temkinli değilim ben.

Kapı vurulur. Irma yerinden sıçrar. Aygıta koşar. Bir düğmeye basmasıyla harekete geçen bir mekanizma sayesinde, aygıt duvarın içine gömülerek, görünmez olur. Arthur ile süregiden sahne boyunca, Carmen, tamı tamına Polis Şefi'nin geldiği anda hazır olabileceği biçimde, Irma'yı önce soyar, sonra giydirir.

IRMA: Girin.

Kapı açılır. Bundan böyle Arthur olarak adlandıracağımız Cellat girer içeri. Bilinen pezevenk kılığında: Açık gri elbise, beyaz fötr şapka vb... Kravatını bağlamakta.

Irma tepeden tırnağa inceler onu.

İşin bitti mi? Elini çabuk tutmuş.

ARTHUR: Öyle. Bücür moruk düğmelerini ilikliyor şimdi. Yarım saatte iki iş tuttu, ama iflahı da kesildi haa. Sokaklarda yaylım ateşe yakalanmadan, oteline nasıl varır bilmem. (*İkinci tablodaki Yargıç'ı taklit eder.)* Minos yargılıyor seni... Minos'tur suçlarını teraziye vuran... Kerberos!... Hav hav hav! (*Diş gösterir, sonra güler.*) Polis şefimiz gelmedi mi daha?

IRMA: Çok vurmayaydın. Geçen defa kızcağız iki gün yataktan kalkamadıydı.

Carmen dantelli sabahlığı getirir, Irma kombinezonladır.

ARTHUR: Yufka yürekli kız ya da sahte orospu numaralarına karnım yok. Her zamanki gibi, hem paradan hakkını aldı, hem kırbaçtan. Al gülüm, ver gülüm. Bankacı sırtı yol yol yarılsın istiyor, ben de basıyorum kırbacı.

IRMA: Bundan tat almıyorsundur, umarım?

ARTHUR, *tumturaklı:* Onunla bir tadı yok, benim tek sevdiğim sensin. Ama iş, iştir. Ben de titizlikle yapıyorum işimi.

IRMA, *sertçe:* O kızı kıskanıyor filan değilim, ama zaten personel sıkıntısı çekerken, olanı da çalışamaz hale getirmene göz yumamam.

ARTHUR: Mor boyayla yara benzeri çizgiler çekeyim dedim sırtına birkaç kez, ama yürümedi. Moruk hasarsız teslim almayı şart koşuyor, gelir gelmez tepeden tırnağa inceliyor vücudunu.

IRMA: Boya mı? Sen ne hakla böyle bir şey yapabilirsin? (*Carmen'e.*) Terliklerimi veriver tatlım.

ARTHUR, *omuz silker:* Ha bir aldatmaca eksik, ha bir fazla! İyilik edelim dedik! Ama için rahat etsin, şimdi basıyorum kırbacı, basıyorum kırbacı... Kız feryat figan, herif yerlerde sürüm sürüm.

IRMA: Haa, kıza da söyle o kadar bağırmasın, evi hedef bellemişler zaten.

ARTHUR: Ya, radyo söyledi, kuzey mahalleleri düşmüş dün gece. Yargıç beyimiz ise feryat figan peşinde. Piskopos daha bir tehlikesiz. Günahları bağışlamak yetip artıyor ona.

CARMEN: Evet, ama bir de o günahların sahiden işlenmesini şart koşmasa. İçlerinden en iyisi, hani şu kundaklayıp, poposuna tokadı bastığımız gibi, beşiğinde mışıl mışıl uyuyakalan müşteri bence.

ARTHUR: Beşiğini kim sallıyor peki? (*Carmen'e.*) Sen mi? Meme de emziriyor musun ona?

CARMEN, *sertçe*: Ben işimin hakkını veririm, Bay Arthur. Sırtınızdaki şu giysilerle, ağzınıza şaka yakışmıyor hiç. Pezevenk dediğin sırıtmayı becerebilir ancak, gülümseme nedir bilmez.

IRMA: Haklıya haklı.

ARTHUR: Hasılat ne kadar bugün?

IRMA, *savunmaya geçer:* Hesabı daha bitiremedik.

ARTHUR: Ben bitirdim. Yirmi bin dolayında olmalı benim hesabıma göre.

IRMA: Olabilir. Yok yere huylanma, ben sahtekârlık yapmam.

ARTHUR: Sana güveniyorum sevgilim, ama elimde değil, rakamlar alt alta sıralanıyor kafamın içinde. Yirmi bin! Ayaklanmaymış, savaşmış, vuruşmaymış kimin umurunda? Ne don, ne dolu, ne yağmur, ne bok sağanağı durdurur bunları. Tersine! İki adım ötede millet birbirini boğazlıyor, kerhane hedef tahtası; akın akın geliyorlar yine de. Benim kıymetlimse elimin altında, yoksa...

IRMA, *açık seçik:* Bir bodrum köşesinde altına ederdin değil mi?

ARTHUR, *belirsiz bir ifadeyle:* Herkes gibi davranırdım sevgilim. Polis şefi gelip kurtarsın diye bekleyedururdum. Minicik yüzdemi unutmazsın umarım?

IRMA: Verdiğim sana yeter de artar bile.

ARTHUR: Sevgilim! Kendime ipekli gömlekler ısmarladım. Hangi ipekliden bil bakalım? Hem de ne renk? Senin iç çamaşırlarının mor ipeklisinden.

IRMA, *yumuşar:* Uzatma lütfen. Carmen'in yanında sırası mı şimdi?

ARTHUR: Eee? Anlaştık mı?

IRMA, *süngüsü düşer:* Anlaştık.

ARTHUR: Kaç para?

IRMA, *yeniden diklenerek:* Bakarız. Carmen'le hesapları bitirelim de. *(Tatlılıkla.)* Verebileceğimin azamisi neyse, veririm. Ama şimdi gidip Georges'u bulmalısın hemen.

ARTHUR, *küstah bir alaycılıkla:* Öyle mi buyurdunuz sevgilim?

IRMA, *kupkuru:* Emniyet Müdürlüğü'ne kadar gideceksin gerekirse. Georges'u bulup, anlatacaksın ki, ondan başka tutunacak dalım kalmadı.

ARTHUR, *hafifçe tedirgin:* Şaka ediyorsun, herhalde?

IRMA, *ansızın son derece buyurgan:* Şaka mı, değil mi anlayamadın mı hâlâ. Oyun oynamıyorum ben burada. Bildiğin rolü oynamıyorum yani. Sen de şu hem yufka yürekli, hem gaddar pezevenk rolünü bırak artık. Sana ne diyorsam, onu yap, ama dur, önce şu deodoranı al bakayım eline. *(Deodoranı getiren Carmen'e.)* Ver ona. *(Arthur'e.)* Diz çök şimdi!

ARTHUR, *önünde diz çökerek Irma'ya deodoran sıkar:* Sokakta... Bir başıma... Ben?..

IRMA, *karşısında ayakta:* Georges ne durumda, onu anlamalıyız önce. Böyle korunmasız kalamam ben.

ARTHUR: Ben buradayım ya...

IRMA, *omuz silkerek:* Mücevherlerimi, salonlarımı, kızlarımı korumalıyım. Yarım saat önce gelmiş olmalıydı polis şefi olacak beyefendi.

ARTHUR, *acınacak halde:* N'aparım dışarda?.. Dolu gibi kurşun yağıyor her yandan... *(Giysilerini gösterir.)* Evde kalmak üzere giyinmiştim ben oysa, koridorda dolanıp, aynalarda kendimi seyretmek için. Bir de sen beni pezevenk kılığımda göresin diye. Üzerimde beni koruyacak hiçbir şey yok, ipek gömleğimden başka.

IRMA, *Carmen'e:* Bileziklerimi ver Carmen. *(Arthur'e.)* Sen de sıkmaya devam et.

ARTHUR: Dışarısı için yaratılmamışım ben, nicedir senin dört duvarın arasında yaşıyorum... Cildim bile açık havaya alışık değil... Yüzümü örteyim hiç olmazsa! Ya tanırlarsa beni?..

IRMA, *deodoranın karşısında olduğu yerde dönerek, sinirli:* Duvar diplerinden gidersin. (*Kısa bir suskunluktan sonra.)* Al şu tabancayı.

ARTHUR, *korkuyla:* Üzerimde mi taşıyacağım?

IRMA: Cebinde.

ARTHUR: Cebimde mi? Ya kullanmam gerekirse, düşünebiliyor musun?..

IRMA, *tatlılıkla:* Cellatlık canına yetti, öyle mi? Bu işe doydun mu yoksa?

ARTHUR: Doydum, evet... (*Bir an susar.)* Dinlendim, doygunum... Ama sokağa çıkacak olursam...

IRMA, *buyurgan, ama tatlılıkla:* Haklısın. Tabanca kalsın. Çıkar şapkanı, dediğim yere git hadi. Git, bana bilgi getir hemen. Gece işin var, unutma.

Arthur şapkasını yere atar.

ARTHUR, *kapıya yürürken:* Bu gece de mi? Yetti be!.. Neymiş peki?

IRMA: Söylemedim miydi? Bir ceset.

ARTHUR, *tiksintiyle:* N'apacağım yani?

IRMA: Hiç kımıldamadan duracaksın öylece, kefenleyecekler seni. O arada dinlenirsin bir güzel.

ARTHUR: Aman ne hoş. Müşteri kim? Yeni biri mi?

IRMA, *gizemli:* Çok yüksek bir makam sahibi, fazlasını sorma. Hadi, git artık.

ARTHUR, *çıkacakken, duraksar; sonra çekine çekine:* Öpmeyecek misin beni?

IRMA: Döndüğünde öperim. Dönebilirsen eğer.

Arthur, hep öylece dizlerinin üzerinde yürüyerek, çıkar.

Hemen aynı anda, sağdaki kapı vurulmadan açılır, Polis Şefi içeri dalar. Sırtında

ağır bir kürklü palto. Şapka. Puro. Carmen, geri çağırmak üzere, Arthur'ün ardından koşmaya yeltenirse de, Polis Şefi yolunu keser.

POLİS ŞEFİ: Yoo, gitmeyin Carmen. Varlığınızdan hoşlanıyorum. Jigoloya gelince, varsın arayadursun beni.

Şapkasını, paltosunu çıkarmadan, purosu elinde, Irma'nın önünde eğilerek, elini öper.

IRMA, *soluğu kesilmişçesine:* Koyun elinizi şuraya. (*Adamın elini göğsüne bastırır.)* Nasıl meraklandım bilseniz... Bakın nasıl hâlâ pır pır ediyor yüreğim. Ödüm koptu yollarda başınıza bir iş gelir diye. Endişe içinde bekliyordum... kokular sürünerek...

POLİS ŞEFİ, *şapkasını, eldivenlerini, paltosunu ve ceketini çıkararak:* Boş verin artık bu numaraları. Oyun oynamanın sırası değil şimdi. Durum umutsuz sayılmaz, ama her an kötüye gitmekte çok-şü-kür! Saray kuşatıldı. Kraliçe saklanıyor. Kan gövdeyi götürüyor bütün şehirde, buraya ulaşabilmem bir mucize. Hem korkunç, hem de neşeli bir ayaklanma bu, her şeyin yavaş bir ölüme doğru aktığı bu evin tam tersi yani. Hayatımın kumarını oynuyorum bugün. Ya mezara gömülürüm bu gece, ya da heykelim dikilir. Sizi sevmişim, arzulamışım şu anda hiçbir önemi yok. Eee, burda işler yolunda mı bari şimdilik?

IRMA: Hem de nasıl. Birkaç parlak temsilimiz oldu bugün.

POLİS ŞEFİ, *sabırsız:* Ne türde?

IRMA: Carmen'in eşsiz bir anlatma yeteneği vardır. Ona sor.

POLİS ŞEFİ, *Carmen'e:* Anlat hadi Carmen. Her zamanki gibi mi?

CARMEN: Her zamanki gibi, efendim. Hep devletimizin ileri gelenleri.

POLİS ŞEFİ, *alaycı:* Taklitleri, canlı suretleri yani. Başka?

CARMEN: Her hafta başka bir senaryo elbette. (*Polis Şefi merakını belirten bir hareket yapar.)* Bu kez bir bebeğimiz

vardı mesela... Kıçına şaplağı attıkça, ciyak ciyak ağlıyordu, biz de onu avutuyorduk.

POLİS ŞEFİ, *sabırsızlanır:* Onu anladık da...

CARMEN: Bilseniz ne tatlıydı, efendim. Hem de pek mutsuz.

POLİS ŞEFİ, *sinirli:* Hepsi bu mu?

CARMEN: Kundağını çözdüğümüzde de, şirin mi şirin...

POLİS ŞEFİ, *giderek öfkelenmekte:* Sen benimle dalga mı geçiyorsun Carmen? Ben de var mıydım aralarında, onu soruyorum.

CARMEN: Aralarında mı?

IRMA, *kime söylediği belirsiz, alaycı:* Hayır, yoktunuz.

POLİS ŞEFİ: Hâlâ mı yokum? (*Carmen'e.*) Söylesene, kimse canlandırmadı mı?

CARMEN, *alıkça:* Ne canlandırması?

POLİS ŞEFİ: Salak! Polis şefinin canlandırması, anlamıyor musun?

Ağır bir sessizlik.

IRMA: Zamanı henüz gelmedi sevgilim. Sizin makamınız, hayalperestlere gönüllerini avutabilecekleri bir göstermelik sunacak asalete ulaşamadı daha. Dillere destan olmuş bir halefiniz yok, ondandır belki? Evet sevgili dostum... durumu kabullenmek zorundasınız: Suretiniz, kerhane törenlerinde yer alacak mertebeye ulaşamadı henüz.

POLİS ŞEFİ: Kimler temsil ediliyor peki?

IRMA, *biraz sinirli:* Tanırsın, hepsini bir bir fişledin. *(Parmaklarıyla sayar.)* Çeşitli ayin ve kutsama törenleriyle temsil edilen iki Fransa kralı, torpidosunun kıçında sulara gömülen bir amiral, teslim bayrağı çekmiş bir Cezayir emiri, yangın söndüren bir itfaiyeci, kazığa bağlı bir keçi, pazardan dönen bir ev kadını, bir yankesici, eli kolu bağlanarak soyulmuş, sonra da eşek sudan gelene kadar sopa yemiş bir mazlum, bir Aziz Sébastien, tahıl ambarında bir çiftçi... Ne bir polis şefi var aralarında, ne de bir sömürge valisi... Ama çarmıhta can veren bir misyoner ile Hazreti İsa'nın bizzat kendisi.

POLİS ŞEFİ, *bir sessizlikten sonra:* Teknisyeni saymadın.

IRMA: Gelmez oldu artık. Somunları sıka sıka, bir makine imal ediyordu az kalsın. Hem de çalışan bir makine. Aman, öylesi fabrikasında kalsın!

POLİS ŞEFİ: Demek hiçbir müşterinin aklına gelmedi ha?.. Aklının köşesinden bile geçmedi...

IRMA: Hayır. Elinizden geleni ardınıza koymuyorsunuz, biliyorum; hem sevgi hem de nefret duygularını körüklüyorsunuz insanların; ama yine de şöhret yüzünüze gülmüyor.

POLİS ŞEFİ, *hırslı:* Şunu bil ki, günden güne namım yürüyor dört bir yanda. Büyüyor alabildiğine, köşe bucak yankılanarak. Sense kalkmış burada hiç canlandırılmadığımı söylüyorsun ha?

IRMA: Canlandırıldıysanız da, ben görmedim. Bu törenler gizlidir, malum.

POLİS ŞEFİ: Yalancı. Her bölmeye dikiz deliği açtırdın. Her duvar, her ayna hileli. Alınan her soluk, en küçük inilti bile kulağından kaçmaz. Kerhane oyunlarının, öncelikle ayna oyunları olduğunu sana ben öğretecek değilim herhalde. (*Son derece üzgün.)* Kimse çıkmadı demek! Ama suretimin gövdemden ayrılıp kapılarını zorlamasını, yansıyıp çoğalmasını sağlayacağım er geç. Makamım omuzlarıma ağır geliyor Irma. Ama burada, zevkin ve ölümün müthiş güneşiyle aydınlanmış görünecek gözüme. (*Hülyalı.*) Ölümün...

IRMA: Daha çok cinayet işlemelisin öyleyse, sevgili Georges.

POLİS ŞEFİ: Elimden geleni yapıyorum, emin ol. Giderek, daha çok korku salıyorum çevreme.

IRMA: Yeterince değil anlaşılan. Kana, çirkefe, boka batmalısın gırtlağına kadar. (*Ansızın yüreği daralmış gibi.)* Öğütüp yok etmelisin, aşkımızdan artakalan son kırıntıları bile.

POLİS ŞEFİ, *apaçık:* Çoktan yok ettim zaten.

IRMA: Zaferin kutlu olsun. Yakın çevrendekileri temizleyeceksin öyleyse şimdi.

POLİS ŞEFİ, *iyiden iyiye sinirli:* Elimden geleni yapıyorum, dedim ya. Öte yandan, bir lider, bir devlet adamı, bir kurucu olduğumu kanıtlamaya çabalıyorum ulusuma.

IRMA, *kaygılı:* Zırvalama. Bir imparatorluk kurmayı hayal ediyorsan eğer, sahiden zırvalıyorsun derim ben.

POLİS ŞEFİ, *inançla:* Ayaklanma bastırılır, hele de bastıran ben olursam, halkım omuzlarında taşır beni; bir de kraliçenin desteği eklendi mi buna, kimseler duramaz olur önümde. Siz o zaman görün, kimmişim ben. *(Hülyalı.)* Evet sevgilim, bir imparatorluk kurmak istiyorum. İstiyorum ki, karşılığında da...

IRMA: ... devlet sana bir anıtmezar inşa etsin.

POLİS ŞEFİ, *şaşalar:* Neden olmasın? Her kahramanın bir anıtmezarı yok mu? *(Coşkuyla.)* Al işte sana İskenderiye! Ben de öylesi bir mezara sahip olacağım Irma. Sen de en ön saflarda yer alacaksın temel atma töreninde.

IRMA: Teşekkür ederim. *(Carmen'e.)* Çay getirir misin lütfen.

POLİS ŞEFİ, *çıkışa yönelen Carmen'e:* Carmen, durun bir dakika. Siz ne diyorsunuz bu düşünceme?

CARMEN: Derim ki, yaşamınızı bitip tükenmez bir cenaze törenine dönüştürmek istiyorsunuz anlaşılan.

POLİS ŞEFİ, *saldırgan:* Yaşam başka nedir ki zaten? Madem böylesine bilgiç geçiniyorsunuz, beni de bilgilendirin bari. Gerçek yaşamdaki dini ayinler misali, her an yeni bir oyunun sahnelendiği bu şatafatlı tiyatroda neler gözlemlediniz bakalım?

CARMEN, *bir duraksamadan sonra:* Anlatmaya değer bulduğum tek gözlemim şu: Kıçtan sıyrılıp bir sandalyenin üzerine atılıvermiş bir işçi tulumu, basbayağı güzel bir şey efendim. Müşterilerimiz olmasa, hani şu devlet büyüklerinin katafalklarını donatan süsler kadar ölümcül bir kasvete bürünür bunca şatafat. Bir türlü ölmek bilmeyen ölülerin üzerine serili işlemeli örtüler misali. Oysa...

IRMA, *Carmen'e:* Sayın polis şefinin sorduğu bu değil.

POLİS ŞEFİ: Carmen'in söylevlerine alışığımdır. (*Carmen'e.*) Oysa... neymiş?

CARMEN: Oysa, aldanmıyorum inanın, o sahte sırmalı giysileri görür görmez, bir masumiyet şimşeği çakıyor neşe pırıltıları saçan gözlerinde.

POLİS ŞEFİ: Evimizin onları Ölüm'e yolladığı öne sürülüyor.

Zil çalar ansızın. Irma yerinden sıçrar. Sessizlik.

IRMA: Kapı mı açıldı? Kim gelir ki bu saatte? (*Carmen'e.*) Aşağı inin Carmen, kapatın kapıyı.

Carmen çıkar.

Baş başa kalan Irma ile Polis Şefi arasında uzunca bir sessizlik.

POLİS ŞEFİ: Mezarım?..

IRMA: Zili ben çaldım. Seninle baş başa kalmak istedim birazcık.

Sessizlik içinde, birbirlerinin gözlerinin içine bakarlar, ciddiyetle.

IRMA: Söylesene Georges... (*Duraksar.*) Daha nereye kadar sürdüreceksin bu oyunu? Dur, hemen parlama. Bıkmadın mı artık?

POLİS ŞEFİ: Bak... İşimin başına dönmeliyim hemen.

IRMA: Dönebilirsen tabii... Asilerden yakayı kurtarabilirsen.

POLİS ŞEFİ: Ayaklanma bir oyun. Sen buradan göremiyorsun dışarda olup biteni, ama bil ki her asi oyun oynar. Kendi rolünü de pek sever üstelik.

IRMA: Ya kendilerini kaptırıp oyunun kurallarını çiğnerlerse? Her şeyi yerle bir etmeye, her şeyi değiştirmeye kalkışırlarsa, demek istedim. Tamam, biliyorum, belli bir anda, belli bir yerde durmaları, hatta gerilemeleri gerektiğini onlara anımsatacak sahte bir ayrıntı vardır elbette... Ama ya hırstan gözleri döner de, farkına bile varmadan o sınırı da aşarak...

POLİS ŞEFİ: Oyunu gerçeğe dönüştürürlerse, demeye getiriyorsun öyle mi? E, n'olmuş? Sıkıysa yapsınlar da görelim. Ben de aynı onlar gibi yapar, oyun elverdiğince gerçekliğin kurallarıyla oynarım ve üstün durumda olduğuma göre, mat ederim onları.

IRMA: Oyunda üstünlük onlarda.

POLİS ŞEFİ: Kim demiş? Birkaç adamımı burada bırakmıştım, böylece teşkilatla bağlantım hiç aksamadan yürüdü. Neyse, bu laf bu kadar yeter. Bir yanılsamalar evinin sahibi değil misin sen? Eeee? Aynalarında, oyunlarında doyum aramaya geldim ben buraya. (*Sevecen.)* Hepsi gelip geçer, daha önce nasıl gelip geçtiyse. Sen gönlünü ferah tut.

IRMA: Neden bilmem, çok endişeliyim bugün. Carmen'in hali de bir garip. Asiler desen, nasıl anlatayım, sanki daha bir ciddi...

POLİS ŞEFİ: O da rollerinin gereği.

IRMA: Yok, ciddi demeyim de... Evet, kararlı! Evimin önünden geçerken, gözdağı vermek için, marşlar söylemiyorlar artık. Gözleri hınç dolu.

POLİS ŞEFİ: N'apalım öyleyse? Sen beni ödlek yerine koyuyorsun galiba... Pes mi edeyim yani?

IRMA, *düşünceli:* Hayır. Zaten artık çok geç.

POLİS ŞEFİ: Ne o, bir istihbaratın mı var?

IRMA: Chantal'den sızdırdım, kaçmasından önce. Sabah üç sularında, elektrik santralı işgal edilecekmiş.

POLİS ŞEFİ: Emin misin? O kimden duymuş peki?

IRMA: Dördüncü bölge partizanlarından.

POLİS ŞEFİ: Olabilir. Nasıl öğrenmiş acaba?

IRMA: Buradan dışarıya bilgi sızdıran da Chantal'di anlaşılan, başkası değil. Bunu bahane ederek, evimi horlamaya kalkışma sakın.

POLİS ŞEFİ: Kerhaneni mi, sevgilim?

IRMA: Umumhane, batakhane, kerhane... Ne dersen kabulüm. Karşı taraftan bir tek Chantal vardı burada... O da kaçıp

gitti. Giderayak Carmen'e dökmüş içini, ama Carmen eğriyi doğrudan ayırmayı bilir.

POLİS ŞEFİ: Peki Chantal'e kim vermiş bu bilgiyi?

IRMA: Tesisatçı Roger. Nasıl canlandırıyorsun onu kafanda? Genç ve yakışıklı biri olarak değil mi? Yanıldın. Kırk yaşlarında. Tıknaz. Hem alaycı, hem ciddi bakışlı biri. Chantal onunla aşna fişne etmeye kalkışınca, hemen kapının önüne koydum; ama geç kalmışım. Andromeda hücresindenmiş meğerse.

POLİS ŞEFİ: Andromeda mı? Harika. Ayaklanma almış başını gidiyor anlaşılan, başka dünyalara doğru. Örgüt hücrelerine takımyıldızların adı verilir olduysa, çok geçmez buharlaşıp uçar, yalnızca şarkılarda kalır bu ayaklanma. Kendilerine güzel şarkılar dilerim.

IRMA: Ya şarkılar onları yüreklendirirse? Ölümü göze alır olurlarsa şarkılar uğruna?

POLİS ŞEFİ: Şarkıların güzelliğine kapılıp gevşeyiverirler. Henüz o güzellik ve gevşeme aşamasına varmadılar maalesef. Her neyse, Chantal'in aşkı bize Tanrının bir bağışı.

IRMA: Tanrıyı bu işe karıştırma...

POLİS ŞEFİ: Ben masonum. O yüzden...

IRMA, *şaşalar:* Bana bunu söylememiştin hiç. Yani sen...

POLİS ŞEFİ, *tumturaklı:* Krallık Gizinin Yüce Efendisi!

IRMA, *alaycı:* Sen... bilmemne birader, öyle mi! Belinde önlük! Başında kukuleta! Bir elinde tokmak, bir elinde mum! Amma matrak haa. (*Susar.)* Demek, sen de?

POLİS ŞEFİ: Ne demek istiyorsun? Yoksa sen de mi?

IRMA, *dalgacı bir tumturaklı tavırla:* Hem de ne ciddi ayinlerin bekçisiyim ben! (*Ansızın hüzünlenir.)* Nerden nereye?

POLİS ŞEFİ: Aman, yine aşkımızdan dem vurmaya kalkışma lütfen.

IRMA, *tatlılıkla:* Aşkımızdan değil, birbirimizi sevdiğimiz günlerden söz ediyorum.

POLİS ŞEFİ: Geçmişe destan düzmekten vazgeçemiyorsun değil mi? O sözümona masumiyet anıları değil mi, sence ilişkimizin tuzu biberi?

IRMA: Benim aradığım, sevecenlik. Ne müşterilerimin en ipe sapa gelmez oyunları, ne servetim, ne evimi yeniliklerle donatma çabalarım, ne halılar, ne yaldızlar, ne kristaller, ne soğuk unutturabilir, bir zamanlar yalnızca benim koynuma sığınmaktan medet umduğunu.

POLİS ŞEFİ: Özlüyor musun o günleri?

IRMA, *sevecenlikle:* Dünyalar veririm, o günlerden birini yeni baştan yaşayabilmek uğruna! Hangisi olduğunu biliyorsun. Hani akşamları ayna önünde ağzını çalkalarken, ansızın yüzündeki kırışıklıklarla tanışırmış gibi, gerçek tek bir söze ihtiyacım var.

POLİS ŞEFİ: Artık çok geç. (*Susar.*) Hep öyle sarmaş dolaş kalamazdık ya ömür boyu. Hem daha senin koynundayken bile gizliden gizliye neler kurduğumu bilmiyordun sen.

IRMA: Seni seviyordum, benim tek bildiğim bu...

POLİS ŞEFİ: Geçti gitti, dedim ya. Arthur'den ayrılabilir misin artık?

IRMA, *sinirli sinirli güler:* Onu başıma saran da sensin. Karşı çıkmama hiç kulak asmadan, bakir kalmasını istediğim bu alana adamın birini yerleştirdin. Gülme eşek herif. Bakir, dedim... Evet. Bakire... yani kısır. Bir direk gibi diktin onu evimin orta yerine, dimdik bir yarak gibi. O kanlı canlı et yığınını, pehlivan yapılı o hanım evladını bulup getirdin... Bilek gücüne güveniyorsun, ama kırılganlığını görmüyorsun. Hiç düşünmeden başıma sardın onu, çünkü yaşlandığını hissediyordun.

POLİS ŞEFİ, *güçsüz bir sesle:* Kes artık.

IRMA, *omuz silker:* Arthur'e vekâlet verdin, burayı boşladın. Birbirimizi kandırmayalım. Arthur benim değil, ben onun erkeğiyim aslında; ama n'aparsın ki, sıkıştı mı eteğime yapışan boğum boğum adaleli o kafasız korkuluğa ihtiyacım var. Benim gövdem sayılır bir bakıma... ama benden ayrı duran bir gövde.

POLİS ŞEFİ, *alaycı:* Kıskanıyor olamaz mıyım peki?

IRMA: Kimi kıskanacaksın? Uyduruk yargıçların emrinde cellatlığa soyunan koca bir bebeği mi? Şimdi beni alaya alıyorsun, oysa karşında soyunduğumda, aklına başka şeyler gelirdi bir zamanlar. Büsbütün unuttun mu yoksa?..

POLİS ŞEFİ, *Irma'yı tokatlar; kadın divana yıkılır:* Zırlama, yoksa ağzını burnunu dağıtır, evini başına yıkarım. Saçınızdan tuttuğum gibi, ateşe atarım topunuzu. Alev almış orospularla aydınlatırım kenti. (*Son derece tatlılıkla.)* Yapamaz mıyım sanıyorsun?

IRMA, *bir solukta:* Yaparsın sevgilim.

POLİS ŞEFİ: Pekâlâ, hesaplara bakalım şimdi. Apollon bozmasına giydirdiğin ipekliyi hesaptan düşebilirsin. Ama elini çabuk tut, görev başına dönmeliyim tez elden. Şimdilik bir şeyler yapar görünmem gerekiyor az çok. Sonra... Sonra her şey kendiliğinden yoluna girer nasılsa. Ben olmasam da, namım yeter. Arthur'e gelince...

IRMA, *uysal:* Bu gece ölecek.

POLİS ŞEFİ: Ölecek mi? Nasıl yani?.. Sahiden mi ölecek?

IRMA, *boyun eğmiş:* Aman Georges, bizim evde nasıl ölünürse, öyle işte.

POLİS ŞEFİ: Ya?.. Müşteri kim peki?

IRMA: Hükümet üyelerinden...

Sözü Carmen'in sesiyle kesilir.

CARMEN'İN SESİ, *kulisten:* 17 numaralı salonu yerine sabitleyin! Hadi Élyane, çabuk olun biraz! Öteki salonu indirin şimdi... Yok, yok, durun bir dakika...

Paslı dişlilerin, kimi eski asansörlerin çıkardığı gürültüye benzer, gıcırtıları duyulur.

Carmen içeri girer.

CARMEN: Hanımefendi, kraliçenin elçisi salonda sizi bekliyor efendim...

Soldaki kapı açılır, üstü başı yırtık pırtık, tir tir titreyen Arthur görünür.

ARTHUR, *Polis Şefi'ni görünce:* Siz burada mıydınız! Kuşatmayı yarabildiniz demek?

IRMA, *Arthur'ün kollarına atar kendini:* Bebeğim! N'oldu, nen var?.. Yaralandın mı yoksa? Ah koca bebeğim benim!

ARTHUR, *soluk soluğa:* Emniyet Müdürlüğü'ne gideyim dedim... ama ne mümkün! Bütün şehir alevler içinde... Asiler hemen her yeri ele geçirmişler. Sayın şefim, hiç sanmam ki buradan çıkabilesiniz. Güç bela saraya ulaşabildim ben, baş mabeyinciyle görüştüm, gelebilirsem gelirim dedi. Elimi de sıktı bu arada. Ben de yeniden yola düştüm. Hele kadınlar, kadınlar iyice kudurmuşlar. Yağmaya, kıyıma kışkırtıyorlar herkesi. İçlerinde en korkutucusu da, şarkılar söyleyen bir kız...

Güçlü bir patlama duyulur. Pencere camlarından biri şangırtıyla parçalanır, bir de yatağın yanı başındaki ayna.

Dışardan gelen bir kurşunla alnından vurulan Arthur yere yığılır.

Carmen, Arthur'ün üzerine eğilir, doğrulur.

Sonra Irma gelir adamın başına, eğilir, alnını okşar.

POLİS ŞEFİ: Kerhanede kısılıp kaldım demek. Madem öyle, ben de kerhaneden yönetirim harekâtı.

IRMA, *Arthur'ün üzerine eğilmiş, kendi kendine:* Yok olup gidiyor sanki elde avuçta ne varsa. Her şey parmaklarımın arasından kayıp gidiyor mu, ne?.. (*Acı acı.)* Kala kala mücevherlerim kaldı bana, pırlantalarım... Bu günler de sayılı.

CARMEN, *tatlılıkla:* Ev nasılsa havaya uçurulacağına göre... Azize Thérèse kıyafeti elbise dolabında mıydı Bayan Irma?

IRMA, *doğrularak*: Solda. Ama önce Arthur'ün ölüsünü ortadan kaldırın. Elçiyi kabul edeceğim.

Altıncı Tablo

DEKOR

Dekor, kimi köşeleri karanlıkta kalan, bir meydanı yansıtır. Dipte, oldukça, uzakta, Büyük Balkon'un cephesi seçilir, panjurları kapalı. Chantal ile Roger birbirlerine sarılmışlardır. Siyah giyimli, siyah kazaklı üç erkek onları korur gibi çevrelerini kuşatmış; makineli tüfeklerinin namluları Büyük Balkon'a yöneltilmiştir.

CHANTAL, *yumuşacık:* Hep yanında olayım istersen, yüreğinde sakla beni sevgilim. Yolumu gözle.

ROGER: Her şeyinle seviyorum seni Chantal; bedenin, saçların, göğsün, karnın, kasıkların, tekmil huyların ve koku-

larınla seviyorum. Seni yatağımda seviyorum Chantal. Oysa onlar...

CHANTAL, *gülümseyerek:* Umurlarında bile değilim, biliyorum. Ama onlar olmadan da, ben bir hiçim.

ROGER: Sen benimsin. Seni ben...

CHANTAL, *sinirlenir:* Malum. Beni mezardan çekip çıkardın. Ama kefenimden sıyrılır sıyrılmaz, nankörlük edip kötü yola düştüm yeniden. Senden kaçıp maceraya atıldım. (*Ansızın, alaycı bir sevecenlikle.)* Oysa seni seviyorum Roger, tek sevdiğim sensin.

ROGER: Kendi ağzınla söyledin işte, kaçıyorsun benden. O budalaca kahramanlık yarışında ardından yetişemez oldum.

CHANTAL: Hadi ama, kimi, neyi kıskanıyorsun sevgilim? Ayaklanmanın ruhu ve sesi sayılıyorum şimdi ben, öylesine yükseklerde kanat çırpar oldum, sense yere çakılıp kalmışsın. Üzüldüğün işte bu.

ROGER: Chantal, lütfen bayağılaşma. Senin olup olacağın...

Adamlardan biri yaklaşır.

ADAM, *Roger'ye:* Söyle, evet mi, hayır mı?

ROGER: Ya canından olursa?

ADAM: Yalnızca iki saatliğine istiyorum onu.

ROGER: Chantal'in sahibi...

CHANTAL: Kimseye ait değilim ben!

ROGER: ... benim birliğim.

ADAM: Devrim!

ROGER: Erkekleri ardından sürükleyecek bir önder arıyorsanız ille de, yaratın.

ADAM: Çok aradık. Bulamadık. Birini yaratalım dedik... Sesi güzel, göğüsleri güzel, yeterince de açık saçık, ama gözünde ışıltısı eksik. O ışıltı olmayınca da, anlarsın ya... Kuzey mahallelerindeki kadınlara, bent mahallesindekilere başvurduk, onların da işleri başlarından aşkın.

---

* Bu sözler kilise Latincesiyle söylenmeli. Ayaklanmanın önderlerinin tümü din okulu eğitiminden geçmiştir.

CHANTAL: Bana benzer bir kadın mı aradınız yani? Başka bir kadın? Baykuşa benzer suratımla, boğuk sesimden başka bir şeyim yok; onları da kin ve nefretin emrine veriyorum. Bir yüz, bir ses, bir de ta içimde taşıdığım o güzelim zehirli iyilikten öte neyim ki ben? Rakibe çıkıyor demek şimdi bana kimi sürtükler? Buyursunlar, vereyim boylarının ölçüsünü. Benim eşim, benzerim yok.

ROGER, *parlar:* Ben onu bir mezardan koparıp aldım. Daha şimdiden ele avuca sığmaz oldu, başı göklerde. Bir de size ödünç verirsem...

ADAM: Karşılıksız ver demiyoruz ya. Kirası neyse, öderiz.

CHANTAL, *eğlenir:* Kaç para?

ROGER: Sizin kenar mahalleleri şarkılarıyla coştursun diye kira ödemeniz neyi çözer ki? Chantal ölürse, her şey mahvolur. Kimse yerini tutamaz.

ADAM: Kendisi kabul ettiydi ama.

ROGER: O kendine ait değil artık. O bizim. Bizim simgemiz. Sizin karılarınız anca taş taşımaya ya da silahlarınızı doldurmaya yarar. Bu da az şey değil, biliyorum ama...

ADAM: Kaç kadın istersin Chantal'e karşılık?

ROGER, *düşünceli:* Savaş alanında, bir şarkıcı böylesine önemli demek?

ADAM: Kaç kadın, söyle? Chantal'e karşılık, on kadın mı? (*Sessizlik.*) Yirmi olsun?

ROGER: Yirmi kadın ha? Demek sizce, Chantal elden ayaktan düşmüş yirmi kadına bedel, yirmi öküze, yirmi baş hayvana bedel öyle mi? Demek böylesine olağanüstü biri Chantal? Onun nerden geldiğini biliyor musun peki?

CHANTAL, *Roger'ye, çok sert:* Gece boyu ışıl ışıl ışıldadıktan sonra, gün ağarırken o mezbeleye dönüyorum sevgilim, kırmızı şarapla kafayı bulup, masumiyet içinde uyumak üzere. Çatlak sesim, yapmacık öfkem, baygın gözlerim, darmadağınık saçlarımla, sözümona hidayete ermişçesine büyülüyorum garibanları, teselli veriyorum gönüllerine. Sonunda onlar üstün gelecekler; ben de garip bir zafer kazanmış olacağım.

ROGER, *düşünceli:* Chantal'e karşılık yirmi kadın ha?

ADAM, *açık seçik:* Yüz olsun!

ROGER, *hep öyle düşünceli:* Anlaşılan Chantal sayesinde kazanılacak bu savaş. Artık o devrimin canlı bir simgesi...

ADAM: Yüz kadın. Anlaştık mı?

ROGER: Chantal'i nereye götüreceksin peki? Ne yaptıracaksınız ona?

CHANTAL: Gönlünü ferah tut, nasılsa talihim yerinde. İnsanları etkileme gücümü de bilmez değilsin. Sever, sayarlar beni, ardıma takılır herkes.

ROGER: Görevi nedir?

ADAM: Hiç gibi bir şey. Biliyorsun, saraya karşı saldırıya geçeceğiz gün ağarırken. Önce Chantal girecek içeri, balkona çıkıp şarkı söyleyecek. Olup olacağı bu.

ROGER: Yüz kadın. Bin, belki de daha çoğu. O herhangi bir kadın değil artık. Bedelini ödeyip, öfke ve umutsuzlukla yoğrulmuş bir simge. Başka bir simgeyle savaşmak için simgeye dönüştü Chantal. Gerçeklik içinde değil de, bir kapalı kutunun içinde savaşılıyor sanki artık... Kör karanlıkta. Simgelerin savaşı bu. Başkaldırımızın nedenlerini bile göremez olduk artık. Demek durum bu noktaya gelmeliydi.

ADAM: Tamam mı? Anlaştık mı? Sen söyle Chantal. Karar asıl sana düşer.

CHANTAL, *Adam'a:* Öteye git şöyle. Söyleyecek birkaç sözüm daha kaldı.

Üç adam uzaklaşarak, karanlığa girerler.

ROGER, *çok sert:* Kanatlı, boynuzlu bir efsane yaratığı olasın diye çalmadım seni ben.

CHANTAL: Efsane yaratıklarını sevmez misin?

ROGER: Onlarla sevişmeyi beceremedim hiç. (*Chantal'i okşar.*) Hoş seninle de sevişmeyi beceremedim ya.

CHANTAL: Ben sevmeyi bilmiyorum öyle mi? Bunu söylemek istiyorsun değil mi? Düş kırıklığına uğrattım seni anlaşılan. Oysa seni seviyorum Roger. Beni, yüz amele karşılığında kiraya vermiş olsan da.

ROGER: Bağışla. Onlara ihtiyacım var. Seni seviyorum. Seviyorum, ama seviyorum demeyi beceremiyorum, şarkı söylemeyi de beceremediğim gibi. Oysa son umut belki de şarkılarda.

CHANTAL: Gün doğmadan yola çıkmalıyım. Kuzey mahallesi birliği görevini yerine getirebilirse, bir saat sonra kraliçe ölecek. Polis şefi de savaşı yitirmiş olacak böylece. Başka türlü kurtulamayız bu çirkeften.

ROGER: Bir dakikacık daha kal sevgilim. Daha gece.

CHANTAL: Gecenin gündüzden çözülmeye yüz tuttuğu an bu güvercinim, bırak gideyim.

ROGER: Senden ayrı geçecek dakikalara katlanamam.

CHANTAL: Ayrılmayacağız, yemin ederim. Onlarla buz gibi bir dilden konuşurken, bir yandan da, sana aşk sözcükleri mırıldanacağım. Ta buradan duyacaksın sözlerimi; senin bana söylediklerini dinleyeceğim ben de oralarda.

ROGER: Seni alıkoyabilirler Chantal. Çok güçlü onlar. Ölüm kadar güçlü derler ya hani, öylesine güçlüler işte.

CHANTAL: Hiç korkma sevgilim. Hükümleri neye geçer biliyorum ben. Senin yumuşaklığın, sevecenliğin her şeyden daha güçlü. Sertliği hiç elden bırakmadan, halkın istemlerini sıralayacağım onlara bir bir. Korkacaklar, korktukları için de dinleyeceklerdir beni. Bırak da gideyim.

ROGER, *çığlık atarcasına:* Seni seviyorum Chantal!

CHANTAL: Ben de seni sevdiğim için acele ediyorum ya.

ROGER: Beni seviyor musun?

CHANTAL: Sen, erkeklerin en katısı, en acımasızı, böylesine tatlı, böylesine sevecen olduğun için seviyorum seni. Bir tül parçacığı kadar hafif, bir sis bulutu kadar ince, bir şımarıklık kadar uçarı kılıyor seni o tatlı, o sevecen yanların. Güçlü kasların, kolların, kalçaların, günün geceye dönüşünden bile gerçekdışı. Sarıp sarmalıyorsun beni; bense, seni içimde taşıyorum.

ROGER: Sen ey kadınların en tatlısı, en seveceni, böylesine katı, böylesine acımasız olduğun için seviyorum seni. Bir ders

kadar katı, açlık kadar acımasız, bir buz kalıbı kadar bükülmez kılıyor seni o tatlı, o sevecen yanların. Göğüslerin, tenin, saçların, öğle güneşinden bile daha gerçek. Sarıp sarmalıyorsun beni; bense seni içimde taşıyorum.

CHANTAL: Oraya gittiğimde, onlarla konuşurken, senin iç çekişini, yakınmalarını, yürek atışlarını duyacağım içimde. Bırak, gideyim.

Roger onu engeller.

ROGER: Daha vaktin var. Duvar dipleri hâlâ karanlık. Başpiskoposluğun arkasından geçersin. Yolu biliyorsun.

ASİLERDEN BİRİ, *alçak sesle:* Hadi Chantal, gün doğdu doğacak.

CHANTAL: Duydun ya, beni çağırıyorlar.

ROGER, *ansızın sinirlenir:* Neden seni seçtiler sanki? Sen saraylıların diliyle konuşmayı beceremezsin.

CHANTAL: Hem de herkesten iyi beceririm. Doğuştan yetenekliyimdir ben.

ROGER: Bilgiç geçinir onlar, hem de kurnaz.

CHANTAL: Tavrımı, davranışımı, konuşmamı duruma uyduruveririm hemen. Ağızlarını açmaya vakit bırakmadan, kavrayıveririm ne diyeceklerini. Kıvanç duyacaksın benimle.

ROGER: Başkası gitsin yine de. (*Asilere haykırır.*) Siz gidin. Korkuyorsanız, ben giderim. Gider boyun eğmelerini söylerim onlara, çünkü yasa biziz.

CHANTAL: Kulak asmayın ona, iyice sarhoş. *(Roger'ye.)* Onların tek bildiği dövüşmek, seninse beni sevmek. Oynayabildiğiniz yalnızca bu roller. Ben sizler gibi değilim. Kerhanenin hiç değilse bu yararını gördüm; "gibi" görünmeyi, oyunculuğu öğretti bana. Onca kişiyi canlandırdım, her rolü oynayabilirim artık. O kadar çok rol arkadaşım oldu ki...

ROGER: Chantal!

CHANTAL: ... Bilgici, kurnazı, laf ebesi; bilgi, kurnazlık ve laf ebeliğinde kimseler yarışamaz benimle. Kraliçe olmuş, milli kahraman olmuş, ya da yargıç, piskopos, general hiç fark

etmez. Hepsiyle senli benli konuşabilir, aldatabilirim topunu birden.

ROGER: Her rolü oynayabilirsin, öyle mi? Az önce de rol mü yapıyordun yoksa?

CHANTAL: Rol yapmaktan kolay ne var sevgilim? İstesen sen de...

Üç asi yaklaşmışlardır.

ASİLERDEN BİRİ, *Chantal'i çekerek:* Nutuk çektiğin yeter. Yürü.

ROGER: Chantal, gitme!

Chantal asilerin yanında uzaklaşır.

CHANTAL, *alaycı:* Sarıp sarmalayıp, seni de içimde götürüyorum sevgilim.

Üç adam tarafından iteklenerek, Balkon yönünde gözden yiter.

ROGER, *yalnız başına, Chantal'in sesini taklit ederek:* O kadar çok rol arkadaşım oldu ki, bilgici, kurnaz, laf ebesi... *(Kendi sesiyle.)* Her birine bir cevap vermek zorundaydı elbette. Hem de bekledikleri cevapları. Bilgiç ve kurnaz rol arkadaşları olacak az sonra. Bekledikleri yanıtsa, Chantal'in ta kendisi.

Roger konuşurken, dekor sola doğru kayar, ortalık kararır; Roger de konuşa konuşa uzaklaşarak kulise çıkar. Sahne yeniden aydınlandığında, bir sonraki tablonun dekoru yerini almıştır bile.

Yedinci Tablo

DEKOR

Bayan Irma'nın salonları arasında adı geçen Cenaze Salonu. Bu salon yıkıntı durumundadır. Yırtık pırtık siyah danteller ve kadifeler sarkar her yandan. Çelenklerin süslemeleri darmadağınık. Tam bir kargaşa... Irma'nın giysisi paramparçadır. Polis Şefi'nin üstü başı da öyle. Sahte siyah mermerden, sahte bir mezarın üzerinde Arthur'ün ölüsü. Onun hemen yakınında yeni bir kişi: Kraliçe'nin Elçisi; üzerinde büyükelçi üniforması. Yalnızca o iyi durumdadır. Carmen, başlangıçtaki giysileri içinde. Müthiş bir patlama. Her şey sallanır.

ELÇİ, *hem laubali hem de ciddi:* İnceliklerime incelikler katmak, zekâmı bileyip keskinleştirmek uğruna tükenip gitti nice

yüzyıllar... (*Gülümser.*) Patlamanın şiddetine ve kırılan ayna şakırtılarıyla mücevher şıngırtılarına bakılacak olursa, havaya uçan kraliyet sarayı olsa gerek. (*Berikiler, şaşkınlıkla birbirlerine bakarlar.*) Telaşa kapılmayalım. Şunun haline düşmedikçe... (*Arthur'ün ölüsünü gösterir.*)

IRMA: Ceset rolünü böylesine iyi oynayabileceğine kendisi bile inanmıyordu.

ELÇİ, *gülümseyerek:* Sayın içişleri bakanımız pek memnun kalırdı herhalde, kendisi de aynı akıbete uğramamış olaydı eğer. Buradaki görevinde kendilerine ben vekâlet etmek durumundayım maalesef, ama böylesi zevk oyunlarından hiç hazzetmem. (*Ayağıyla Arthur'ün ölüsüne dokunur.*) Evet, sevgili bakanımız bu gövdeye bayılırdı doğrusu.

IRMA: Yoo, düşündüğünüz gibi değil sayın elçi. O beyefendilerin istediği bir aldatmacadır yalnızca. Bakan bey sahte bir ceset ısmarladıydı, Arthur'se, sahici bir ölü. Bakın hele, canlısından daha sahici. Zaten yaşarken de, kıpırtısızlığa can atıyordu sanki tüm varlığıyla.

ELÇİ: Ebedi yaşam için yaratılmışmış demek.

POLİS ŞEFİ: Arthur mü? O avanak, o yavşak...

ELÇİ: O da hepimiz gibi bir kıpırtısızlık arayışındaymış besbelli, şu malum oyunlar aracılığıyla. Yeri gelmişken söyleyeyim, bu evde bir de cenaze salonuna yer veren düş gücünü saygıyla selamlarım.

IRMA, *gururla:* O düş gücünün minnacık bir bölümünü gördünüz henüz.

ELÇİ: Kim akıl etti bunu?

IRMA: Milletimizin bilgeliği, sayın elçi.

ELÇİ: Millet ne eylerse güzel eyler. Şimdi, gelelim, korumakla yükümlü bulunduğum kraliçe hazretlerine.

POLİS ŞEFİ, *sinirli:* Bu ne biçim koruma, anlamadım. Dediğinize göre, saray...

ELÇİ, *gülümseyerek:* Kraliçemiz, şimdilik, güvenli bir yerde. Ama elimizi çabuk tutmalıyız. Söylentilere bakılırsa, başpis-

koposun kellesini uçurup, başpiskoposluğu yağmalamışlar. Adliye ile genel kurmayda ise tam bir bozgun yaşanmakta.

POLİS ŞEFİ: Kraliçe ne yapıyor peki?

ELÇİ, *pek hafif bir sesle:* Nakış işliyor. Bir ara yaralıların bakımıyla ilgilenmeyi düşünmüştü. Ama taht tehlikedeyken, hükümdarlık ayrıcalıklarından sonuna değin yararlanması gerektiği usulünce hatırlatıldı ona.

IRMA: Neymiş o ayrıcalıklar?

ELÇİ: İlki, gözden uzak kalmak. Majesteleri odalarına çekildiler, bir başlarına. Halklarının itaatsizliği pek üzüyor kendilerini. Bir mendil işlemekteler. Nakışın deseni de şöyle: Dört köşede haşhaş çiçekleri. Mendilin tam ortasında, soluk mavi ipekle işlenmiş, sularda salınan bir kuğu... İşte tam bu noktada, majesteleri kararsızlık içindeler: Kuğunun yüzdüğü su bir göl mü, gölet mi, su birikintisi mi? Bir leğen dolusu ya da bir bardak su mu? Sorun çok ciddi. Zaten kraliçemiz bitimsiz düşüncelere dalarak, dünya işlerinden büsbütün soyutlanabilsin diye seçtik bu çözümsüz sorunu.

IRMA: Kraliçe hoşça vakit geçiriyor mu bari?

ELÇİ: Majesteleri, ne olmaları gerekiyorsa, o olmaya adadılar benliklerini: Kraliçe olmaya yani. (*Cesede bakar.*) Kendileri de kıpırtısızlığa doğru yol almaktalar, hızla.

IRMA: Bir yandan da nakış işliyor, öyle mi?

ELÇİ: Hayır hanımefendi. Ben, kraliçemizin bir mendil işlediğini belirttim; ama bunu tanımlamayı nasıl görev bilirsem, gizlemeyi de öylece görev bilirim.

IRMA: Nakış işlemiyor mu yani?

ELÇİ: Benim dediğim şu: Kraliçemiz hem nakış işliyor hem de işlemiyor. Burnunu karıştırıyor, fışkısını inceledikten sonra, vurup kafayı yatıyor yeniden. Sonra da, bulaşıkları kuruluyor.

IRMA: Kraliçe mi?

ELÇİ: Yaralıların bakımıyla ilgilenmiyor kraliçemiz, görünmez bir mendile nakış işliyor.

POLİS ŞEFİ: Lanet olsun! Ne yaptınız kraliçemize? Dosdoğru cevap verin bana. Hiç şakaya gelmem, bilmiş olun!..

ELÇİ: Bir sandığa saklandı. Mışıl mışıl uyuyor. Krallığın gizleri arasına kıvrılmış, horluyor...

POLİS ŞEFİ, *tehditkâr:* Kraliçemiz öldü mü yoksa?

ELÇİ, *istifini bozmadan:* Hem horluyor, hem horlamıyor. Miniminnacık başı, hiç eğilip bükülmeden taşıyor metal ve taşlardan oluşmuş bir tacı.

POLİS ŞEFİ, *giderek daha tehditkâr:* Bırakalım şimdi bunları. Saray tehlikede dediniz az önce... Kolumuzu kavuşturup oturacak değiliz ya? Polis güçlerinin hemen hepsi hâlâ benim arkamda. Uğruma canlarını ateşe atarlar, gözlerini kırpmadan. Kim olduğumu ve onlar için neler yapabileceğimi iyi bilirler çünkü... Benim de oynayacak bir rolüm var. Ama kraliçe öldüyse eğer, her şey suya düşer. Sırtımı kraliçeye dayadım, onun adına yetki kullanarak adımı yüceltmeye çabalıyorum ben. Açık konuşun. Nerelere vardı ayaklanma?

ELÇİ: Bu evin haline bakarak, pekâlâ kestirebilirsiniz bunu. Bir de kendi halinize bakarak... Uzun lafın kısası, iş işten geçti.

IRMA: Siz saray erkânındansınız ekselansları. Bense bu mesleğe ilk adımlarımı ordu saflarında attıydım. İnanın bundan çok daha umutsuz durumlar görüp geçirdim. Bir tekmede aralarından sıyrılıp kurtulduğum o ayaktakımı, duvarları mermilerle delik deşik evimin önünde naralar atıyor şimdi; ama öyle kolayına teslim bayrağı çekmez bu ev. Odaları hasar gördü, ama yıkılmadı. Kaçığın biri dışında, tekmil sermayelerim işlerinin başında. Devletimizin temel direği de, benim gibi bir kadınsa...

ELÇİ, *istifini bozmadan:* Kraliçe hazretleri, bomboş bir odanın orta yerinde, tek ayağının üzerinde durmakta ve...

POLİS ŞEFİ: Yetti be! Bilmecelerinizden bıktım usandım. Kraliçe somut bir kişidir bana göre. Durum da aynı ölçüde somut olarak bilinmeli. Neler olup bitiyor, açık seçik anlatın bana. Yitirecek zamanım yok.

ELÇİ: Kimi, neyi kurtarmak istiyorsunuz siz?

POLİS ŞEFİ: Kraliçeyi!

CARMEN: Sancağımızı!

IRMA: Canımı!

ELÇİ, *Polis Şefi'ne:* Kraliçeyi ve ondan da öte sırmalı püsküllleri, kartalı, uçkuru ve gönderiyle, sancağımızı kurtarmayı aklınıza koydunuz madem, açık seçik tanımlayıverin bakalım, neyin nesiymiş bütün bu simgeler?

POLİS ŞEFİ: Şu saydıklarınıza, önünde arkasında ne var diye düşünmeksizin, bugüne değin sadakatle hizmet ettim. Yine de ederim. Ayaklanma nereye vardı, siz onu söyleyin bana?

ELÇİ, *yelkenleri indirir:* Bahçe duvarlarının parmaklıkları ayaktakımını bir süre daha engelleyebilir. Muhafızlar da, tıpkı bizim gibi, anlaşılmaz bir fedakârlıkla direniyorlar. Hükümdarları uğruna kanlarının son damlasını vermeye niyetliler besbelli. Ama, heyhat, ayaklanmayı boğmaya yetmez ki onların damarlarındaki kan. Kapıların önüne kum torbaları yığıldı. Sağduyuyu bile şaşırtmak amacıyla, bir gizli odadan ötekine taşınıyor kraliçe hazretleri; kâh kilerde saklanıyor, kâh taht salonunda, kâh kenefte, kâh kümeste, kâh kilisede, kâh nöbetçi kulübesinde... Tehdit altında bile olsa dokunulmaz bir konum kazanıyor böylece. İşte saraydaki durum bu.

POLİS ŞEFİ: Başkomutan ne yapıyor peki?

ELÇİ: Keçileri kaçırıp, kalabalığa karıştı; zararsız bir deliye kimseler ilişmez artık.

POLİS ŞEFİ: Ya başsavcı?

ELÇİ: Korkudan kuyruğu titretti.

POLİS ŞEFİ: Başpiskopos?

ELÇİ: Onun durumu daha karmaşık. Kilisenin işleri gizlidir, malum. O yüzden, başpiskoposun başına neler geldiğini, kimsecikler bilmiyor. Kellesini bir bisiklet gidonu üzerinde sokak sokak gezdiriyorlarmış gibisinden bir söylenti yayıldıydı, ama aslı astarı yokmuş. Tek dayanağımız siz kaldınız. Siz de emirlerinizi yerine ulaştıramıyorsunuz.

POLİS ŞEFİ: Kim demiş? Aşağıda, koridorlarda, salonlarda, bizi korumaya yetecek kadar güvenilir adamım var. Emrimdeki öteki güçlerle de her an bağlantı kurabilirler...

ELÇİ, *sözünü keserek:* Adamlarınız üniformalı mı?

POLİS ŞEFİ: Elbette üniformalı. Benim korumalarım onlar. Spor ceketli olacak değillerdi ya? Kara üniformalı. Üniformalarının göğsünde de benim armamı taşımaktalar. Şimdilik bir kılıf içinde, ama olsun... Hepsi de sapına kadar yürekli. Yürekleri de kazanma azmiyle dolu, benim gibi.

ELÇİ: Neyi kurtarmak uğruna peki? *(Kısa bir suskunluk.)* Cevap vermiyorsunuz? Olanı olduğu gibi görmek işinize gelmiyor mu yoksa? Çevrenize serinkanlılıkla bakıp, gördüğünüz her neyse onun sorumluluğunu olduğu gibi üstlenmeye katlanamaz mısınız?

POLİS ŞEFİ: Beni bulmak için buralara geldiğinize göre, elbet bir düşündüğünüz var değil mi ya? Bir şeyler tasarlamıştınız herhalde? Söylesenize.

Büyük bir patlama duyulur ansızın. Irma hiç kımıldamazken, öteki ikisi yere atarlar kendilerini; sonra doğrulur, birbirlerinin üzerindeki tozları silkelerler karşılıklı.

ELÇİ: Kraliyet sarayıydı galiba. Yaşasın kraliyet sarayı!

IRMA: Önceki patlama neyin nesiydi öyleyse?

ELÇİ: Kraliyet sarayı denilen yerde, patlama çatlamanın ardı arkası kesilmez. Hatta, kesintisiz patlamalardan ibarettir bir kraliyet sarayı, bütünüyle.

Carmen girer; Arthur'ün cesedinin üzerine siyah bir örtü örter, ortalığa biraz çekidüzen verir.

POLİS ŞEFİ, *üzgün:* Kraliçe!.. Kraliçemiz yıkıntıların altında kaldı öyleyse?

ELÇİ, *esrarengiz bir gülümsemeyle:* Majesteleri güvenli bir yerde, içiniz rahat olsun. Kaldı ki, ölse bile, sarayın küllerinden hayat bularak, yeniden göklere kanat çırpar o Zümrüdüanka.

Yiğitliğinizi, sadakatinizi kendilerine kanıtlamak için sabırsızlanmanızı anlamıyor değilim... ama kraliçe hazretleri gerektiğinde beklemeyi de bilir. (*Irma'ya.*) Hanımefendi, soğukkanlılığınıza hayran kaldım doğrusu. Cesaretinize de. Ne kadar övsem azdır. (*Hülyalı.*) Ne kadar övsem...

IRMA: Kiminle konuştuğunuzu unuttunuz galiba. Bir kerhane işletiyorum, doğru; ama buraya aydan düşmedim ben, halkın arasından geldim... Yine de bu kadar büyük bir tepki beklemezdim doğrusu. Benim bildiğim halk...

ELÇİ, *sert:* Bırakın bunları. Yaşam bizi terk edip giderken, ellerimiz çarşafa yapışır umutsuzlukla. Oysa, ebedi kımıltısızlığın eşiğinde, bir bez parçasının ne anlamı var?

IRMA: Anlayamadım beyefendi? Sizce, can mı çekişiyorum ben şimdi?

ELÇİ, *Irma'yı tepeden tırnağa inceleyerek:* Muhteşem bir hayvan! Taş gibi kalçalar! Sapasağlam omuzlar!.. Başı derseniz...

IRMA, *gülerek:* Böyle laflara karnım tok. Asiler oramı buramı paralamadan kestirmeden canımı alırlarsa, yakışıklı bir cesedim olacak anlaşılan. Ama kraliçe öldüyse...

ELÇİ, *eğilerek:* Yaşasın kraliçe, hanımefendi.

IRMA, *önce şaşalar, sonra öfkelenir:* Yüzüme karşı dalga geçilmesinden hoşlanmam. Safsatayı kesin de, çekip gidin artık buradan.

ELÇİ, *heyecanla:* Durumu apaçık serdim gözlerinizin önüne. Hem öfke, hem sevinç içindeki halk çılgınlığın eşiğinde; sırtından azıcık iteklemek de bize düşer.

IRMA: Burada böyle zırvalıklar yumurtlayacağınıza, saraya koşun da kraliçeyi kurtarmaya bakın yıkıntıların altından. Hafiften kızarmış da olsa...

ELÇİ, *sert:* Olmaz. Pişe haşlana lapaya dönmüş bir kraliçe o makamı temsil edemez artık. Hoş sağlığında da, sizin güzelliğinizle boy ölçüşemezdi ya.

IRMA, *aynada kendini seyrederek, saygıyla:* Eee, az çekmedi zavallı... Benden yaşlıydı... Bir de, benim gibi korkuyordu ola ki.

POLİS ŞEFİ: Ona bir adım daha yaklaşabilmek, bir bakışını olsun hak edebilmek uğruna katlanıyoruz bunca eziyete. Ama... ya o sizden başkası değilse artık?

Carmen işini bırakarak, kulak kabartır.

IRMA, *salakça bir ürküntüye kapılır:* Ben kalabalık önünde konuşmayı hiç beceremem. Dilim dolanır.

ELÇİ: Usul erkân gereği, kimsenin bozmaya cesaret edemeyeceği bir sessizlik içinde olup bitmeli her şey.

POLİS ŞEFİ: Sarayın yıkıntılarını kaldırtmaya girişelim öncelikle. Kraliçe hazretleri bir sandığın içindeyse belirttiğiniz gibi, sağ salim bulur çıkarırız onu.

ELÇİ, *omuz silker:* Gül ağacından bir sandık! Ama eski mi eski, çürük mü çürük!.. (*Irma'nın ensesini okşayarak.)* Evet, boyun omurları sağlam olmalı ki, tacın kilolarca yükünü taşıyabilsin...

POLİS ŞEFİ: Hem de, celladın baltasına dayanabilsin, öyle mi? Irma, kulak asma ona! (*Elçi'ye.)* Ben ne olacağım peki? Ülkenin en güçlü adamı durumundayım bugüne bugün; sırtımı hanedana dayamışım da o sayede ama. Kraliçenin hizmetinde olduğum için kimse gık diyemiyor bana, kimi zaman başıma buyruk davranır gibi olsam bile. Gibi olsam... dedim, anlaşıldı mı? Demek şimdi Irma...

IRMA, *Elçi'ye:* Deminki böbürlenmeme aldanmayın efendim... Güçsüz, hem de kırılgan bir kadıncağızım ben aslında.

ELÇİ: Bu değerli ve nazik bademin çevresinde altın ve çelikten bir zırh oluştururuz öyleyse. İş ki, siz çabucak karar verin.

POLİS ŞEFİ, *öfkeli:* Irma benim üstüme yükselecek, öyle mi? Hepten güme gidecek yani, başa geçmek uğruna çektiğim onca zahmet. Hanımefendi ise, kulaklarını her şeye tıkayıp, kaş göz işaretleriyle ortalığı yönetecek... Bakın, iktidar benim elimde olursa, Irma'yı bile yutturabilirim belki.

ELÇİ: Tam tersi. Siz yetkinizi ondan alacaksınız. O da Tanrıdan. Unutmayın ki, Bayan Irma'nın salonlarında sizi canlandıran olmadı şimdiye değin.

IRMA: Bana biraz daha zaman verin lütfen...

ELÇİ: Yalnızca birkaç saniye, vakit geldi geçiyor.

POLİS ŞEFİ: Merhume hükümdar ne derdi acaba bu işe, bir bilebilsek? Kararımızı aceleye getirmeyelim. Böylesi bir mirasa el koyalım derken...

ELÇİ, *küçümseyerek:* Gevşeyiverdiniz yine. Üzerinizde karar veren bir merci olmadı mı, tir tir titriyorsunuz bakıyorum. Karar yetkisi şimdi Bayan Irma'da...

IRMA, *kasıntılı bir tavırla:* Geçmişi çook eskilere dayanan aile kütüğümüzdeki kayıtlara göre...

ELÇİ, *sert:* Safsatayı bırakın Bayan Irma. Soyağacı uzmanlarımız gece gündüz çalışıyorlar mahzenlerde; tarih onlardan sorulur. Yitirecek bir dakikamız bile yok halkın hakkından gelmek için. Aman dikkat! Halk dediğin, tapınasıya sevdi mi, sevdiğini kurban etmekten de çekinmez dokunaklı gururu sayesinde. Hep kıpkırmızı görür sizi, kimi zaman hükümdar pelerininin al renginde, kimi zaman kan kırmızı. Parçalayıp kubura attığı ilahların yanına sizi de iteleyebilir apansız.

Aynı patlama bir kez daha duyulur. Elçi gülümser.

POLİS ŞEFİ: Bu işin tehlikesi göze alınır gibi değil.

CARMEN, *araya girer, Irma'ya:* Giysileriniz hazır.

IRMA, *Elçi'ye:* Söylediklerinizden eminsiniz değil mi? Haber kaynaklarınıza tam olarak güvenebiliyor musunuz yani? Muhbirleriniz ne diyor?

ELÇİ: Şu salonları gözetleyen sizin muhbirlerinizden aşağı kalmaz bir sadakatle bize haber yetiştirmekteler. (*Gülümseyerek.)* Sizinkine benzer hoş bir ürpertiyle dinlemekteyiz biz de onları. Hadi, oyalanmanın sırası değil. Zamana karşı yarışıyoruz. Ya biz, ya onlar... Bayan Irma, ivedilikle bir karara varmalısınız artık.

IRMA, *başı ellerinin arasında:* Soluk soluğa kaldım efendim. Kaderime koşuyorum olanca hızımla... (*Carmen'e.)* Bir bak bakalım, n'apıyorlar.

CARMEN: Kilit altında tutuyorum üçünü de.

IRMA: Hazırla onları.

ELÇİ, *Carmen'e:* Sizi ne yapacağız peki?

CARMEN: Ben sonsuza değin buradayım efendim.

Carmen çıkar.

ELÇİ: Nazik bir sorun daha var. Şu birkaç gündür, ayaklanmanın göksel cennetinde kanat çırpan o simgesel yaratığa değinmek istiyorum...

IRMA: Ayaklanmanın da cenneti mi olurmuş?

ELÇİ: Kıskanmayın. Chantal bir simgeye dönüştü, uçuşuyor sokaklarda. Kendisine hem benzeyen hem de benzemeyen bir simge. Ama çarpışmaların kaderini belirliyor düpedüz. Başlangıçta, namları büyük, ama kendileri hayali kimi zorba yöneticilere karşı ayaklanmıştı insanlar, giderek özgürlük uğruna dövüşür oldular; böyle giderse, gün gelecek, Chantal uğruna canlarını ortaya koyacaklar.

IRMA: Nankör kaltak! Sosyete orospusu rolleriyle az mı müşterisi vardı oysa?

POLİS ŞEFİ: Fazla dayanamaz. O da benim gibi, hem öksüzdür, hem yetim. Kaldı ki neyin simgesine dönüşürse dönüşsün, sonunda o simge de bize çalışır. (*Kısa bir suskunluk.)* Alt tarafı bir kukla!

ELÇİ: Kuklalara borçluyuz, yeryüzünde ne güzellik varsa.

Bir zil sesi duyulur ansızın. Bayan Irma yerinden fırlayacak gibi olur, sonra duraklar, Polis Şefi'ne döner.

IRMA: Carmen'dir. Ne diyor? Ne yapıyorlarmış?

Polis Şefi kulaklıklardan birini alır.

POLİS ŞEFİ, *aktararak:* Evlerine dönmeyi bekleyedururken, kendilerini seyrediyorlarmış aynalarda.

IRMA: Ya kırdırın ya da örttürün aynaları.

Sessizlik. Makineli tüfek takırtıları duyulur.

Kararımı verdim. Ezelden beri yazgım buymuş anlaşılan, Tanrı inayetini esirgemesin. Dualar ederek göreve hazırlanacağım....

ELÇİ, *ciddiyetle:* Tuvaletiniz var mı?

IRMA: Evimin giyim kuşam zenginliği de her yana nam salmıştır, salonlarım kadar. (*Ansızın kaygılanır.)* Kim bilir ne berbat haldedir hepsi! Bombalar, toz toprak... Carmen'e söyleyin, bir güzel fırçalatsın kostümleri. (*Polis Şefi'ne.*) Georges... birlikte geçirdiğimiz son dakika bu! Biz, biz olmayacağız bundan sonra...

Elçi, kibarca onlardan uzaklaşarak, pencereye yaklaşır.

POLİS ŞEFİ, *sevecenlikle:* Ama seni seviyorum.

ELÇİ, *ansızın onlara dönerek, damdan düşer gibi:* Şehrin kuzeyindeki dağı bilirsiniz. Ayaklanma patlak verdiğinde, bütün işçiler iş başındaydı... (*Kısa bir suskunluk.)* Şu anıtmezar inşaatı hani...

POLİS ŞEFİ, *iştahla:* Çizimleri var mı yanınızda?

ELÇİ: Çizimlere sonra bakarız. Kırmızı mermerden bir dağ, içine oyulmuş odalar, kovuklar... ve tam orta yerinde pırlantadan minik bir nöbetçi kulübesi.

POLİS ŞEFİ: İster oturarak, ister ayakta, ölümüm boyunca nöbet tutabilirim değil mi orda?

ELÇİ: Orayı eline geçiren, orda ölü olarak kalacak ebediyen. Dünya onun çevresinde, ona göre şekillenecek. Gezegenler ve güneşler onun çevresinde dönecek. Üçüncü odanın gizli bir köşesinden başlayan bir yol, nice dönemeçler aşarak, başka bir odaya bağlanacak ve oradan, aynalar sonsuzluğa yansıtacak... sonsuzluğa dedim...

POLİS ŞEFİ, *"kabul" anlamında:* Anladım.

ELÇİ: Sonsuzluğa yansıtacak, bir ölünün ölümsüz suretini.

IRMA, *Polis Şefi'ne sıkıca sarılarak:* Böylece sahici olacağım değil mi? Giysim de sahici? Dantellerim, mücevherlerim hepsi sahici? Varsın dünyanın geri kalanı...

Makineli tüfek takırtısı.

ELÇİ, *panjurların aralığından dışarıya bir kez daha göz attıktan sonra:* Elbette. Elbette, ama çabuk olun. Odanıza çekilin hemen. Bitmez tükenmez bir mendil işlemeye girişin. (*Polis Şefi'ne.)* Siz de son emirlerinizi verin, kalan son adamlarınıza.

Elçi aynanın karşısına geçer. Bir dizi madalya çıkarır cebinden, göğsüne iliştirir.

(Ansızın kabalaşır.) Çabuk olun be! Bıçak kemiğe dayanmış, siz hâlâ kafa ütülüyorsunuz!

Sekizinci Tablo

DEKOR

Genelevin cephesinde yer alan balkonun ta kendisi. Balkonun kenarı tam sahnenin kıyısına denk düşer. Seyirciye bakan cephedeki panjurlar kapalıdır önce; sonra ansızın, sanki kendi kendine açılıverirler. Pencerelerden, hazırlanmakta olan Piskopos, Yargıç ve General görünür; derken iki kanatlı camlı kapının açılmasıyla da, balkona çıkarlar. Önde Piskopos, arkasından General, sonra Yargıç. Onların ardından Milli Kahraman. En son olarak da Kraliçe: Başında tacı, sırtında hermin kürklü peleriniyle Bayan Irma. Çekine çekine balkondaki yerlerine yerleşirler. Hiçbirinden ses soluk çıkmaz. Öylece boy

gösterirler yalnızca. Milli Kahraman –yani Polis Şefi– dışındakiler olağandışı, dev boyutlardadır. Tören giysilerini kuşanmışlardır, ama yırtık pırtık ve toz içindedir giysileri. Az ötelerinde, balkonun dışında, Dilenci belirir.

DİLENCİ, *yumuşacık bir sesle bağırır:* Yaşasın kraliçe.

Geldiği gibi çekingen adımlarla gider. Derken, kuvvetli bir rüzgâr perdeleri dalgalandırır: Chantal görünür. Elçi, bir şey söylemeden, Kraliçe'ye takdim eder onu. Kraliçe saygıyla selamlar. Bir silah sesi. Chantal yere yığılır. General ile Kraliçe, onun ölüsünü dışarı taşırlar.

Dokuzuncu Tablo

DEKOR

Irma'nın odası, ama sanki bir kasırgadan çıkmış gibi. Arkadaki duvar iki parçalı büyük bir aynadan oluşmuştur. Sağda, solda birer kapı. Ayaklar üzerine yerleştirilmiş üç fotoğraf makinesi. Her makinenin başında, siyah deri ceketli, daracık blucinli, arsız tavırlı birer genç fotoğrafçı. Halleri dalga geçer gibi. Sonra, sırasıyla, sağdan Piskopos, soldan Yargıç ile General görünürler, üçü de pek çekingen. Birbirlerini görünce, yerlere kadar eğilerek selamlaşırlar. Ardından, General askerce selamlar Piskopos'u, beriki de General'i kutsar.

YARGIÇ, *rahatlamışçasına soluklanır:* Öldük öldük dirildik.

GENERAL: Daha işin başındayız üstelik! Koca bir yaşamı yoktan var etmeliyiz şimdi... Güç iş.

PİSKOPOS, *alaycı:* Güç de olsa, o yaşamı yaşamak zorundayız. Hiçbirimiz geri adım atamayız artık. Saltanat arabasına binmezden önce...

GENERAL: O araba da amma yavaştı haa!

PİSKOPOS: binmezden önce, bir kaçış yolu vardı belki. Ama artık...

YARGIÇ: Bizi tanıyan olmuş mudur dersiniz? Gerçi ben ortada oturuyordum, ikiniz iki yanımdan maskeliyordunuz beni. Karşımda da Irma... *(Bu adı ağzına aldığına şaşırır.)* Irma da kimmiş? Kraliçe... Kraliçe de yüzümün görünmesini engelliyordu zaten. Sizleri bilmem?

PİSKOPOS: Hiçbir sorun olmadı. Biliyor musunuz kimi gördüm sağ yanda?.. *(Gülmesini tutamaz.)* Şehir yerle bir olmuş ne umurunda, gamzeli yanaklarından kan damlıyor yine... *(Öteki ikisi de sırıtırlar.)* Kirli dişlerini göstererek elimi kapıverdi. Isıracak sandım, elimi çekeyim dedim... ama yüzüğümü yalayıp öpmesin mi? Kimdi dersiniz? Benim zeytinyağı tüccarının ta kendisi?

Yargıç güler.

GENERAL, *asık suratlı:* Araba da amma yavaştı ha! Tekerlekleri halkın elleri ayakları üzerinde... Bir de toz toprak!

YARGIÇ, *kaygılı:* Ben kraliçenin tam karşısındaydım. Arka pencereden, baktım, bir kadın...

PİSKOPOS, *sözünü keserek:* Ben de gördüm o kadını, sol kapıda... bize öpücükler yollamak için yırtınıyordu!

GENERAL, *daha asık suratlı:* Amma yavaştı ha o araba! Öylesine yavaş yol alıyordu ki kan ter içindeki halkın arasında, yaşasın diye bağrışmaları bile ürküttü beni. Dedim ki kendi kendime, şimdi adamın biri beygirlerin baldırına bir bıçak atsa, iki el de silah sıkıp, beygir niyetine bizleri arabaya koşsa, ya da beygirlere bağlayıp bizi kırk parçaya ayırsa... gürültüye gittik gideriz. Ne oldu oysa? Pencerelerden yağan çiçekler ve yaldızlı tacının altında dimdik duran kraliçelerinin önünde

secdeye varmış bir halk... (*Kısa bir suskunluk.)* Beygirler rahvan adımda, elçi beyefendi ise, arabanın eşiğinde ayakta!

Sessizlik.

PİSKOPOS: Bunca dantel, bunca sırmalı kisveler içinde kimse tanımış olamaz bizi. Gözleri öylesine kamaştı ki, körleştiler...

YARGIÇ: Evet, nerdeyse.

PİSKOPOS, *alaycılığı elden bırakmadan:* Çatışmalardan bitip tükenmiş, toz dumandan boğulmuş sade vatandaşlar tören alayı seyretmeyi özlemişlerdi nicedir. Tören alayından başka bir şey göremediler. Her durumda geriye dönüşümüz yok artık. Mademki görevlendirildik...

GENERAL: Kim görevlendirmiş bizi?

PİSKOPOS, *ansızın tumturaklı:* Şan ve şerefin ta kendisi!

GENERAL: Haa, şu malum maskaralık.

PİSKOPOS: O maskaralığın bambaşka bir anlam kazanması bizim elimizde. Öncelikle, yüceltici sözcükler kullanmaya özen gösterelim. Çabuk, ama dikkatli davranalım, yanlışlık yapmaya hakkımız yok. (*Buyurgan.*) Ülkemiz kilisesinin simgesel önderi olan ben, ülkenin fiili lideri olmak istiyorum artık. Gına gelene kadar onu bunu kutsamak yerine, fermanlar düzüp, papazlar atayacağım göreve. Din kurumu yeniden örgütlenecek. Büyük bir kilisenin temelleri atıldı bile. İşte her şey burada. (*Koltuğunun altında tuttuğu dosyayı gösterir.)* Bin bir plan, bin bir proje var bunun içinde. (*Yargıç'a.*) Siz neler yapıyorsunuz?

YARGIÇ, *kol saatine bakarak:* Hukukçularla ortak bir toplantıya katılacağım az sonra. Pek çok yeni yasa, yönetmelik ve değişiklik tasarısı hazırlıyoruz. (*General'e.)* Sizden ne haber?

GENERAL: Dediklerinizin bence hiçbir kıymet-i harbiyesi yok. Savaş sanatı lafla yürümez. Kurmay başkanlıkları...

PİSKOPOS, *sözünü keser:* Onların ötekilerden ne farkı var? Ordunun kaderi omzunuzdaki yıldızlarda yazılı generalim. Yıldızların buyruğu neyse, o olur.

GENERAL: Demesi kolay. Ama bizim milli kahraman, at sırtındaymışçasına kıçını gere gere dönüp geldiğinde... Neyse ki, hâlâ onu canlandırmaya özenen olmadı değil mi?

PİSKOPOS: Şimdilik olmadı. Ama zamansız sevinmeyelim. Makamı kerhanede temsil edilecek mertebeye ulaşmadıysa da... onun da günü gelip çatabilir. Hapı yuttuk demektir o zaman. Bundan tek çıkış yolu, sizin çaba göstererek iktidara el koymanızda.

Fotoğrafçılardan birinin, tükürmeye niyetlenircesine gırtlağını temizlemesi, bir başkasınınsa, İspanyol dansözleri gibi, parmaklarını şakırdatması üzerine, ansızın susar.

(*Sert.*) Burada olduğunuzu unutmuş değiliz. Görün işinizi bakalım, çabucak ve olabildiğince de sessiz. İki yanımızdan da çekeceksiniz ayrı ayrı; yüzümüzün bir yarısı güleç, öteki yarısı alabildiğine ciddi görünmeli.

BİRİNCİ FOTOĞRAFÇI: Bizim istediğimiz de işimizi yapmak zaten. (*Piskopos'a.*) Mademki din kisvesiyle milletin gözünü boyayacağız, ibadet eder pozu takının öyleyse!

PİSKOPOS, *hiç kımıldamadan:* İbadet hazzıyla yanıp kavrulmuş bir halde!

BİRİNCİ FOTOĞRAFÇI: Nasıl yani?.. Pekâlâ, yanıp kavrulun bakalım.

PİSKOPOS, *keyifsizce:* Nasıl ama?..

BİRİNCİ FOTOĞRAFÇI, *gülerek:* Nasıl dua edilir, bilmiyor musunuz yoksa? Hem Tanrının huzurundasınız şimdi, hem de objektif karşısında. Ellerinizi birleştirin. Başınızı yukarı kaldırın. Ama gözleriniz aşağı baksın. En alışıldık poz budur. Düzen geri geldiğine göre, alışkanlıklar da geri gelmeli değil mi?

PİSKOPOS, *diz çökerek:* Böyle mi?

BİRİNCİ FOTOĞRAFÇI, *onu merakla izleyerek:* Tamam. (*Makineden bakar.*) Olmadı, görüş alanı dışına düşmüşsünüz. (*Piskopos, diz üstü emekleyerek, makinenin görüş alanına girer.*) Güzel.

İKİNCİ FOTOĞRAFÇI, *Yargıç'a:* Yüzünüzü azıcık sarkıtın lütfen. Yargıca benzer bir haliniz yok. Daha sarkık suratlı...

YARGIÇ: At suratlı mı yani? Somurtkan?

İKİNCİ FOTOĞRAFÇI: Tam üstüne bastınız savcı bey, at suratlı ve somurtkan. Ellerinizi dosyanın üzerine koyun. Bir yargıç suretinin fotoğrafını çekmek benim istediğim. İyi fotoğrafçı, görüntünün ezeli ve ebedi özünü yakalayandır. Harika.

BİRİNCİ FOTOĞRAFÇI, *Piskopos'a:* Şöyle dönün... azıcık...

Piskopos'un başını döndürür.

PİSKOPOS, *öfkeli:* Bir din büyüğünün boynunu bükmektesiniz!

BİRİNCİ FOTOĞRAFÇI: Dua pozunda üç çeyrek profil verin lütfen efendimiz.

İKİNCİ FOTOĞRAFÇI, *Yargıç'a*: Sayın başsavcı, biraz daha sert görünebilir miydiniz acaba?.. Dudağınızı sarkıtıp... *(Çığlık çığlığa.)* Haah! İşte böyle. Şimdi hiç kımıldamayın!

O makinesinin arkasına koşarken, Birinci Fotoğrafçı'nın magnezyumlu flaşı patlamıştır bile. İkinci Fotoğrafçı makinesinin siyah örtüsünü başına çeker.

GENERAL, *Üçüncü Fotoğrafçı'ya:* Bence en fiyakalısı Turenne'in duruşudur...

ÜÇÜNCÜ FOTOĞRAFÇI, *poz alır:* Kılıçlı mı?

GENERAL: Hayır, o Bayard duruşu. Öteki... kol gergin, elde mareşal asası...

ÜÇÜNCÜ FOTOĞRAFÇI: Haa, Wellington'dan söz ediyorsunuz değil mi?

GENERAL: Ama benim mareşal asam yok maalesef...

Bu arada, Birinci Fotoğrafçı, hiç kımıldamadan duran Piskopos'u incelemektedir, sessizce.

ÜÇÜNCÜ FOTOĞRAFÇI, *General'e:* Hiçbir eksiğimiz kalmadı işte, buyrun. Pozunuzu alın bakalım şimdi.

Bir kâğıdı mareşal asası biçiminde rulo yaparak General'in eline tutuşturur, General pozunu alınca da, makinesinin arkasına koşar. O arada İkinci Fotoğrafçı'nın magnezyumlu flaşı patlar.

PİSKOPOS, *Birinci Fotoğrafçı'ya:* Umarım düzgün çıkar. Bir de, ayinlerdeki suretimle görünmeliyim tüm dünyanın gözüne. Elimizin altında bir tanecik hamursuz olaydı...

BİRİNCİ FOTOĞRAFÇI: Bize güvenin muhterem peder. Dayanışmayı bilirsek, çare tükenmez. (*Seslenir.*) Savcı bey? (*Yargıç yaklaşır.*) Pek afilli bir fotoğraf için, elinizi bir dakikalığına alabilir miyim? (*Cevap beklemeden, Yargıç'ın elini tutup yerleştirir.*) Yalnızca eliniz görünsün ama... Haah şöyle... kolunuzu sıvayın azıcık... Muhterem peder hazretlerinin ağzına doğru tutacaksınız elinizi... (*Ceplerini yoklarken, Piskopos'a.*) Dilinizi çıkarın. Biraz daha... Tamam. (*Ceplerini karıştırır. O arada bir flaş patlar. Fotoğrafı çekilen General doğrulur.*) Hay içine edeyim! Hamursuza benzer bir bok bulamadım. (*Çevresine bakınır, Piskopos'a.*) Siz kımıldamayın, güzel. İzninizle.

Yanıtını beklemeden, General'in gözünden çekip aldığı monoklu Yargıç'ın eline tutuşturarak, hamursuz ekmek gibi Piskopos'un diline uzatmasını sağladıktan sonra, makinesinin başına koşar. Magnezyumlu flaş patlar.

Az önce, Elçi ile birlikte içeri girmiş olan Kraliçe olup biteni seyretmektedir.

ELÇİ, *hep aynı sinir bozucu ve çok bilmiş tavırla:* Sahte bir gösterinin sahici görüntüsü buna denir işte.

BİRİNCİ FOTOĞRAFÇI, *alaycı:* Bizim işimiz bu majesteleri. Asilerin tümü içeri tıkılınca, jandarmanın birine parayı bastırdık, bana sigara almaya giden bir adamcağızı tam önümüzde çekip vuruverdi. Resim altı: "Fotoğrafta, güvenlik güçlerinin elinden kaçmaya yeltenirken, ölü olarak ele geçirilen asilerden biri görülmektedir."

KRALİÇE: Canavarlık bu!

ELÇİ: Asıl olan, okunan ya da görülendir efendim. Tarih, şan ve şeref dolu sayfalar yazılsın ve sonra da okunsun diye yaşanır. (*Fotoğrafçılara.*) Kraliçe hazretlerinin kutlamalarını iletirim size baylar. Şimdi, görevlerinizin başına geçmenizi emrediyor.

Fotoğrafçılar makinelerinin başına geçerek, siyah örtülerini başlarına çekerler.
Sessizlik.

KRALİÇE, *çok alçak sesle, nerdeyse kendi kendine konuşur gibi:* O gelmedi mi?

ELÇİ, *üç makam sahibine:* Kraliçe hazretleri ne yaptığınızı, ne yapmayı düşündüğünüzü bilmek isterler.

PİSKOPOS: Olabildiğince çok sayıda ölüye sahip çıkmaya çabalıyoruz. Allayıp pullayıp, şehitlik mertebesine yüceltelim diyoruz onları. Sizin makamınızın yüceliği, asilerin toptan katlini vacip kılar. Bizse, saflarımızda şehit düşmüş birkaç kişiyi onurlandırmakla yetinebiliriz. Onlara sunduğumuz onur, önünde sonunda cümlemizi onurlandırır.

KRALİÇE, *Elçi'ye:* Bu da benim şanıma şan katar, değil mi?

ELÇİ, *gülümseyerek:* Katliam dediğiniz, halkın bizlere hıncını ağız dolusu kusabildiği bir bayram da sayılmaz mı? "Bizim" halkımızdan söz ediyorum elbette. Halkımız artık gönlüne bir heykelimizi dikip, sonra da taşa tutarak avunabilir. Umarım.

KRALİÇE: İyilik ve hoşgörü hiçbir şeye yaramıyor demek?

ELÇİ, *alaycı:* Bir de iyilik ve hoşgörü salonu mu düzenleyeceksiniz yoksa?

KRALİÇE, *sinirli:* Peki, siz ne yaptınız yargıç hazretleri? İdam cezalarını azaltın, kürek cezalarını çoğaltın diye emretmiştim. Yeraltı dehlizleri tamamlanmıştır umarım, *(Elçi'ye.)* Dehliz dedim de, anıtmezar aklıma geldi. Söyleyin, tamamlandı mı?

YARGIÇ: Bütünüyle. Pazar günleri halkın ziyaretine açıldı bile. Kimi tonozlor, kazılar sırasında ölen hükümlülerin iskeletleriyle bezeli, bir baştan bir başa.

KRALİÇE, *Piskopos'a:* Kilise inşaatı ne durumda peki? O muhteşem kilisenin yapımında bir haftacık olsun çalışmayı reddedenler, günahların en büyüğünü işlemiş sayılıyor olsa gerek. Öyle değil mi? *(Piskopos eğilerek onaylar. General'e.)* Size gelince, disiplin tutkunuzu bilirim: İşçilerin verimli çalışmasına göz kulak olan askerleriniz, devletimizin kurucusu olmak sıfatını gerçekten hak ettiler. *(Sahte bir yorgunlukla,*

tatlı tatlı gülümser.) Beyler, biliyorsunuz ki o mezarı milli kahramanımıza armağan etmek kararındayım. Ne kadar üzgün olduğunu bilmez değilsiniz... Kendisini canlandıracak biri çıkagelmezse, kim bilir daha ne acılarla yanar kavrulur.

GENERAL, *yüreklenerek:* Şan ve şöhrete zorlukları aşmadan ulaşılmaz. Yerler çoktan ayrıldı, her kaideye yerleştirilecek heykel belli. *(Kendini beğenmiş bir tavırla.)* Bizler ne de olsa...

YARGIÇ: Aşağı tabakadan gelenler hep böyledir. Geleneksel değerleri hiçe sayar ya da görmezden gelirler. Kazanılmış hakları yani.

KRALİÇE, *ansızın dokunaklı:* Oysa hepimizi o kurtardı. Oyunlarınızı sürdürebiliyorsanız, hep onun sayesinde.

PİSKOPOS, *küçümseyici:* Açık konuşayım hanımefendi, bu dedikleriniz bizce çoktan geçmişte kaldı. Bu kaftandan da sıkıldım artık, danteller ayağıma dolanıp duruyor. Şimdi icraata geçme zamanı.

KRALİÇE, *öfkeli:* İcraata mı? Siz mi? İktidarımıza mı göz diktiniz yoksa?

YARGIÇ: Makamlarımızın gereklerini yerine getirmeliyiz, değil mi ya?

KRALİÇE: Ne makamı! Kimin makamı! Sizin aklınız fikriniz onu harcamakta, alaşağı edip, yerine geçmekte! Makammış! Başlatmayın makamınıza!

PİSKOPOS: Bir zamanlar, bir yerlerde, tartışılmaz yetkilerle donanmış yüksek makam sahipleri de olmuştur elbette. Sahici giysileri, sahici takılarla bezeli...

KRALİÇE, *büsbütün öfkeli:* Sahici mi! Sizin üstünüzdekiler ne peki? Giyinip kuşanıp caka sattığınız ne varsa, benim sandığımdan çıktı; ama sahici değilmiş öyle mi? Sahici değilmiş!

PİSKOPOS, *Yargıç'ın kürkü ile kendi giysisinin ipeklisini göstererek:* Tavşan postu, suni ipek, makine danteli... ömür boyu her şeyin taklidiyle yetinecek değiliz ya?

KRALİÇE, *çileden çıkarak:* Oysa bu sabah...

Polis Şefi'nin, çekingen bir tavırla, usulcacık girişi üzerine, sözü yarım kalır.

Georges, sakın bunlara güveneyim deme!

POLİS ŞEFİ, *gülümsemeye çabalar:* Galiba... zafer bizden yana... Galiba... Oturabilir miyim?

Oturur. Sonra, sorgularcasına bakar ötekilere.

ELÇİ, *alaycı:* Hâlâ gelip giden yok. Kimliğini sizin o göz alıcı suretiniz içinde eritmeye heves etmedi henüz hiç kimse.

POLİS ŞEFİ: Öğütlerinizin pek bir yararı olmadı anlaşılan. (*Kraliçe'ye.*) Gelen olmadı demek?

KRALİÇE, *çocuk avutur gibi, tatlılıkta:* Hayır. Müşteriler gelebilsin diye panjurları da örttük oysa... Neyse, tertibat tamamdır. Bir gelen olursa, çan sesinden anlayacağız.

ELÇİ, *Polis Şefi'ne:* Sabahki önerimden hoşlanmadınız. Oysa, hayalinizde tıpkı öyle görünüyorsunuz kendinize, başkaları da sizi o surette görmeli.

POLİS ŞEFİ: Hiçbir işe yaramaz.

ELÇİ, *bir fotoğraf göstererek:* Kırmızı cellat paltosu ile cellat baltası. Kan kırmızı bir palto ve ışıl ışıl çelikten bir balta önerdiydim.

KRALİÇE, *sinirli:* 14 numaralı İnfaz Salonumuzda bilmem kaç kez temsil edildi öylesi.

YARGIÇ, *Polis Şefi'ne kibarca:* Mesele ürkütmekse, sizden ürkmeyen mi var?

POLİS ŞEFİ: Benim kaygım şu... Bir adamdan ürkülebilir, kıskanılabilir o adam, ama... (*Sözcükleri arar.*) Bir yüz kırışığından mesela... ya da bir saç buklesinden... bir purodan... ya da kırbaçtan kimse ürkmez, kıskanan da olmaz. İmajımı pekiştirmek için sunulan en yeni öneri... Söylemeye dilim varmıyor doğrusu.

YARGIÇ: Çok olmadık bir şey mi?

POLİS ŞEFİ: Epeyi. Fazlasıyla. Yok, söylemesi çok güç. (*Ansızın, anlatmaya karar verir.*) Sadakat ve sağduyunuza güveniyorum beyler. Kaldı ki, en alışılmadık düşünceleri savunmak da savaşımın bir başka cephesi. Sadede geleyim: Devasa bir erkeklik organı suretinde görünmem önerildi bana... Koskocaman bir yarak suretinde yani.

Kraliçe ile üç makam sahibi üzüntüye kapılmışlardır.

KRALİÇE: Georges! Sen mi?

POLİS ŞEFİ: Mademki senin kerhaneni ve ulusumu bir iktidar simgesi olarak temsil etmem gerekiyor...

ELÇİ, *Kraliçe'ye:* Üzülmeyin efendim. Devir, bu devir şimdi.

YARGIÇ: Yarak mı? Hem de kocaman? Ne boyda?

POLİS ŞEFİ: Tamı tamına benim boyumda.

YARGIÇ: Yapımı çok güç olmaz mı?

ELÇİ: Pek de değil. En modern teknikleri kullanan kauçuk sanayiimiz, hemen hemen kusursuz bir ürün elde etmemizi sağlayabilir. Bence, asıl sorun... (*Piskopos'a dönerek.*) kilise bunu nasıl karşılar acaba?

PİSKOPOS, *bir an düşüdükten sonra, omuz silkerek:* Şimdiden kesin bir şey söylenemez. Cüretkâr olmasına, çok cüretkâr bir fikir doğrusu, *(Polis Şefi'ne.)* ama durumunuz büsbütün umutsuzsa, elbette bu sorunu enine boyuna incelemek zorundayız. Çünkü böylesine korkunç bir imge suretinde geleceğe intikal edecek olursanız...

POLİS ŞEFİ, *yumuşaklıkla:* Taslağını görmek ister miydiniz?

YARGIÇ, *Polis Şefi'ne:* Çok sabırsızsınız. Biz, şu makamlarımıza layık kişilikleri olgunlaştırana kadar, iki bin yıl bekledik. Siz de umudunuzu yitirmeden...

GENERAL, *onun sözünü keserek:* Şan ve şeref savaş alanlarında kazanılır ancak. Sizin geçmişinizde hangi meydan savaşı var? Ya savaşın, ya da köşenize çekilip, kurallar gereği iki bin yılın geçmesini bekleyin.

Gülüşürler.

KRALİÇE, *parlar:* Çektiği acılar hiç ipinizde değil anlaşılan. Sizi bu görevlere atayan benim. Kerhanemin salonlarından ben çekip çıkardım hepinizi, ona şan ve şeref kazandırmakla görevlendirdim. Siz de bana hizmet etmeyi kabullendiniz.

Sessizlik.

PİSKOPOS, *kararlı:* İşte geldik cevaplanması gereken en önemli soruya: Siz mi kendinize çıkar sağlayacaksınız temsil

ettiğimiz kurumları kullanarak, yoksa biz mi... (*Öteki makam sahiplerini gösterir.)* temsil ettiğimiz kurumlara çıkar sağlayacağız, sizi kullanarak?

KRALİÇE, *iyice öfkelenir:* O beğenmediğiniz tavşan postunu sırtınızdan çekip aldım mı, Toledo ve Sevilla meydanlarında daltaşak göbek atan o kuklaya dönüşüverirsiniz yeniden. Biri eline çırpmaya görsün, hemen ortaya fırlayıp kıvır kıvır kıvırtmıyor muydunuz o zamanlar? Koşullarınız nedir, onu söyleyin efendi hazretleri?

PİSKOPOS: Kıvırtmak gerektiyse, kıvırtmışımdır. Tavşan postuna gelince, kutsal bir makamın kisvesi niyetine kullanıldığı zaman o makamın kutsal yetkilerini de temsil eder kuşkusuz.

POLİS ŞEFİ: Şimdilik.

PİSKOPOS, *coşarak:* Tastamam öyle. Bir kerhane odasında, yalnızca kendi hayal dünyamızın malıydık. Ama hayallerimizin adını koyup, gözler önüne serince, başkalarıyla yüz yüze geldik birden, sizinle ortak olduk. Serüvenimizi, göz önünde olmanın gerektirdiği kurallara göre sürdürmek zorundayız artık.

POLİS ŞEFİ: Sizin hiçbir gücünüz yok. Bütün iktidar benim elimde.

PİSKOPOS: Öyleyse odalarımıza döneriz gerisingeri, mutlak saygınlık arayışımızı orada sürdürürüz. Siz çekip çıkardınız bizi oradan, keyfimiz yerindeydi oysa. Kapalı panjurlar ve ses geçirmez perdeler ardındaki huzurlu ortamda, özenli hanımlarla kerhanelerin bekçisi polisin koruması altında, ister yargıç, ister general, ister piskopos olabiliyorduk gönlümüzce, tadını çıkara çıkara! O güzelim, o güvenli konumdan hoyratça çekip çıkarıverdiniz bizi derken.

GENERAL, *Piskopos'un sözünü keser:* Külotum, mesela! Külot pantolonumu ayağıma geçirmek ne keyifti benim için! Şimdiyse, general pantolonumla yatıp kalkıyorum, general pantolonumla yiyip içiyorum, general pantolonumla dans ediyorum... dans edebilirsem... General kisvesi içinde yaşıyorum. Piskopos ne kadar piskoposса, ben de öylesine generalim işte.

YARGIÇ: Cüppesiyle temsil edilen bir suretten öte bir şey değilim artık.

GENERAL, *Piskopos'a:* Eskiden, bir ay öncesinden kafamda kurardım her şeyi! Şimdi, ne üniformamı kuşanmaya hazırlanabiliyorum, ne çizmelerimi çekmeye. Sanki ebediyen üzerime yapışmış hepsi. Hayal kuramaz oldum yahu.

PİSKOPOS, *Polis Şefi'ne:* Duydunuz ya, hayal de kuramıyor artık. O süslü püslü saflığımız, şatafatlı ve kısır... ama yüce görünümümüz sapır sapır dökülüyor. Bir daha da yenilenemez, bu böyle. Ama sorumluluk duygusunun acı tadı hâlâ damağımızda ve biz bayılıyoruz o tada. Odalarımızın gizlisi saklısı kalmadı. Göbek atmaktan söz ettinizdi değil mi az önce? Tören kisvelerimizden soyunmuş olarak, ya da, sizin deyişinizle "daltaşak"... İspanya meydanlarında anadan doğma dans etmek zorunda bırakıldığımız o malum geceyi kastettiniz. Kahkahalar altında dans ettim, kabul. Ama dans ettim hiç değilse. Oysa şimdi canım dans etmeyi çekecek olsa, haftada birkaç saat bu kerhanenin, dansörlüğe özenen papazlar için hazırlanmış odasını gizlice ziyaret etmekten başka çarem yok. Hayır efendim... Gün ışığında yaşayacağız bundan böyle, güçlüklerine de katlanacağız. Hukukçu, asker, din adamı olarak, şatafattan arınmaya çaba göstereceğiz. Mevki, rütbe ve makamlarımızın sağladığı şatafatı hizmet yoluna adayacağız. Ama, mademki biz sizin düzeninize destek olmayı seçtik, hizmetimizden yararlanabilmek için, önce siz o mevki, rütbe ve makamları tanıyıp, saygı göstermelisiniz.

POLİS ŞEFİ, *sakin:* Hayır! Durmadan kendini yineleyen bir aynanın yüz bininci yansıması olmaktansa, yüz binlerin özendiği eşsiz biri olmayı yeğlerim. Ben olmasam, hepiniz hapı yutmuştunuz. Boku yemiştiniz be! (*Giderek, üstünlüğü ele geçirmektedir.)*

KRALİÇE, *Piskopos'a, manidar:* Bugün, şu kisveyi siz taşıyorsanız üzerinizde, evimden zamanında tüymeyi becerememediniz de, ondan. Aynalardaki yüz bin yansımanızın birinden olsun ayrılamadınız bir türlü. Ama bilmiş olun, müşteriler

birer ikişer kapımı aşındırır oldular yeniden... Sayısı kabarık olmasa da, Carmen'de epey giriş kaydı var... *(Polis Şefi'ne.)* Aklınca gözünü korkutacak, hiç kulak asma. Ayaklanmadan önce, elini sallasan bunun gibi ellisine çarpardı... *(Piskopos'a.)* Chantal'i alçakça öldürtmeyi tezgâhlamayaydınız...

PİSKOPOS, *korkmuş numarası yapar:* Serseri kurşun!

KRALİÇE: Serseri mi, değil mi bilmem, Chantal balkonda öldürüldü, BENİM balkonumda! Eski patronunu ziyarete gelmişken, beni görmeye gelmişken...

PİSKOPOS: Böylece, onu azize mertebesine ulaştırayım dedim, kestirmeden.

POLİS ŞEFİ: Kilise geleneklerine pek uygun bir tutum doğrusu. Ama yok yere böbürlenmeyin. Bayrağımıza nakşettik edeli, Chantal'in bir simge olarak kırk paralık değeri kalmadı. Dahası... çeşitli kaynaklardan bana ulaşan bilgilere bakılırsa, Chantal, kurtarmaya soyunduğu kitleler tarafından, ikiyüzlülükle suçlanıyormuş şimdi.

KRALİÇE, *kaygılı:* Her şey sil baştan, desenize!

Bu andan başlayarak, Kraliçe ile Polis Şefi büyük bir telaşa kapılırlar. Kraliçe sokağa bir göz attıktan sonra, pencerenin perdelerini kapatır.

ELÇİ: Her şey.

GENERAL: Yine o saltanat arabasına mı bineceğiz? Amma da yavaş gidiyordu haa!

PİSKOPOS: Chantal'i önce öldürtüp, sonra azize mertebesine yükselterek, çarmıha gerilmiş suretini bayrağımızda simgeleştirdimse...

KRALİÇE: Benim suretim yer almalıydı oysa bayrağımızda...

ELÇİ: Posta pullarından, paraya, karakollardaki mühürlere kadar her yerde siz varsınız zaten.

GENERAL: Şu araba da amma yavaştı haa...

KRALİÇE: Kendim olamayacak mıyım bir daha?

ELÇİ: Asla.

KRALİÇE: Yaşamımdaki her olay... Bir yerim çizilip kanasa mesela...

ELÇİ: Size ilişkin her şey büyük harflerle yazılacak bundan böyle.

KRALİÇE: Ama bu ölüm gibi bir şey.

ELÇİ: Aynen öyle.

POLİS ŞEFİ, *ansızın buyurgan:* Hepiniz öldünüz, bu yüzden güven duyuyorum ya sizlere. Biri benim suretimi canlandırmadığı sürece, en azından. Yan gelip yatmaktan başka bir işim kalmayacak sonrasında. (*Esinli.)* Kaslarım apansız güçsüz düştüğünde, anlayacağım ki bedenimden ayrılmaktayım ben artık, başkalarının beyinlerine yerleşmekteyim bir simge suretinde. Öyleyse yolun sonu yakın. Ama şimdiden eyleme girişelim derseniz... *(Piskopos'a.)* sorumluluğu hanginiz üstleneceksiniz? Siz mi (*Omuz silker.)* Mantıklı olun: Yargıç, general, piskopos oldunuzsa, öyle olmak istediğiniz için oldunuz; öyle olduğunuzu da herkes bilsin istediniz. Hem bu makamlara yükselebilmenin, hem de herkesin gözünde bu makamları hak etmiş gibi görünmenin gereklerini yerine getirdiniz. Aynen böyle değil mi?

GENERAL: Aşağı yukarı.

POLİS ŞEFİ : Güzel. Öyleyse hiçbir adımı, yalnızca o adım uğruna atmış değilsiniz. Adım adım yol alarak, hiç yoktan bir piskopos, bir yargıç, bir general yaratmak amacındaydınız siz.

PİSKOPOS: Hem doğru, hem yanlış. Bir sonrakinin mayasını da içinde taşıyordu çünkü attığımız her adım.

YARGIÇ: Saygınlığımıza saygınlık katıyorduk böylece.

POLİS ŞEFİ: Kuşkusuz öyledir yargıç bey, ama insana bütünüyle yabancı o saygınlık yüzünden, insanları yönetmekten âciz kalıyorsunuz. Üstünüzde kraliçe var, makamı sizinkinden de yüce. Gücünüzü de ondan alıyorsunuz şimdilik, yetkilerinizi de. Kraliçenin üstündeyse, iktidarının sembolü bayrağımız yer alır... muzaffer azizemiz Chantal'in çarmıha gerili suretiyle bezeli bayrağımız.

PİSKOPOS, *saldırgan:* Önlerinde saygı ile eğildiğimiz majesteleri ile majestelerinin bayrağının da üstünde, benim ağzımdan konuşan Tanrı var.

POLİS ŞEFİ, *sinirli:* Tanrının üstünde kim var peki?

Sessizlik.

Onun da üstünde siz varsınız beyler; siz olmasanız, Tanrı da olmaz. Sizin de üstünüzde ben varım; ben olmazsam...

YARGIÇ: Ya halk? Fotoğrafçılar?

POLİS ŞEFİ, *işi alaya vurur:* Tanrının önünde yerlere kapanmış halkın önünde dize gelelim öyleyse... (*Hepsi kahkahalarla gülerler.)* Bana hizmet etmenizi neden istediğimi şimdi anlamışsınızdır belki. Tatlı tatlı konuşuyordunuz az önce. Konuşma sanatındaki ustalığınıza, laf üretme marifetinize, çın çın öten sesinizle çenenizin gücüne hayranlığımı belirtmekten kendimi alıkoyamıyorum. Oysa bir eylem adamıyım ben, hemencecik eyleme dökülmedi mi, sözlerimle düşüncelerim ayağıma dolanıverir. Bakın işte, karar veremiyorum bir türlü... Topunuzu tez elden mezara postalasam mı, postalamasam mı? Hadi şimdilik kalsın. Zaten mezardasınız siz.

GENERAL: Beyefendi!

POLİS ŞEFİ, *General'i itmesiyle, beriki kıç üstü yere oturur, şaşkın:* Generalimiz kıç üstü oturdu!

YARGIÇ: Cüppem buruşmasın da...

POLİS ŞEFİ, *itmesiyle, Yargıç da devrilir:* Yıkıl! Kendinizi yargıç olarak kabul ettirmek istiyorsunuz madem, benim size biçtiğim yargıç rolüne de hazırsınız demek. Hoş, yüce makamınıza ilişkin genel kanı da benimkinden pek farklı sayılmaz. Pekâlâ. Makamınıza saygılarımı ifade ederken, bir daha bu yoldan hiç şaşmam. Razı mısınız?

Kimse karşılık vermez.

Razı mısınız, dedim.

Piskopos tedbiri elden bırakmadan uzaklaşır.

KRALİÇE, *ağzından bal damlar:* Arada öfkelenirse, bağışlayıverin n'olur. Evimde ne aradığınızı ben pek iyi bilirim beyler: Siz,

muhterem peder, azizlik mertebesine ulaşmak peşindeydiniz, kestirmeden. Yaldızlı, sırmalı kaftanların pek bir değeri yoktu sizin için, biliyorum. İlkel bir tutku değildi sizi kapalı kapıların ardına sürükleyen. Orada saklı Tanrı Sevgisi'ne ulaşmaktı amacınız. Sayın başsavcı, adil bir yargıç görüntüsünü aynalarımda binlerce kez çoğaltmak istediğinize bakılırsa, adalet tutkusuydu sizi yönlendiren. Size gelince generalim, kahramanlık ve zaferler peşinde değil miydiniz? Hadi öyleyse, vicdan azabına filan boş verip koyverin kendinizi, koyverin gitsin...

Birbiri ardına, üçü de derin derin iç geçirirler.

POLİS ŞEFİ: Rahatlayıverdiniz, değil mi? Kendi duvarlarınızı yıkıp, kötülük etmeye zorlanarak, dış dünya ile yüz yüze gelmek aklınızdan bile geçmemişti. Anlıyorum. (*Dostça.*) Ama benim temsil ettiğim makam, sizlerinki kadar yerli yerine oturmuş değil maalesef. Bilmez değilsiniz, henüz kerhane protokolünde bile yer almıyor.

KRALİÇE: Pembe rehberde yani.

POLİS ŞEFİ: Pembe rehberde, evet. (*Üç makam sahibine.*) Ah beyler, bencileyin bir zavallıya hiç mi acımıyorsunuz? (*Her birine tek tek bakar.*) Yüreğiniz, demek böylesine kaskatı? Sizler için, ne emeklerle donatıldı o güzelim salonlar; nice sabır, nice göz nuru bedeline düzenlendi o anlı şanlı törenler... Şimdi bunları nasıl ortaya dökersiniz? (*Ansızın yorgun düşmüş gibi, neredeyse alçakgönüllü.*) Azıcık daha sabredin. Geleceğe yönelik projeler başımı aşıyor şimdilik... ama sonsuzca çoğaldığımı duyumsadığım an... hemen o anda, sertliği elden bırakıp, kamu vicdanında çürümeye terk edeceğim kendimi. Siz de o zaman, dilerseniz cüppelerinizi kuşanıp, hayır işlerinize koyulursunuz yeniden. (*Piskoposa.*) Susuyorsunuz... (*Uzun bir sessizlik.*) Haklısınız... Susalım ve bekleyelim. (*Uzun ve ağır bir sessizlik.*) Belki de şu anda... (*Alçak sesle ve alçakgönüllülükle.*) zaferim gerçekleşmek üzeredir...

Hepsi belli bir bekleyiş içine girmişlerdir. Sonra, saklanırcasına, Carmen belirir sol-

daki kapının ağzında. Onu önce Elçi görür, sessizce Kraliçe'ye gösterir. Kraliçe, Carmen'e gitmesini işaret ederse de, Carmen tam tersine bir adım ilerler.

KRALİÇE, *alçak sesle:* Rahatsız etmeyin dememiş miydim? Ne istiyorsun?

Carmen yaklaşır.

CARMEN: Zili çalayım dedim, çalışmadı. Özür dilerim. Size söyleyeceklerim var.

KRALİÇE: Ee, ne duruyorsun? Söylesene hadi.

CARMEN, *duraksayarak:* Yani... bilmem ki...

KRALİÇE, *tevekküllü:* Saray efradı gibi alçak sesle konuşalım öyleyse.

Sokulur, Carmen kulağına birkaç sözcük fısıldar. Kraliçe allak bullak olmuş gibidir.

KRALİÇE: Emin misin?

CARMEN: Evet hanımefendi.

Kraliçe hızla soldan çıkar, Carmen de peşinden. Polis Şefi onları izlemeye yeltenirse de, Elçi yolunu keser.

ELÇİ: Bir kraliçe asla izlenmez.

POLİS ŞEFİ: N'oluyor? Nereye gitti?

ELÇİ, *alaycı:* Nakış işlemeye. Hem nakış işliyor kraliçe hem de işlemiyor... Nakaratı biliyorsunuz değil mi? Kraliçe, gözden ırak durduğunda ya da öldüğünde ulaşır gerçekliğe.

POLİS ŞEFİ: Dışarda neler olup bitiyor peki? (*Yargıç'a.*) Hiç haber yok mu?

YARGIÇ: Dışarısı dediğinize, biz ne kadar anlaşılmaz görünüyorsak, dışarısı da, bizim gözümüzle bir o kadar anlaşılmaz.

PİSKOPOS: Özgürlük uğruna ayaklanan halk, ne acınası bir düş kırıklığına uğramıştır kim bilir. Ne yazık ki... Tanrıya şükür demeliyim aslında... yüce makamların temsilcisi suretlerimizi yerle bir etmeye hiçbir ayaklanmanın gücü yetmez.

POLİS ŞEFİ, *nerdeyse titreyerek:* Öyleyse gün olur, benim sıram da gelebilir; öyle değil mi?

PİSKOPOS: Doğrusu konumunuz fevkalade uygun. Evinde, işyerinde, her yerde herkes kan ağlamakta. Suretiniz öylesine korku saldı ki, kendinden bile kuşkulanır oldu herkes.

POLİS ŞEFİ: Benden gayrı umutları kalmadı yani?

PİSKOPOS: Son umutları, kıyamet gününün gelip çatması.

POLİS ŞEFİ: Desenize, sularında kendilerini seyrettikleri bir gölcüğüm ben onlar için?

GENERAL, *keyifli, gülmekten katılır:* Ama çok eğilmelerine gelmez, içine düşüp boğuluverirler. Çok geçmez, sularınız ölülerle dolup taşar. (*Neşesini kimse paylaşmaz.)* Neyse... şimdilik kıyıya pek yanaşmıyorlar. (*Tedirginlikle.)* Sabredelim.

Sessizlik.

POLİS ŞEFİ: Halkın çılgınca bir umuda kapıldığına sahiden inanıyor musunuz? Umudunu yitirince, her şeyini yitirdi öyle mi? Her şeyini yitirdiğine göre de, şimdi, benliğini benim benliğim içinde yok edecek, ha?

PİSKOPOS: Olabilir. İnsan hiç istemeden o duruma düşebilir kimi zaman.

POLİS ŞEFİ: Öylece, suretim ölümsüz bir simge olarak kutsandığında...

ELÇİ, *alaylı:* Sizin için, yalnızca sizin için ama, dünya dönmez olacak bir saniye süreyle.

Soldaki kapı açılıverir ansızın; Kraliçe görünür, yüzü keyiften ışıl ışıl.

KRALİÇE: Georges!

Polis Şefi'nin kollarına atılır.

POLİS ŞEFİ, *inanamadan:* Sahi mi?.. Olamaz! (*Kraliçe "evet anlamında başını sallar.)* Nerde ama?.. Ne zaman?

KRALİÇE, *alabildiğine heyecanlı:* Orada!.. Şu anda... salonda...

POLİS ŞEFİ: Benimle dalga geçiyorsun, hiçbir şey duymadım ben.

Ansızın çan sesini andırır bir çınlama ortalığı inletir.

Demek doğru? Benim suretimde yani?

Kraliçe'yi iter, çan sesi sona erdiğinde, törensel bir tavır takınmıştır.

Beyler, kerhane protokolüne girmiş bulunmaktayım. (*Kraliçe'ye.*) Eminsin ama, değil mi?

Çan yeniden çalıp susar.

KRALİÇE: Bizzat ben karşıladım. Anıtmezar Salonu'na bizzat götürdüm. Senin onuruna inşa ettirdiğim anıtmezara hani. Carmen hazırlığa girişedursun, ben sana haber vermeye koştum soluk soluğa...

Çan yeniden çalıp susar.

PİSKOPOS, *suratı asık:* Hapı yuttuk.

POLİS ŞEFİ: Tertibat işler halde mi? Bir gidip bakalım...

Sol çıkışa yönelir, Kraliçe de ardından.

ELÇİ: Hiç yakışık almaz. Hiç...

POLİS ŞEFİ, *omuz silkerek:* Mekanizması nerdeydi bunun? (*Kraliçe'ye.*) Gel, sen de seyret.

Soldaki küçük pencerenin karşısına yerleşir. Kısa bir duraksamadan sonra, Yargıç, General ve Piskopos da, soldakine simetrik sağ yandaki pencerenin karşısına geçerler. Derken, sahne gerisindeki iki ayna, sessizce iki yana açılınca Özel Salon'un içi gözler önüne serilir. Elçi de, duruma boyun eğerek Kraliçe ile Polis Şefi'nin yanlarında yerini alır.

ANITMEZAR SALONU'NUN BETİMLEMESİ

Bir kulenin ya da bir kuyunun içini andırır bir yer. Kesme taştan yuvarlak duvarlar. Geride, yukardan inen bir merdiven. Bu kuyunun ortasında, başka bir kuyu daha yer almakta; oradan da ikinci bir merdiven daha aşağılara inmektedir. Duvarlarda, yas tülleriyle donatılmış, defne yapraklarından dört çelenk. Aynalar iki yana açıldığında, merdivenin ortalarında bir yerde, aşağı inmekte olan Roger görülür. Carmen ona yol göstermekte. Roger tıpkı Polis Şefi'nin kılığındadır, ama öteki makam sahipleri gibi ayağına kothornoslar geçirdiğinden, oldu-

ğundan iri görünür; omuzları da alabildiğine genişletilmiştir. Bir davulun vuruş ritmine uyarak iner basamakları.

CARMEN, *yaklaşır, bir puro uzatır Roger'ye:* Müessesenin ikramı.

ROGER, *puroyu ağzına koyar:* Teşekkürler.

CARMEN, *puroyu ağzından alır:* Yok, öteki ucundan yakacaksınız. Bu ucu ağzınıza alın. (*Puroyu çevirerek Roger'nin ağzına yerleştirir.)* İlk kez puro içiyorsunuz anlaşılan.

ROGER: Evet... (*Bir an susar.)* Sana ne bundan? Senin görevin bana hizmet etmek. Parayı bastırdım...

CARMEN: Özür dilerim efendim.

ROGER: Köle hazır mı?

CARMEN: Zincirlerini çözüyorlar.

ROGER: Görevini biliyor değil mi?

CARMEN: Hem de nasıl. Siz ilksiniz, bu salonun açılışı sizinle yapılıyor, ama bilir misiniz, müşterilerimizin bütün senaryoları tek bir ana temaya indirgenebilir.

ROGER: Neymiş o?

CARMEN: Ölüm.

ROGER, *duvara dokunarak:* Demek burası benim mezarım?

CARMEN, *düzeltir:* Anıtmezarınız.

ROGER: Kaç köle çalışıyor burada?

CARMEN: Halkın tamamı. Yarısı gündüz, yarısı gece vardiyasında. Emir buyurduğunuz gibi, dağın bütünü inceden inceye oyulmakta. Bir karınca yuvası, ya da Lourdes bazilikası kadar karmaşık olacak içerisi... hangisini andırırsa artık. Bu dağı kutsal bilecek herkes, dışardan hiçbir şey görünmese de. İçerdeyse, birbirinin içine geçmiş mezarlar, lahitler, tabutlar...

ROGER: Şimdi nerdeyiz peki?

CARMEN, *yadsıyan bir tavırla:* Giriş holündeyiz. Los Caidos Vadisi deniyor buraya. *(Yeraltına inen merdiveni yukarı çeker.)* Az sonra daha aşağılara ineceksiniz.

ROGER: Açık havaya çıkmaktan umudu kesmeliyim artık, öyle mi?

CARMEN: Evet, ama... özlemini çekeceksiniz hep.

Sessizlik.

ROGER: Buraya benden önce ayak basan olmadı mı sahi?

CARMEN: Bu... mezara mı, bu... salona mı yoksa?

Sessizlik.

ROGER: Bir falsom yok değil mi? Kıyafetim? Perukam?

Küçük pencerenin ardında, Polis Şefi, Kraliçe'ye döner.

POLİS ŞEFİ: Peruka taktığımı nerden biliyor bu herif?

PİSKOPOS, *kıkırdayarak, Yargıç ile General'e:* Bildiğimizi bilmeyen bir tek kendisi.

CARMEN, *Roger'ye:* Her ayrıntı inceden inceye düşünüldü. Her şey ayarlandı. Bundan sonrası size kalmış artık.

ROGER, *kaygılı:* Durmadan kafa patlatıyorum; milli kahraman nasıl biridir, gözümün önüne getirmeye çabalıyorum. Ama, biliyorsunuz, ortalarda pek görünmedi.

CARMEN: İşte bu yüzden sizi Anıtmezar Salonu'na buyur ettik ya zaten. Ne fazlaca yanılgıya yer var burada, ne de abartılı hayallere.

Sessizlik.

ROGER: Gören, duyan olmayacak değil mi?

CARMEN: Her taraf yalıtıldı. Ne kapılar ses geçirir, ne duvarlar...

ROGER, *kararsız*: Ya... anıtmezar?

CARMEN, *sertçe*: Anıtmezar yekpare bir kayaya oyuldu. Kanıtı mı? Sular sızıyor duvarlarından. İçerde ölümcül bir sessizlik hüküm sürmekte. Işık derseniz... öylesine yoğun ki karanlığı, gözleriniz benzersiz bir duyarlık kazandı. Soğuksa, ölümün soğukluğu. Azmin gücü kayaları deldi. Size granitten bir lahit yontmak uğruna, insanlar hâlâ inim inim inlemekteler. Zaferinize sevdalı bir ağıt yakarcasına.

ROGER: İnliyorlar demek? Dinleyebilir miyim o iniltileri?

Carmen, duvarın dibindeki oyuğa döner; sekizinci tabloda gördüğümüz Dilenci'nin başı çıkar duvar oyuğundan. Şimdi Köle'dir.

CARMEN: Yaklaş!

Köle, sürünerek yaklaşır.

ROGER, *Köle'yi inceleyerek:* Bu mu?

CARMEN: Yakışıklı, değil mi? Sıska, bitli, yara bere içinde. Tek hayali uğrunuzda can vermek. Baş başa bırakayım mı sizi?

ROGER: Onunla mı? Yoo, hayır. *(Bir an susar.)* Burada kal. Her şey her zaman bir kadının önünde olup biter. Kadının biri her şeye tanık olsun diye, genellikle...

Ansızın, örse vurulan bir çekiç gürültüsü duyulur; ardından bir horoz öter.

Yaşam böylesine yakınımızda demek?

CARMEN, *oyun oynamaksızın, olağan bir sesle:* Yalıtılmasına yalıtıldı, ama kimi gürültüler yine de içeri sızabiliyor işte. Rahatınız mı kaçtı? Yaşam yeniden başlıyor dışarda... tıpkı eskiden...

ROGER, *tedirgin görünür:* Evet, tıpkı eskiden...

CARMEN, *tatlılıkla:* Eskiden olduğu gibi, öyle mi?

ROGER, *çok hüzünlü:* Öyle. Her şey berbat oldu. En acıklısı da "Başkaldırı ne güzeldi!" demeleri hâlâ...

CARMEN: Aklınızdan söküp atın artık böyle düşünceleri. Dış dünyadan gelen seslere kulak tıkayın bütün bütüne. Dışarda yağmur yağıyor zaten. Dağda deseniz, fırtına kıyamet. *(Oyununa döner.)* Burada kendi yuvanızdasınız oysa. *(Köle'yi göstererek.)* Hadi, konuşturun onu.

ROGER, *rolüne girerek, Köle'ye:* Konuşabiliyorsundur elbet? Daha da neler neler biliyorsundur kim bilir?

KÖLE, *yüzüstü uzanmış durumda:* İki büklüm olmayı bilirim, sonra da olduğum yere büzülüvermeyi. *(Roger'nin ayağını tutup, kendi sırtına koyar.)* İşte böyle! Bir de...

ROGER, *sabırsız:* Eeee... bir de ne?

KÖLE: Gırtlağıma kadar çamura batarım, fırsatını bulursam.

ROGER, *purosunu tüttürerek:* Çamura mı batarsın? Burada çamur yok ki ama.

KRALİÇE, *ortaya:* Adam haklı. Çamur bulundurmayı akıl edemedik. Mazbut bir eve yakışan... Ama daha açılış günü bugün, salonun siftahı.

KÖLE, *Roger'ye:* Oysa ben tepeden tırnağa çamura bulanmış hissediyorum kendimi. Her yanım çamurla sıvalı, bir tek ağzım açık. Size övgüler düzebileyim, ünüme ün katan o feryatlarla ortalığı çınlatabileyim diye.

ROGER: Ün mü?.. Ünlü biri misin sen yani?

KÖLE: Namınızı göklere çıkaran şarkılarımla nam kazandım efendim.

ROGER: Namın namıma eşlik ediyor desene. (*Carmen'e.*) Onun övgülerinden geçiyor, öyle mi, adımı yaşatmanın tek yolu? O sustu mu, ben de yok olurum öyleyse?

CARMEN, *kupkuru bir ifadeyle:* Kaygılarınızı giderebilmek isterdim, ama senaryoda öngörülmemiş sorular soruyorsunuz.

ROGER, *Köle'ye:* Sana övgüler düzen kim peki?

KÖLE: Hiç kimse. Ölüyorum ben.

ROGER: Ben olmasam, benim döktüğüm ter, gözyaşı, kan olmasa, sen ne olursun söyle?

KÖLE: Hiç mi hiç.

ROGER, *Köle'ye:* Övgüler düzmekten başka bir yaptığın yok mu?

KÖLE: Olmaz olur mu? Efendilerimize layık olmamak için elimizden geleni ardımıza komayız.

ROGER: Ne gibi mesela?

KÖLE: Ayaküstü çürümeye çabalarız sözgelişi. İnan olsun, kolay iş değil, yaşam hep ağır basar çünkü... Biz yine de tüm gücümüzle direniriz. Yok olur gideriz...

ROGER: Günden güne, öyle mi?

KÖLE: Haftadan haftaya.

POLİS ŞEFİ, *ortaya:* Yetmez. Biraz daha gayret gösterip...

ELÇİ, *Polis Şefi'ne:* Ses etmeyin. Bırakın rollerini sonuna kadar oynasınlar...

ROGER: Yetmez. Biraz daha gayret gösterip...

KÖLE, *coşkuyla:* Canıma minnet ekselans. Öylesine yakışıklı, öylesine yakışıklısınız ki, sorup duruyorum kendi kendime, bir ışık kaynağı mısınız siz, yoksa gecelerin tekmil gölgesi mi diye.

ROGER: Ne fark eder, mademki senin sözlerinin gerçekliğinden gayrı bir gerçeklikten yoksunum artık?

KÖLE, *yukarı çıkan merdivene doğru sürünerek:* Ne ağzınız var, ne gözleriniz, ne kulaklarınız... Ama neniz varsa, gürleyen bir ağıza, gözetip kollayan şaşırtıcı bir bakışa dönüşmüş...

ROGER: Sen bunu görüyorsun, ama... başkaları da farkında mı? Gece farkında mı? Ölüm farkında mı? Ya taşlar? Taşlar ne diyor?

KÖLE, *hep yüzüstü sürünerek, basamakları çıkarken:* Taşlar diyorlar ki...

ROGER: Dinliyorum!

KÖLE, *sürünmeyi bırakır, izleyicilere döner:* Mezarını oluşturmak için bizi birbirimize bağlayan harç...

POLİS ŞEFİ, *yüzü izleyicilere dönük, sevinçle göğsünü yumruklar:* Taşlar benimle konuşuyor!

KÖLE, *sözünü bağlayarak:* kan ve gözyaşıyla karıldı. O kederli gözleri, kederli elleriyle duvarcılar bizi de kedere buladılar. Biz seniniz, yalnızca seniniz şimdi.

Köle yukarı tırmanışını sürdürür.

ROGER, *daha da coşarak:* Benim adımı anar oldu, evrende ne varsa. Beni soluyor, bana tapınıyor! Tarihe şanlı bir sayfa eklensin diye yaşandı benim serüvenim; tarihe yazılsın, sonra da herkesçe okunsun diye. Asıl önemli olan da, okunması.

Köle'nin, ortadan kaybolduğunu fark eder ansızın.

(*Carmen'e.*) Nerde o? Nereye gitti?

CARMEN: Havalara yükseldi. Şarkılarıyla size övgüler düzmek için. Sırtında sizin ayak izinizi taşıdığını anlatacak. Bir de...

ROGER, *kaygılı:* Bir de... ne? Neler söyleyecek başka?

CARMEN: Gerçeği söyleyecek: Öldüğünüzü, daha doğrusu, durmadan ölüp durduğunuzu ve namınızın yürümesinin yanı sıra, suretinizin de bir simgeye dönüşerek sonsuzca çoğaldığını anlatacak.

ROGER: Suretimin her yere yansıdığını biliyor mu?

CARMEN: Korku zoruyla her yana yazıldı, kazındı, çakıldı.

ROGER: İşçilerin, avuç içlerine de dağlandı mı? Çocuk oyunlarında yer alıyor mu? Askerlerin ağzında? Savaş meydanlarında?

CARMEN: Her yerde.

POLİS ŞEFİ, *ortaya:* Sonunda başardım desenize?

KRALİÇE, *duygulanır:* Mutlu musun?

POLİS ŞEFİ: İyi iş kotardın. Evine diyecek yok doğrusu.

ROGER, *Carmen'e:* Hapishanelerde? İhtiyarların kırış kırış alınlarında?

CARMEN: Elbette.

ROGER: Her yol kavşağında?

CARMEN: Olmayacak şeyler istemeyin.

Az önceki sesler duyulur yeniden: Horoz ve örs.

Zaten vaktiniz doldu efendim. Seansımız sona erdi. Çıkış solda, soldaki koridordan...

Örse vuran cekicin sesi bir kez daha duyulur, daha güçlü olarak.

Duydunuz ya? Gitme vakti... Ne yapıyorsunuz siz öyle?

ROGER: Yaşam yanı başımda... hem de çok uzaklarda. Burada bütün kadınlar güzel... Güzel olmaktan başka bir işe de yaramıyorlar. Onların arasında, insan benliğini yitirebilir...

CARMEN, *ters:* Evet. Halk arasında fahişe derler bize. Hadi, gidin artık...

ROGER: Nereye? Yaşama mı katılayım yeniden? Nasıl derler?.. işime gücüme döneyim, öyle mi?

CARMEN, *biraz tedirgin:* Ne yapar, ne edersiniz bilemem. Sormaya da hakkım yok. Ama gitmelisiniz artık. Süreniz doldu.

Örse vuran çekicin sesi ve çeşitli etkinliklerin gürültüleri duyulur: Kırbaç şaklaması, motor sesi vb.

ROGER: Bakıyorum telaş var bu evde. Niçin geldiğim yere döneyim istiyorsun?

CARMEN: Burda yapacak bir işiniz kalmadı da ondan.

ROGER: Orda var mı? Ne orda yapacak bir işim var, ne burada. Dışarda, senin yaşam diye adlandırdığın o yerde de tavsayıp gitti her şey. Sahici denecek bir şey kalmadı... Chantal'i tanır mıydın?

CARMEN, *ansızın ürker:* Gidin burdan! Def olup gidin hadi!

KRALİÇE, *sinirlenir:* Salonlarımda rezillik çıkarmasına asla katlanamam! Nerden çıktı bu herif? Her kargaşalıktan sonra böylesi serseriler doluşur evime. Umarım, Carmen...

CARMEN, *Roger'ye:* Def olun dedim! Sizin de bana soru sormaya hakkınız yok. Çok sıkı bir yönetmelik uygulanır kerhanelerde, polisin korumasındayız üstelik: Bunlardan haberiniz yok anlaşılan?

ROGER: Yok! Kaldı ki, polis şefi suretindeyim şimdi ben. Siz de burada onu canlandırmama göz yumduğunuza göre...

CARMEN, *Roger'yi çekiştirerek:* Aklınızı başınıza toplayın! İktidarı ele geçirdiğini sanan ilk müşteri siz değilsiniz... Yürüyün dedim!

ROGER, *Carmen'in elinden sıyrılır:* Kerhane diye bir yer varsa, ben de oraya girmek hakkına sahipsem, suretine büründüğüm kişiyi yazgısının son noktasına kadar canlandırmaya da... kendi yazgımı demiyorum... onun yazgısını, yazgıma özdeş kılmaya da hakkım var demektir.

CARMEN: Lütfen bağırmayın beyefendi, bütün salonlarımız dolu. Gelin hadi...

ROGER: Hiç mi hiç! Elimde avcumda hiçbir şey kalmadı. O milli kahramana da pek bir şey kalmayacak ama...

Carmen onu dışarı çıkarmaya çabalar. Kapılardan birini açar, sonra başka bir kapıyı, bir kapıyı daha... yanlış kapıyı açmıştır... O arada Roger bıçağını çeker ve seyircilere sırtını dönerek, erkeklik organını keser.

KRALİÇE: Aaa, halılarımın üzerinde! Yepyeni halılarımın üzerinde hem de! Çıldırmış bu herif!

CARMEN, *çığlık çığlığa:* Burada yenecek halt mı?.. (*Bağırır.*) Bayan Irma! Hanımefendi!..

Carmen, sonunda, Roger'yi dışarı sürüklemeyi başarır.

Kraliçe dışarı koşar. Ötekiler, Polis Şefi, Elçi, Yargıç, General, Piskopos pencerelerin önünden çekilip, dönerler. Polis Şefi sahnenin ortasına doğru ilerler.

POLİS ŞEFİ: İyi rol kesti değil mi? Beni hakladı, aklı sıra.

Elini pantolonunun önüne götürür, açık seçik bir biçimde cinsel organlarını okkalar, rahatlayarak derin bir soluk alır.

Oysa benimkiler yerli yerinde duruyor. Eee, babayı yiyen hangimiz olduk peki? O mu, ben mi? Dünyanın tekmil kerhanelerinde suretim hadım edilse de, ben sapasağlamım. İpi kuşağına denk, sapasağlam karşınızdayım beyler. (*Kısa bir suskunluk.*) Pek acemi bir oyuncuymuş bizim tesisatçı, işin özeti bu. (*Keyifle seslenir.*) Irma! Irma! Nerede bu kadın? Pansuman yapmak ona mı kaldı?

KRALİÇE, *girer:* Georges! Bekleme odasının halini görsen!.. Halılar kan içinde... Yığınla müşteri var üstelik orda... Bir yandan kanları silmeye çabalıyor bizimkiler, bir yandan müşterilerle cebelleşiyorlar...

ELÇİ, *Polis Şefi'nin önünde eğilerek:* Başarılı bir operasyondu doğrusu.

POLİS ŞEFİ: Suretim sonsuza değin yaşayacak, azıcık sakatlanmış da olsa... (*Omuz silker.*) Kim bilir ne dedikodularla yüceltilecek, kulaktan kulağa. Mutfağa haber salın. İki bin yıl ziftlenmeme yetecek kadar yiyecek yollasınlar bana.

KRALİÇE: Peki ben ne olacağım Georges? Ben henüz yaşıyorum!..

POLİS ŞEFİ, *onu duymaz bile:* Nerdeyim? Burda mıyım? Yoksa... oraya mı göçtüm çoktan? (*Mezarı gösterir.*) İyi yürekli, dindar... ve adil olabilirim artık. Gördünüz ya!.. Gördünüz ya şuracıkta, büyükten daha büyük, güçlüden daha güçlü, ölüden daha ölü değil miydim az önce? Öyleyse, sizinle de işim kalmadı artık.

KRALİÇE: Ama ben seni hâlâ seviyorum Georges!

POLİS ŞEFİ, *mezara yönelir:* Kıçımın üstüne oturup, iki bin yıl bekleme hakkını elde ettim. *(Fotoğrafçılara.)* Hem yaşarken, hem ölürken görüntüleyin beni. Geleceğe ulaştırmak için: Ateş! *(Hemen hemen aynı anda üç magnezyum parlaması.)* Kazandım!

Geri geri giderek, mezara girer yavaşça, O arada üç fotoğrafçı, makinelerini sırtlayıp, yılışık birer selam çaktıktan sonra, sol kulisten çıkarlar.

KRALİÇE: Her şeyi ben düzenledim, her şey benim eserim... Dur, gitme!..

Ansızın makineli tüfek takırtıları.

Duyuyor musun?

POLİS ŞEFİ, *kahkahalarla güler:* Beni unutmayın.

Yargıç ile General onu engellemek üzere atılırlarsa da, Polis Şefi birkaç basamak inmiş ve kapılar kapanmaktadır artık. Bir makineli tüfek takırtısı daha duyulur.

YARGIÇ, *kapıya yapışır:* Böyle yapayalnız bırakmayın bizi!

GENERAL, *asık suratlı:* Ah şu saltanat arabası yok mu?

ELÇİ, *Yargıç'a:* Çekin elinizi, parmaklarınız sıkışacak.

Kapı çoktan kapanmıştır bile. Geride kalanlar, ne yapacaklarını bilemeden dururlar bir süre. Makineli tüfek takırtısı bir kez daha duyulur.

KRALİÇE: Beyler, gidebilirsiniz...

PİSKOPOS: Ama... böyle gece yarısı?..

KRALİÇE, *sözünü keserek:* Arka sokağa açılan kapıdan çıkın. Bir araba sizi bekliyor orda.

Başıyla selamlar. Makam sahipleri sağdan çıkarlar. Makineli tüfek takırtısı dördüncü kez duyulur.

KRALİÇE: Kim ateş ediyor acaba.. Bizimkiler mi... asiler mi? Yoksa?..

ELÇİ: Hayalperestin biridir, bayan...

Kraliçe, odanın çeşitli yerlerindeki düğmeleri çevirir bir bir; her seferinde ışıkların bir bölümü söner.

KRALİÇE, *ışıkları söndürmeye ara vermeden:* ... Irma. Bayan Irma deyin bana. Gidebilirsiniz. İyi akşamlar beyefendi.

ELÇİ: İyi akşamlar Bayan Irma.

Çıkar.

IRMA, *yalnız kalır, ışıkları söndürmeyi sürdürür:* Amma ışık yakıyoruz haaa... günde bin frank elektrik masrafı!.. Otuz sekiz salon, dile kolay! Her biri baştan aşağı altın yaldızlı; makineler marifetiyle, hepsi birbirinin içine geçmeye ayarlı... Bu evin hem hanımı, hem hizmetçisi hem de kendi kendimin tek efendisi olmak uğruna düzenlediğim tüm bu temsiller... *(Bir düğmeyi daha çevirecekken, duraklar.)* Yok, bu mezarın lambası... Daha iki bin yıl ışığa gereksinmesi var. Bir de, iki bin yıl beslenmeye... *(Omuz silker.)* Neyse ki her şey yolunda, yemekler çoktan hazır. Tonlarca yiyecek içeceğini de yanına alarak, mezara girmek... şan ve şeref buna denir işte! *(Kulise doğru seslenir.)* Carmen... Carmen... Kapıları sürgüle sevgilim, eşyaların kılıflarını ört. *(Işıkları söndürmeyi sürdürür.)* Yeniden başlayacağız birazdan... ışıkları yakacağız... giyinip kuşanacağız... *(Bir horozun ötüşü duyulur.)* Amaan, şu kılıktan kılığa girmek yok mu hele! Kendi rolünü oynadığın yetmezmiş gibi, bir de yeni yeni roller yarat başkalarına... *(Sahnenin ortasında duraklar, yüzü seyircilere dönük.)* sizlere yani... yargıçlar, generaller, piskoposlar, elçiler, devrimi yarı yolda bırakan devrimciler... her ne olmayı dilerseniz, yarından tezi yok, salonlarım ve kostümlerimle yeniden hizmetinizdeyim... Evinize dönün şimdi. Evinizdeki her şey, buradakilerden bile daha sahte de olsa... Hadi güle güle. Arka sokaktan sağa döndünüz mü... *(Son ışığı da söndürür.)* Sabah olacak nerdeyse.

Makineli tüfek takırtısı.

PERDE

Bayan Irma, Balkon adlı lüks bir genelevin, bir yanılsamalar evinin sahibesidir. Toplumun önde gelen kişileri onun evine gelip, acınası zavallılıklarından sıyrılarak, kibir ve sahte bir acımasızlık kisvesi altında güçlü olduklarını hissetmek, dış dünyadan kaçmak isterler. Ne var ki fazla duygusal olduğu için bu genelevden kovulan Chantal'in simgesi haline geldiği bir ayaklanma tüm dengeleri aniden altüst eder. Bayan Irma kraliçeye ve dünya ise gerçek bir geneleve dönüşmüştür artık.

Kendisiyle yapılan bir röportajında, gerçeğin ancak sanatta dile getirilebileceğini söyleyen Jean Genet, aldatıcı görünüşlerin "gerçek" dediğimiz olgulardan daha gerçek olduğunu öne sürer. *Balkon*'un ana teması da, dekordaki aynalarla simgelenen işte bu yanılsamadır.

Oyunun daha en başından itibaren gerçeklikle sahteliği bir potada eritmek istediğini gösteriyor Genet. İlk tabloda, ana karakter ve aksesuarlar sayesinde dini bir ortam yaratılmış olmasına rağmen, oldukça genç ve fazlasıyla süslü Kadın'ın davranışları ve giysisi dini görüntüyü yadsıyarak günahkârlıkla bütünleştirmekte; üstelik tüm oyun boyunca bu ikilik her alanda çok açık bir biçimde kendini hissettirmektedir. Toplumun düzenini sağlayan temel taşlar diyebileceğimiz üç kuruma, kilise, ordu ve yargıya mensup üç karakterin, Piskopos, General ve Yargıç'ın, oyundaki gerçeklikten uzak varoluşları "gerçek hayat"ta ne derece gerçektir? "Gerçek hayat" bu genelevde yaşananlardan çok mu farklıdır? Yaşadığımız ve gerçek kabul ettiğimiz hayat da bir yanılsamalar bütünü değil midir aslında?

Sonuç olarak *Balkon*, tüm yerleşik düşünce ve inançları yerle bir eden, Genet'nin asi ruhunu, sorgulayıcı kişiliğini, tiyatroya ve hayata bakışını çok iyi yansıtan bir yeraltı edebiyatı başyapıtıdır. Yazarının da arzu ettiği gibi, suret ve yansımanın bir yüceltilişi.

AYRINTI • YERALTI
ISBN: 978-975-539-513-5
9 789755 395135

10 TL